

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

TRÓJSTRONNA KOMISJA DO SPRAW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH

Informator za rok 2013

Biblioteka
Dialogu
Społecznego

WARSZAWA 2014

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
Departament Dialogu i Partnerstwa Społecznego

**TRÓJSTRONNA KOMISJA
DO SPRAW
SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH**

Informator za rok 2013

Warszawa, 2014

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Dialogu i Partnerstwa Społecznego

Opracowano w Wydziale Dialogu Krajowego i Regionalnego
Departamentu Dialogu i Partnerstwa Społecznego MPiPS

Łamanie i druk: ZWP MPiPS. Zam. 193/2014.

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	9
I. Prawne podstawy działania – kompetencje i zadania TK	11
II. Skład TK	15
III. Organizacja pracy TK	23
IV. Działalność TK	29
V. Prace zespołów problemowych TK	39
VI. Zadania i współpraca z TK wojewódzkich komisji dialogu społecznego	83
Podsumowanie	87
ZAŁĄCZNIKI:	89
1. Ustawa o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych	91
2. Regulamin działania TK	107
3. Zakresy prac zespołów problemowych TK	115
4. Kalendarium prac ustawowych TK	121
5. Informacja o organizacjach wchodzących w skład TK i biorących udział w pracach	126
6. Ustawa o związkach zawodowych	132
7. Ustawa o organizacjach pracodawców	149

Szanowni Państwo

Rok 2013 obfitował w znaczące zmiany społeczno-gospodarcze, również w te o charakterze systemowym. Za nami bowiem kolejny etap reformy systemu emerytalnego – reformy wprowadzającej dobrowolność przekazywania nowych składek do OFE, obniżenie wysokości pobieranych przez nie opłat, dłuższe gwarancje dziedziczenia oraz zabezpieczenie środków w okresie przedemerytalnym. Fundamentem przygotowanej przez rząd reformy jest bezpieczeństwo – bezpieczeństwo obecnych i przyszłych emerytów oraz całego systemu emerytalnego i systemu finansów publicznych.

Przyjęto także ustawę o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy, wprowadzającą regulacje zabezpieczające przedsiębiorców i pracowników przed skutkami spowolnienia gospodarczego, na wzór tzw. ustawy anty kryzysowej z 2009 roku. Tym razem ochronne i pomocowe rozwiązania przyjęto na stałe.

Rząd zdecydował się również na niezwykle potrzebną reformę urzędów pracy, dzięki której urzędy przestaną być pośrednikami, a staną się prawdziwymi centrami pracy z profesjonalną obsługą osób bezrobotnych, poszukujących pracy i pracodawców. Zmieni się podejście do klientów, podstawą będzie profilowanie pomocy dla bezrobotnych.

Także w roku 2013, po etapie wspólnych z partnerami społecznymi intensywnych prac konsultacyjnych poświęconych problematyce czasu pracy, Kodeks pracy znowelizowano o rozwiązania, które pozwolą na uelastyczenie organizacji czasu pracy. Nowelizację Kodeksu pracy poprzedziła wnikliwa analiza szeregu aspektów problematyki czasu pracy, szczególnie tych eksponowanych przez związki zawodowe. W tej wrażliwej społecznie sprawie finalnie niestety nie zostało zawarte trójstronne porozumienie. Nowe przepisy kodeksowe dotyczące czasu pracy nie zyskały akceptacji reprezentatywnych w Komisji Trójstronnej organizacji związkowych, a te, jako strona Komisji, podczas jej posiedzenia plenarnego z udziałem Premiera RP w dniu 26 czerwca 2013 r. – w geście protestu – oświadczyły o zawieszeniu swojego udziału w pracach Trójstronnej Komisji, Wojewódzkich Komisjach Dialogu Społecznego oraz wszystkich Trójstronnych Zespołach Branżowych.

Trudno zrozumieć tak silnie zaakcentowany sprzeciw związków zawodowych wobec zabiegu uelastyczenia organizacji czasu pracy, jeśli wziąć pod uwagę, że nowelizując kodeksowe regulacje czasu pracy rząd sięgnął po narzędzie już sprawdzone, funkcjonujące w latach 2009–2011 w okresie obowiązywania tzw. ustawy antykryzysowej, która była dziełem kompromisu wszystkich stron dialogu społecznego, również związków zawodowych. Jestem przekonany, że we wprowadzonych do Kodeksu pracy zmian, tak niepokojących związki zawodowe, rząd zawarł kompromis pomiędzy elastycznością zatrudnienia a bezpieczeństwem socjalnym pracowników. Nie pominął przy tym roli związków zawodowych, wręcz przeciwnie – żaden pracodawca nie będzie bowiem mógł wprowadzić ani dłuższych okresów rozliczeniowych czasu pracy, ani ruchomego czasu pracy bez zgody organizacji związkowych, a w razie ich braku – przedstawicieli pracowników. Dzięki tej ustawowej gwarancji związki zawodowe zyskują szansę na wypracowanie wspólnie z pracodawcą rozwiązań najkorzystniejszych dla wszystkich pracowników. Znowelizowana ustawa zwiększa bowiem przestrzeń porozumień zawieranych przez pracodawców i pracowników dając znakomite narzędzie stymulujące rozwój dialogu na poziomie zakładu pracy. Ponadto regulacje czasu pracy powinny uwzględniać wyzwania stojące przed prawem pracy w XXI wieku, a stworzenie otoczenia, w którym istnieje możliwość bardziej racjonalnej i efektywnej organizacji czasu pracy, stanowi na nie odpowiedź – promuje model elastycznego rynku pracy, bardziej otwartego, zdolnego do reagowania na zmiany, zapewniającego wyższy poziom zatrudnienia, niższą stopę bezrobocia, cechującego się wysoką produk-

tywnością pracy. Uelastycznienie organizacji czasu pracy wpłynie na zwiększenie konkurencyjności polskich firm, ułatwi zachowanie dotychczasowych miejsc pracy i będzie sprzyjać powstawaniu nowych. Pracownikom wreszcie łatwiej będzie godzić życie zawodowe z rodzinnym.

Rok 2013 był rokiem trudnego dialogu społecznego, naznaczonego doniosłością przemian społeczno-gospodarczych, na które zdecydował się rząd RP. Dialog społeczny nie tylko w Polsce, ale w całej Europie, w okresie kryzysu został wystawiony na ciężką próbę, a przestrzeń konsensusu kurczyła się przez zmienne warunki gospodarcze. Mimo trudności, jakich w 2013 r. doświadczyli uczestnicy dialogu społecznego w Polsce, i odejścia strony związkowej od stołu trójstronnych rozmów niezachwianie wierzę, że powrót do konstruktywnego dialogu społecznego w komplecie reprezentowanych w nim stron jest nie tylko możliwy, ale jest konieczny – mamy bowiem o czym rozmawiać. Potrzeba więcej dobrej woli wszystkich zaangażowanych w dialogowy proces stron. Musimy podjąć to wyzwanie w poczuciu odpowiedzialności za dobro wspólne. Ze swojej strony z pełną odpowiedzialnością deklaruję – jestem gotowy do konstruktywnych rozmów i czekam na powrót związków zawodowych do dialogu społecznego w Polsce. Tylko razem możemy wypracować najlepsze rozwiązania dla pracowników. Jeśli dotychczasowa formuła dialogu społecznego wymaga reformy – nie bójmy się jej dokonać, ale musimy to zrobić razem.

Wprowadzenie

Najważniejszym celem prowadzenia dialogu społecznego jest zapewnienie warunków dla harmonijnego rozwoju gospodarczego i społecznego oraz uniknięcie potencjalnych konfliktów społecznych. W Preambule Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej umieszczono zapis, że dialog społeczny jest „(...) podstawowym prawem dla państwa”. W myśl art. 20 Konstytucji RP podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej stanowi społeczna gospodarka rynkowa, która opiera się na wolności działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych.

Dialog społeczny, jako sztuka osiągnięcia kompromisu, ma długoletnią tradycję. W Polsce nabral szczególne znaczenia po zmianach ustrojowych, jakie zaszły po 1989 roku, których konsekwencją był m.in. rozwój nowych podmiotów i nowych metod kształtowania i regulowania stosunków społecznych i gospodarczych. W polskich warunkach budowy gospodarki rynkowej i demokracji politycznej, metoda dialogu społecznego i związane z nią porozumienia stały się istotnym elementem konstrukcyjnym ustroju pracy i kształtowania polityki społeczno-gospodarczej kraju.

Dialog społeczny odgrywał i odgrywa istotną rolę w reformowaniu państwa, dając przy tym gwarancje harmonijnego rozwoju, zapobiegania i łagodzenia konfliktów.

Dialog społeczny w Polsce na szczeblu centralnym występuje w układzie trójstronnym i obejmuje kwestie o znaczeniu ogólnokrajowym. Centralną instytucją dialogu społecznego jest działająca od 1994 r. Trójstronna Komisja ds. Społeczno-Gospodarczych (TK). Wynikające z ustawowych regulacji uprawnienia i kompetencje Komisji w ramach porządku prawno-ustrojowego państwa, w tym szeroki zakres przedmiotowy działania Komisji i jej zespołów problemowych, jak również prawne możliwości wnoszenia pod obrady spraw o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym, czynią z niej najważniejsze i zarazem najbardziej efektywne forum dialogu społecznego w Polsce. Celem działalności Komisji jest dążenie do osiągnięcia i zachowania pokoju społecznego poprzez godzenie interesów pracowników, interesów pracodawców oraz dobra publicznego.

Niniejsze opracowanie zawiera najistotniejsze informacje na temat działalności Trójstronnej Komisji w 2013 r. oraz fakty i dane statystyczne

dotyczące Komisji i jej prac od momentu wejścia w życie Ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2011 r. Nr 100, poz. 1080 z późn. zm.). W informatorze ujęte zostały dane dotyczące prac Prezydium, Zespołów Problemowych i posiedzeń plenarnych TK.

Uzupełnieniem dokumentacji są ustawy: o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego, o związkach zawodowych, o organizacjach pracodawców, a także regulamin działania TK, zakres prac Zespołów, kalendarium prac ustawowych TK oraz informacja o organizacjach partnerów społecznych będących członkami TK i innych biorących udział w jej pracach.

Opracowanie służyć ma zarówno bezpośrednim uczestnikom dialogu społecznego w Polsce, jak i zainteresowanym obserwatorom reprezentującym różne środowiska – świat nauki, mediów czy administracji.

I. Prawne podstawy działania – kompetencje i zadania TK

Umocowanie prawne Trójstronnej Komisji nadała ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego, opublikowana w Dzienniku Ustaw Nr 100, poz. 1080 z dnia 18 września 2001 r. z późn. zm. (*Załącznik nr 1*), która określa skład, organizację, kompetencje i zadania Trójstronnej Komisji. Zgodnie z ustawą Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych stanowi forum dialogu społecznego prowadzonego dla godzenia interesów pracowników, interesów pracodawców oraz dobra publicznego. Celem działalności Komisji jest dążenie do osiągnięcia i zachowania pokoju społecznego.

Szczegółowe zasady i tryb pracy Komisji, Prezydium oraz stałych i doraźnych zespołów problemowych, a także uprawnienia i obowiązki członków Komisji i członków zespołów, związanych z udziałem w ich pracach, określa regulamin Komisji.

W dniu 6 marca 2002 r. (na podstawie art. 13 ustawy o TK) Komisja Trójstronna przyjęła Uchwałę Nr 2 w sprawie regulaminu Komisji (*Załącznik nr 2*). Zapisy regulaminu zostały uzupełnione uchwałą nr 6 Komisji z 26 czerwca 2002 r., uchwałą nr 13 z dnia 13 grudnia 2002 r., uchwałą nr 15 z 20 lutego 2003 r. oraz uchwałą nr 36 z dnia 26 lutego 2010 roku.

Do kompetencji Komisji należy:

1. Prowadzenie dialogu społecznego w sprawach wynagrodzeń i świadczeń społecznych oraz w innych sprawach społecznych lub gospodarczych.
2. Rozpatrywanie spraw o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym wniesionych pod obrady Komisji przez jedną ze stron, jeżeli uzna, że jej rozwiązanie jest istotne dla zachowania pokoju społecznego.
3. Zawieranie wspólnych porozumień, których przedmiotem są wzajemne zobowiązania stron służące godzeniu interesów pracowników, pracodawców i dobra publicznego oraz osiągnięciu i zachowaniu pokoju społecznego.
4. Udział w pracach nad projektem ustawy budżetowej – poprzez możliwość opiniowania przez stronę pracowników i stronę pracodawców

w Komisji, – wybranych wielkości makroekonomicznych stanowiących podstawę do opracowania projektu budżetu państwa, a następnie założeń i projektu budżetu państwa na kolejny rok oraz poprzez możliwość przedstawienia propozycji wzrostu w następnym roku: wynagrodzeń w gospodarce narodowej, w tym w państwowej sferze budżetowej oraz u przedsiębiorców, a także minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

5. Realizacja zadań określonych w pięciu ustawach:

- ustawa z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1999 r. Nr 110, poz. 1255 z późn. zm.);
  - uzgadnianie wysokości średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok następny.
- ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. z 2002 r. Nr 200, poz. 1679 z późn. zm.);
  - uzgadnianie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę na rok następny.
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.);
  - Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przedkłada corocznie Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych informację o wysokości minimum egzystencji ustalonego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych,
  - jeśli w danym roku kalendarzowym kwota kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej i kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie będzie równa lub niższa niż minimum egzystencji, Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych może wystąpić do Rady Ministrów z wnioskiem o zweryfikowanie kryteriów dochodowych,
  - kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej. Badań prognozy interwencji socjalnej dokonuje Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. W roku, w którym przeprowadza się weryfikację kryteriów dochodowych, Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych po przekazaniu przez Radę Ministrów propozycji kwot kryteriów dochodowych oraz innych informacji wskazanych w ustawie uzgadnia kryteria dochodowe.

- ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1118 z późn. zm.);
  - uzgadnianie zwiększenia wskaźnika waloryzacji emerytur i rent na rok następny.
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2003 r. Nr 228, poz. 2255, z późn. zm.);
  - uzgadnianie wysokości kwot zasiłków rodzinnych oraz wysokości świadczeń rodzinnych.

Prace ustawowe Komisji odbywają się według ściśle określonych harmonogramów dla poszczególnych aktów prawnych i są prowadzone w trybie konsultacji bądź negocjacji.

6. Ustawa o Trójstronnej Komisji przewiduje również uprawnienia dla każdej ze stron Komisji:
  - prawo wniesienia pod obrady Komisji spraw o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym, jeżeli uzna ona, że ich rozwiązanie jest istotne dla zachowania pokoju społecznego – szczegółowe procedury określa § 20 Regulaminu Komisji,
  - możliwość zajęcia, również wspólnie z inną stroną Komisji, stanowiska w każdej sprawie dotyczącej polityki społecznej lub gospodarczej,
  - możliwość wezwania innej strony Komisji do zajęcia stanowiska w sprawie, którą uzna za mającą duże znaczenie społeczne lub gospodarcze.

Ponadto strona pracowników i strona pracodawców Komisji mogą zawierać ponadzakładowe układy zbiorowe pracy, obejmujące ogół pracodawców zrzeszonych w reprezentowanych w Komisji organizacjach, lub grupę tych pracodawców oraz pracowników zatrudnionych przez tych pracodawców, a także porozumienia określające wzajemne zobowiązania tych stron.

7. Ustawa o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych... przewiduje również możliwość tworzenia wojewódzkich komisji dialogu społecznego (wkds) – instytucji dialogu regionalnego, nie podlegających TK, ale z nią współpracujących.

Zgodnie z przewidzianą w ustawie o TK zasadą funkcjonowania Komisja może przekazywać sprawy o zasięgu wojewódzkim – wojewódzkiej komisji dialogu społecznego oraz w przypadku gdy sprawa, oprócz lokalnego charakteru, będzie dotyczyć dialogu społecznego w zakresie wy-

grodzeń i świadczeń społecznych, innych spraw społecznych i gospodarczych. Ponadto może zostać im również przekazana sprawa o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym wniesiona przez jedną ze stron Trójstronnej Komisji, o ile Komisja uzna, że jej rozwiązanie jest istotne dla zachowania pokoju społecznego w regionie.

Ustawa o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych... wprowadziła od dnia 1 lipca 2002 r. zmiany w przepisach ustaw ustanawiających inne ciała dialogu społecznego. Zmiany te dotyczyły:

1. Rady Ochrony Pracy – powołanej ustawą z dnia 6 marca 1981 r. o Państwowej Inspekcji Pracy;
2. Naczelnej Rady Zatrudnienia, wojewódzkich rad zatrudnienia, powiatowych rad zatrudnienia – powołanych ustawą z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu;
3. Rady Statystyki – powołanej ustawą z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej;
4. Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – powołanej ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;
5. Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Rady Nadzorczej Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – powołanych ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
6. Rady Narodowego Funduszu Zdrowia – powołanej ustawą z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia.

W każdej z ww. Rad członkami są przedstawiciele organizacji pracodawców i związków zawodowych reprezentatywnych w rozumieniu ustawy o TK.

W latach 2003–2004 do kompetencji Komisji, zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1118 z późn. zm.), należało uzgadnianie wskaźnika waloryzacji emerytur i rent na dany rok. Kompetencja ta zniesiona została nowelą ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 16 lipca 2004 roku. Obecnie, zgodnie ze znowelizowaną ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przedmiotem negocjacji w ramach Komisji jest zwiększenie wskaźnika waloryzacji rent i emerytur z FUS.

II. Skład TK

W skład Trójstronnej Komisji wchodzi przedstawiciele strony rządowej, strony pracowników oraz strony pracodawców.

Stronę rządową w Komisji reprezentują przedstawiciele Rady Ministrów wskazani przez Prezesa Rady Ministrów. Do składu Komisji zostali powołani przedstawiciele: Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju (wcześniej Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej oraz Ministerstwa Rozwoju Regionalnego), Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Skarbu Państwa, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji oraz Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Stronę pracowników w Komisji reprezentują przedstawiciele reprezentatywnych organizacji związkowych. Za reprezentatywne organizacje związkowe uznaje się: ogólnokrajowe związki zawodowe, ogólnokrajowe zrzeszenia (federacje) związków zawodowych i ogólnokrajowe organizacje międzyzwiązkowe (konfederacje), które spełniają łącznie następujące kryteria:

1. zrzeszają (z zastrzeżeniem pkt 3) więcej niż 300.000 członków będących pracownikami;
2. działają w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności jest określony w więcej niż w połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej;
3. przy ustalaniu kryterium liczebności (o którym mowa w pkt 1) uwzględnia się nie więcej niż po 100.000 członków organizacji związkowej będących pracownikami zatrudnionymi w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności jest określony w jednej sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD). Organizacja związkowa, ubiegająca się o uznanie jej za reprezentatywną organizację związkową, przy ustalaniu liczby pracowników nie uwzględnia pracowników zrzeszonych w tych spośród jej organizacji członkowskich, które są lub – w okresie roku przed złożeniem wniosku o stwierdzenie reprezentatywności – były zrzeszone w reprezentatywnej organizacji związkowej mającej przedstawicieli w składzie Komisji.

Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego uznała z mocy prawa za reprezentatywne – po stronie pracowników – Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” i Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych. Przedstawiciele FZZ zostali powołani do składu Trójstronnej Komisji 7 marca 2003 r., w wyniku orzeczenia sądu stwierdzającego jego reprezentatywność.

Stronę pracodawców w Komisji reprezentują przedstawiciele reprezentatywnych organizacji pracodawców. Za reprezentatywne uznaje się organizacje pracodawców, które spełniają łącznie następujące kryteria:

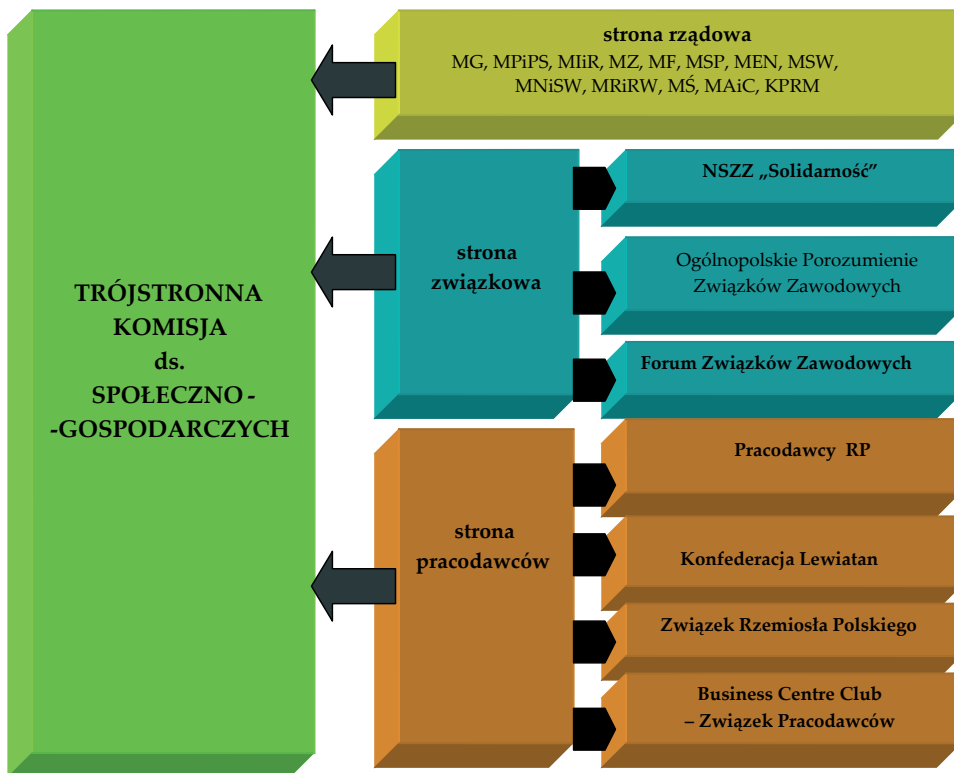
1. zrzeszają pracodawców zatrudniających (z zastrzeżeniem pkt 4) więcej niż 300.000 pracowników;
2. mają zasięg ogólnokrajowy;
3. działają w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności określony jest w więcej niż w połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD);
4. przy ustalaniu kryterium liczebności (o którym mowa w pkt 1) uwzględnia się nie więcej niż po 100.000 pracowników zatrudnionych przez pracodawców zrzeszonych w organizacji pracodawców, których podstawowy rodzaj działalności określony jest w jednej sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności. Organizacja pracodawców, ubiegająca się o uznanie jej za reprezentatywną organizację pracodawców, przy ustalaniu liczby pracowników nie uwzględnia pracowników zatrudnionych przez tych spośród zrzeszonych pracodawców, którzy są lub w okresie roku przed złożeniem wniosku o stwierdzenie reprezentatywności byli zrzeszeni w reprezentatywnej organizacji pracodawców mającej przedstawicieli w składzie Komisji.

Pierwotnie ustawa za reprezentatywne organizacje pracodawców uznała: Konfederację Pracodawców Polskich (obecnie Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej), Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych (obecnie Konfederacja Lewiatan) i Związek Rzemiosła Polskiego.

Ustawowe kryteria reprezentatywności spełnił Business Centre Club – Związek Pracodawców. Postanowieniem Sądu Okręgowego w Warszawie uznano go za organizację reprezentatywną i z dniem 17 czerwca 2002 r. przedstawiciele tej organizacji zostali powołani do składu Trójstronnej Komisji.

Wnioski organizacji związkowych oraz organizacji pracodawców o stwierdzenie ich reprezentatywności rozpatruje sąd okręgowy w Warszawie, który wydaje w tej sprawie orzeczenie w ciągu 30 dni od dnia złożenia wniosku, w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

Schemat strukturalny Komisji w 2013 roku

Ustawa zakłada, że z wnioskami o stwierdzenie reprezentatywności organizacje związkowe i organizacje pracodawców występują co 4 lata. Okres 4 lat liczy się od dnia uprawomocnienia się uprzednio wydanego orzeczenia. Z upływem 4 lat od uprawomocnienia się orzeczenia o stwierdzeniu reprezentatywności organizacja związkowa i organizacja pracodawców traci uprawnienia organizacji reprezentatywnej w rozumieniu ustawy, chyba że udokumentuje Prezydium Komisji złożenie wniosku o ponowne stwierdzenie reprezentatywności. W takim przypadku organizacja ta zach-

wuje status organizacji reprezentatywnej do czasu uprawomocnienia się orzeczenia sądu o ponownym stwierdzeniu reprezentatywności.

Oprócz reprezentantów strony rządowej i partnerów społecznych w pracach Komisji uczestniczą, z głosem doradczym, przedstawiciele: Głównego Urzędu Statystycznego, Narodowego Banku Polskiego, jak również przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego (także z głosem doradczym) w zakresie dotyczącym wykonywania zadań publicznych przez samorząd terytorialny, delegowani przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

W 2008 r., zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o TK, do prac Trójstronnej Komisji został doproszony, z głosem doradczym, przedstawiciel organizacji pozarządowych, reprezentujący Radę Działalności Pożytku Publicznego.

Należy dodać, że każda z trzech stron Komisji może zapraszać do udziału w jej pracach (z głosem doradczym) przedstawicieli organizacji społecznych i zawodowych oraz odpowiednio: strona rządowa – przedstawiciele administracji rządowej i samorządowej, strona pracowników – przedstawiciele związków zawodowych i organizacji związkowych nie spełniających kryteriów reprezentatywności oraz strona pracodawców – przedstawiciele organizacji pracodawców nie spełniających kryteriów reprezentatywności. Z prawa takiego skorzystała, między innymi, strona rządowa zapraszając do udziału w pracach Komisji z głosem doradczym: Krajową Radę Spółdzielczą oraz Federację Konsumentów, poszerzając w ten sposób grono organizacji i instytucji dialogu obywatelskiego.

Osoby powołane do składu Komisji albo do udziału w jej pracach uczestniczą osobiście w pracach Komisji.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy o TK do pierwszego składu Komisji Prezes Rady Ministrów powołał po pięciu przedstawicieli każdej organizacji związkowej i organizacji pracodawców.

W dniu 15 lipca 2002 r. Trójstronna Komisja przyjęła uchwałę w sprawie liczby przedstawicieli reprezentatywnych organizacji związkowych i reprezentatywnych organizacji pracodawców w składzie Komisji. Uzgodniono, że każda z organizacji strony społecznej reprezentowana jest przez 7 przedstawicieli.

Jednak w związku z poszerzaniem składu Komisji o kolejne organizacje spełniające kryteria reprezentatywności, organizacje pracodawców uzyskały większą liczbę członków niż organizacje związkowe. Dlatego też strony uzgodniły między sobą, że każda organizacja związków zawodowych będzie miała po siedmiu przedstawicieli w składzie Komisji, zaś każda z organizacji pracodawców zachowa liczbę pięciu swoich reprezentantów.

Skład personalny Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych

Strona rządowa

- Przewodniczący Komisji   Minister Pracy i Polityki Społecznej
Władysław Kosiniak-Kamysz

- Członkowie:
Mateusz Szczurek   Minister Finansów
Jacek Męcina   Sekretarz Stanu,
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Piotr Stachańczyk   Sekretarz Stanu,
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
Jerzy Pietrewicz   Sekretarz Stanu,
Ministerstwo Gospodarki
Zbigniew Rynasiewicz   Sekretarz Stanu,
Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
(wcześniej MTBiGM)
Stanisław Gawłowski   Sekretarz Stanu,
Ministerstwo Środowiska
Adam Jasser   Sekretarz Stanu,
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Rafał Baniak   Podsekretarz Stanu,
Ministerstwo Skarbu Państwa
Marek Ratajczak   Podsekretarz Stanu,
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Przemysław Krzyżanowski   Podsekretarz Stanu,
Ministerstwo Edukacji Narodowej
Cezary Rzemek   Podsekretarz Stanu,
Ministerstwo Zdrowia
Tadeusz Nalewajk   Podsekretarz Stanu,
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Paweł Orłowski   Podsekretarz Stanu,
Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
(wcześniej MRR)
Magdalena Młochowska   Podsekretarz Stanu,
Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji

Strona związkowa

- **Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”:**
Piotr Duda – Wiceprzewodniczący Komisji
Wojciech Ilnicki
Zbigniew Kruszyński
Jarosław Lange
Janusz Łaznowski
Henryk Nakonieczny
Leszek Walczak
- **Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych:**
Jan Guz – Wiceprzewodniczący Komisji
Sławomir Broniarz
Stanisław Janas
Urszula Michalska
Leszek Miętek
Sławomir Redmer
Józef Woźny
- **Forum Związków Zawodowych:**
Tadeusz Chwałka – Wiceprzewodniczący Komisji
Lucyna Dargiewicz
Zygmunt Mierzejewski
Marek Mnich
Grzegorz Nems
Stanisław Stolorz
Dariusz Trzcionka

Strona pracodawców

- **Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej:**
Andrzej Malinowski – Wiceprzewodniczący Komisji
Jan Feliks Buczek
Michał Kuszyk
Iwona Sroka
Andrzej Węglarz
- **Konfederacja Lewiatan:**
Henryka Bochniarz – Wiceprzewodnicząca Komisji
Marek Kowalski
Jeremi Mordasewicz

Małgorzata Starczewska-Krzysztozek
Maciej Sekunda

- **Business Centre Club – Związek Pracodawców:**
Wojciech Warski – Wiceprzewodniczący Komisji
Maciej Grelowski
Grażyna Majcher-Magdziak
Dominika Staniewicz
Zbigniew Żurek
- **Związek Rzemiosła Polskiego:**
Jerzy Bartnik – Wiceprzewodniczący Komisji
Włodzimierz Biniek
Jan Klimek
Janusz Kowalski
Paweł Saar

Przedstawiciele z głosem doradczym:

Witold Koziński	Narodowy Bank Polski
Janusz Witkowski	Główny Urząd Statystyczny

Przedstawiciele samorządu terytorialnego wskazani przez stronę samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego:

Jacek Bendykowski	Związek Województw RP
Tomasz Bystroński	Związek Gmin Wiejskich RP
Andrzej Jakubiak	Związek Powiatów Polskich i Unii Metropolii Polskich
Janusz Żmurkiewicz	Związek Miast Polskich

Skład Prezydium Trójstronnej Komisji:

Władysław Kosiniak-Kamysz	Przewodniczący Komisji
Jerzy Bartnik	Wiceprzewodniczący Komisji (ZRP)
Henryka Bochniarz	Wiceprzewodnicząca Komisji (Konfederacja Lewiatan)
Tadeusz Chwałka	Wiceprzewodniczący Komisji (FZZ)
Piotr Duda	Wiceprzewodniczący Komisji (NSZZ „Solidarność”)
Jan Guz	Wiceprzewodniczący Komisji (OPZZ)

Andrzej Malinowski
Wojciech Warski

Wiceprzewodniczący Komisji (Pracodawcy RP)
Wiceprzewodniczący Komisji (BCC – ZP)

Sekretarze Prezydium:

Janusz Gołąb

Sekretarz (OPZZ)

Zbigniew Kruszyński

Sekretarz (NSZZ „Solidarność”)

Waldemar Lutkowski

Sekretarz (FZZ)

Jeremi Mordasewicz

Sekretarz (Konfederacja Lewiatan)

Antoni Odzimek

Sekretarz (ZRP)

Arkadiusz Pączka

Sekretarz (Pracodawcy RP)

Marek Waleśkiewicz

Sekretarz (MPiPS)

Zbigniew Żurek

Sekretarz (BCC – ZP)

III. Organizacja pracy TK

Organizacja pracy Komisji wynika z ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1080 z późn. zm.) oraz z Uchwały nr 2 z dnia 6 marca 2002 r. w sprawie Regulaminu Komisji.

Przewodniczący Komisji

Przewodniczącego Komisji wyznacza Prezes Rady Ministrów spośród członków Rady Ministrów, będących przedstawicielami Rady Ministrów w składzie Komisji. Prezes Rady Ministrów – Donald Tusk z dniem 26 stycznia 2012 r. wyznaczył na Przewodniczącego Komisji Władysława Kosiniak-Kamysza – Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Posiedzenia plenarne Komisji oraz posiedzenia Prezydium Komisji zwołuje przewodniczący Komisji: z własnej inicjatywy lub na wniosek co najmniej jednego z wiceprzewodniczących Komisji, po ustaleniu porządku posiedzenia Komisji. Przewodniczący Komisji może w wyjątkowym przypadku upoważnić pisemnie jednego z wiceprzewodniczących Komisji do zwołania posiedzenia plenarnego Komisji lub posiedzenia Prezydium Komisji. Przewodniczący Komisji, na wniosek co najmniej jednej ze stron Komisji, zawieszają posiedzenie Komisji.

Prezydium Komisji

Pracami Komisji kieruje Prezydium, w skład którego wchodzi przewodniczący i wiceprzewodniczący Komisji. Przedstawiciele każdej z organizacji pracowników i pracodawców mają po jednym wiceprzewodniczącym Komisji, których obecnie jest siedmiu. Prezydium Komisji ustala działania i harmonogram prac oraz porządek posiedzeń Komisji.

Do zadań Prezydium Komisji należy:

1. ustalanie programu działania i harmonogramu prac Komisji, uwzględniającego pilność spraw będących przedmiotem jej działania;
2. ustalanie porządku posiedzenia Komisji przy uwzględnieniu charakteru i rodzaju spraw przewidzianych do rozpatrzenia, za wyjątkiem spraw, o których mowa w § 20 Regulaminu Komisji;

3. przedstawianie propozycji ustaleń w sprawach organizacyjnych;
4. sporządzanie komunikatu z posiedzenia Komisji;
5. zlecanie wykonania ekspertyz na rzecz Komisji oraz zespołów problemowych;
6. przekazywanie uchwał i stanowisk Komisji organom władzy państwowej;
7. występowanie na zewnątrz w sprawach dotyczących działalności Komisji;
8. określanie zasad informowania opinii publicznej o pracach zespołów;
9. rozpatrywanie spraw przekazanych przez Komisję, z wyjątkiem zadań, których realizacja przez Komisję wynika z odrębnych ustaw;
10. wykonywanie innych zadań określonych przez Komisję.

Sekretarze Prezydium

Prezydium Komisji przy wykonywaniu zadań korzysta z pomocy sekretarzy Prezydium Komisji. Każdy z członków Prezydium wyznacza po jednym sekretarzu. Do zadań sekretarzy Prezydium Komisji należy:

1. zapewnienie współpracy między członkami Prezydium i członkami Komisji;
2. przedstawianie propozycji ustaleń w sprawach organizacyjnych;
3. sporządzanie projektu komunikatu z posiedzenia Komisji;
4. monitorowanie realizacji uchwał Komisji i decyzji Prezydium Komisji;
5. organizowanie spraw proceduralnych oraz przepływu informacji w związku z działalnością Komisji i Prezydium Komisji;
6. przedstawianie wniosków dotyczących funkcjonowania Sekretariatu Komisji;
7. wykonywanie innych zadań zleconych przez Komisję.

Sekretarze Prezydium Komisji mają prawo do udziału w posiedzeniach Komisji.

Posiedzenia plenarne

Komisja obraduje na posiedzeniach plenarnych, które odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na 2 miesiące. Na posiedzeniach plenarnych Komisja może podejmować uchwały, jeżeli w głosowaniu bierze udział przedstawiciel: Rady Ministrów, co najmniej jednej z organizacji pracodawców reprezentowanych w Komisji i co najmniej jeden z organizacji pracowników reprezentowanych w Komisji. Podjęcie uchwały przez Komisję wymaga zgody wszystkich ww. biorących udział w głosowaniu.

Zgodnie z nowelą ustawy z dnia 8 października 2004 r. (Dz.U. z 2004 r. Nr 240, poz. 2407) Komisja może zdecydować o podjęciu uchwały w danej sprawie w drodze korespondencyjnego głosowania strony rządowej oraz każdej z organizacji pracowników i pracodawców. Głosowanie korespondencyjne jest ważne, jeżeli wzięty w nim udział wszystkie organizacje pracowników i pracodawców oraz strona rządowa. Podjęcie uchwały w drodze korespondencyjnego głosowania wymaga zgody wszystkich biorących udział w głosowaniu. Ponadto Komisja, w drodze uchwały, może przekazać Prezydium Komisji rozpatrzenie sprawy należącej do jej kompetencji, z wyjątkiem zadań, których realizacja przez Komisję wynika z odrębnych ustaw.

Komisja może w drodze uchwały powoływać stałe i doraźne zespoły problemowe. Uchwała o powołaniu zespołu określa zadania zespołu oraz jego skład albo sposób ustalenia tego składu.

Członkowie Komisji i Prezydium Komisji mogą korzystać na posiedzeniu Komisji oraz Prezydium Komisji z pomocy zaproszonych przez siebie doradców. Przedstawiciele każdej z organizacji oraz strona rządowa mogą korzystać z pomocy jednego doradcy w sprawie objętej porządkiem obrad.

Komisja uchwała regulamin Komisji, który określa szczegółowe zasady i tryb pracy Komisji, Prezydium oraz zespołów, a także uprawnienia członków Komisji związane z udziałem w jej pracach. Na aktualny Regulamin TK składają się zapisy z pięciu podjętych w tej sprawie Uchwał.

Z posiedzeń Komisji sporządza się komunikat, którego formę i sposób udostępniania określa regulamin Komisji. Zawiera on w szczególności uchwały Komisji i stanowiska stron Komisji. Przebieg posiedzenia Komisji i zespołów problemowych rejestruje się na nośniku magnetycznym (taśma magnetofonowa lub CD). Z posiedzeń Komisji i jej zespołów Sekretariat Komisji sporządza protokoły.

Sekretariat Komisji

Obsługę Komisji zapewnia sekretariat Komisji złożony z pracowników Departamentu Dialogu i Partnerstwa Społecznego Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Do zadań Sekretariatu należy zapewnienie obsługi administracyjno-biurowej, między innymi: przesyłanie zawiadomień o terminach posiedzeń oraz niezbędnych materiałów, opracowywanie protokołów z posiedzeń plenarnych Komisji oraz spotkań zespołów problemowych, informacji z posiedzeń Prezydium, monitorowanie wykonania (stanu realizacji) ustaleń Komisji i zespołów. Sekretariat udostępnia członkom Komisji i innym

zainteresowanym dokumentację dotyczącą Komisji, udziela wyjaśnień i odpowiedzi na pytania dotyczące podstaw prawnych, składu i bieżącej działalności Komisji oraz przygotowuje informacje zbiorcze.

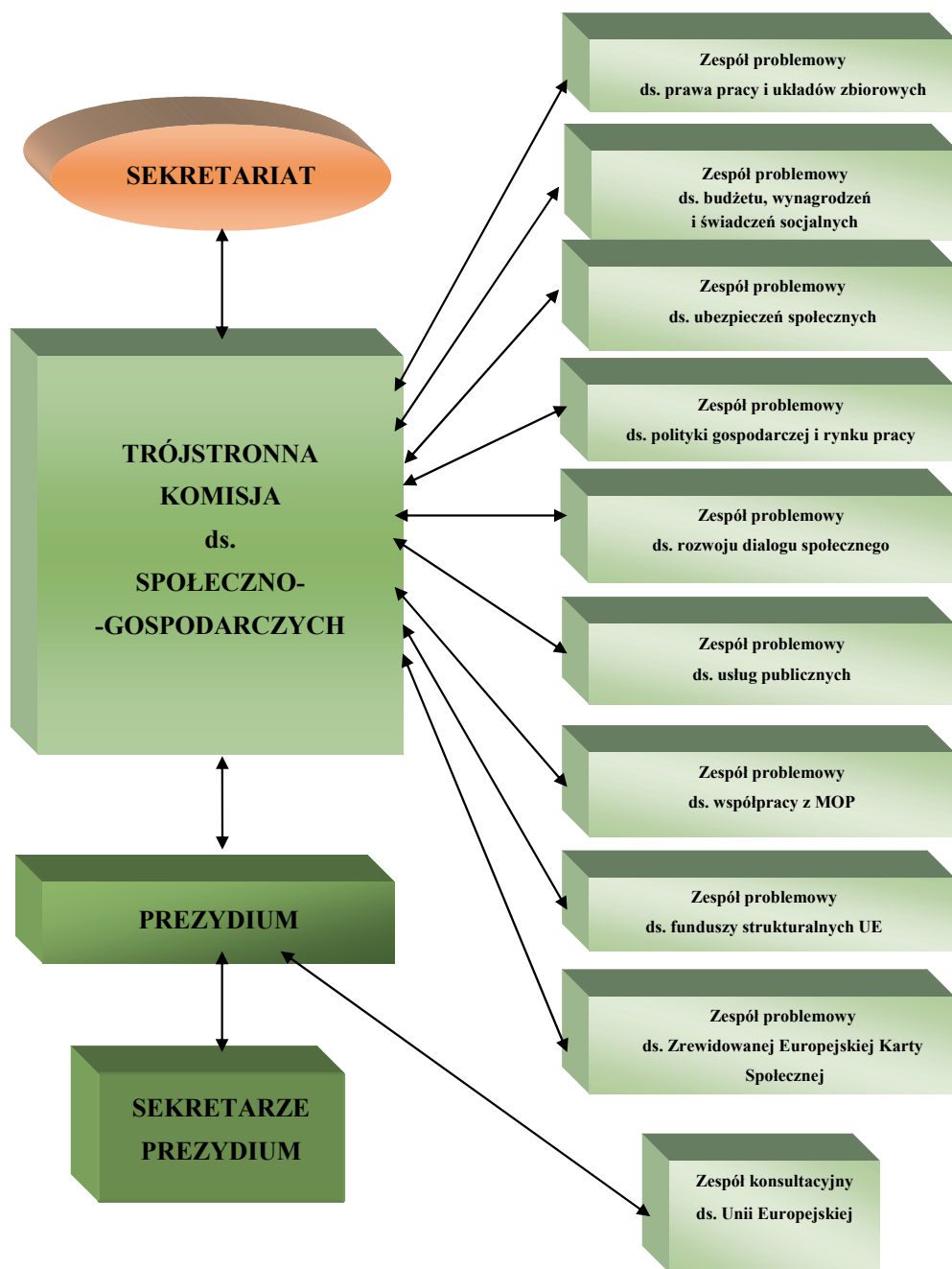
Posiedzenia Komisji, Prezydium Komisji i zespołów odbywają się w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej oraz w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” (Warszawa, ul. Limanowskiego 23). CPS „Dialog” jest jednostką budżetową.

W szczególnych przypadkach posiedzenia Komisji mogą odbywać się w innym miejscu.

Koszty działania Komisji są pokrywane z budżetu państwa w części dotyczącej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw pracy.

Ponadto na stronach internetowych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (www.mpips.gov.pl oraz www.dialog.gov.pl) jest zamieszczona informacja o Komisji Trójstronnej. Zawiera ona najistotniejsze dane dotyczące Komisji, takie jak: podstawy prawne działania TK, komunikaty, skład, uchwały i stanowiska przyjęte przez Komisję.

Schemat organizacyjny Trójstronnej Komisji

IV. Działalność TK

- W 2013 roku odbyło się 8 posiedzeń plenarnych Komisji.
- **16.01.** – Minister Skarbu Państwa przedstawił główne kierunki prac rządu będące w kompetencji resortu skarbu państwa przewidziane na 2013 r., zapowiedziane w wystąpieniu sejmowym Premiera Donalda Tuska w październiku 2012 roku.

Ponadto omówiono aktualną sytuację dotyczącą komunalizacji uzdrowisk. Proces komunalizacji oznacza nieodpłatne przekazanie akcji/udziałów spółki Skarbu Państwa na rzecz samorządu. Do komunalizacji zostało przeznaczonych siedem uzdrowisk: Przedsiębiorstwo Uzdrowisko Ciechocinek S.A. – na rzecz woj. kujawsko-pomorskiego, Uzdrowisko Busko-Zdrój S.A. – na rzecz woj. świętokrzyskiego, Uzdrowisko Kołobrzeg S.A. i Uzdrowisko Świnoujście S.A. – na rzecz woj. zachodniopomorskiego, Uzdrowisko Łądek-Długopole S.A. w Łądku-Zdroju i Uzdrowisko Szczawno-Jedlina S.A. – na rzecz woj. dolnośląskiego, Uzdrowisko Rymanów S.A. – na rzecz woj. podkarpackiego.

W dalszej części posiedzenia podjęto tematykę przyszłości Państwowej Inspekcji Sanitarnej w kontekście sytuacji finansowej stacji sanitarno-epidemiologicznych, w tym sytuacji płacowej pracowników, oraz planowanych zmian restrukturyzacyjnych w stacjach sanitarno-epidemiologicznych. Podczas dyskusji z udziałem przedstawicieli resortów: zdrowia, administracji i cyfryzacji oraz Głównego Inspektora Sanitarnego, strona związkowa postulowała o przywrócenie pionowego podporządkowania stacji sanitarno-epidemiologicznych, czyli powrotu do organizacyjnie dobrze przez nich ocenianego modelu funkcjonowania stacji obowiązującego w latach 90-tych.

- **27.02.** – Minister Zdrowia szczegółowo przedstawił kierunkowe zmiany legislacyjne w ochronie zdrowia na lata 2012 – 2015 obejmujące: reformę systemu leczenia, dalszą reformę systemu refundacji leków oraz informatyzację systemu opieki zdrowotnej. Omówiono cele reorganizacji systemu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, planowane przekształcenie NFZ oraz zwiększenie roli województw w planowaniu potrzeb zdrowotnych obywateli. Wśród głównych celów przygodowywanych zmian wymieniono zwiększenie efektywności finansowania leczenia ze środków publicznych oraz racjonalizację organizacji systemu.

W toku dyskusji przedstawiciele strony społecznej poddali pod rozagę m.in. wydłużenie w czasie terminu przekształcenia lub likwidacji samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, stworzenie mapy zabezpieczeń dostępu do świadczeń wysokospecjalistycznych wraz z powszechnym systemem informacji o dostępie do nich.

- **21.03.** – spotkanie poświęcone było projektowi ustawy o szczególnych rozwiązaniach na rzecz ochrony miejsc pracy związanych z łagodzeniem skutków spowolnienia gospodarczego lub kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej – zgodnie z oczekiwaniem partnerów społecznych – przedstawiło podsumowanie stanu realizacji pakietu działań antykryzysowych z 2009 r., w tym rezultatów funkcjonowania w latach 2009–2011 *Ustawy o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców*.

- **24.04.** – spotkanie odbyło się z udziałem Prezesa Rady Ministrów – Donalda Tuska. Zwrócono uwagę na ochronę miejsc pracy i konkurencyjność polskiej gospodarki w kontekście spowolnienia gospodarczego w Europie, w tym w Polsce. Podkreślono, że priorytetowym działaniem rządu jest obniżenie stopy bezrobocia.

Odniesiono się do kwestii tzw. emerytur pomostowych, regulacji dotyczących wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, a w kontekście stabilizacji zatrudnienia – możliwości ograniczenia stosowania umów cywilnoprawnych i umów o pracę na czas określony. Rozmowy dotyczyły również jakości i przyszłości prowadzonego w Polsce dialogu społecznego.

Ponadto wysłuchano informacji na temat wysokości minimum egzystencji, obliczonego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 2012 roku, w zestawieniu z aktualnie obowiązującymi kryteriami dochodowymi określonymi w ustawie o pomocy społecznej.

- **26.06.** – porządek posiedzenia przewidywał dyskusję nad sytuacją społeczno-gospodarczą kraju, informację ze wspólnego posiedzenia Zespołu ds. ubezpieczeń społecznych i Zespołu ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych w sprawie zwiększenia wysokości wskaźnika waloryzacji emerytur i rent z FUS w 2014 r. oraz informacje nt. wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, założeń projektu budżetu państwa i kształtowania wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na 2014 rok.

W spotkaniu brał udział Prezes Rady Ministrów – Donald Tusk. Na początku posiedzenia Przewodniczący Trójstronnej Komisji poinformował o przedstawieniu Prezydium dwóch projektów uchwał – w związku ze Stanowiskiem Zespołu ds. ubezpieczeń społecznych w sprawie poparcia rozwiązań zawartych w projekcie ustawy o zmianie niektórych ustaw

w związku z wdrożeniem Systemu Elektronicznej Wymiany Informacji dotyczących Zabezpieczenia Społecznego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 11.03.2013 r. oraz Stanowiskiem Zespołu ds. usług publicznych w sprawie zrównania traktowania podmiotów leczniczych udzielających świadczeń finansowych ze środków publicznych z dnia 30.01.2013 roku.

Ponadto podkreślono, że dynamika wzrostu minimalnego wynagrodzenia za pracę w Polsce w ostatnich sześciu latach jest najwyższa w historii. Propozycja rządu wysokości płacy minimalnej na 2014 r. to 1680 złotych.

Przewodniczący NSZZ „Solidarność” – Piotr Duda w imieniu strony związkowej oświadczył o zawieszeniu udziału trzech reprezentatywnych central związkowych w pracach Trójstronnej Komisji, Wojewódzkich Komisjach Dialogu Społecznego oraz wszystkich trójstronnych zespołach branżowych. Po oświadczeniu strona związkowa opuściła obrady.

- **12.07.** – posiedzenie zostało zwołane w związku z ustawą o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz ustawą o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw, zgodnie z którymi Trójstronna Komisja uzgadnia:
  - wysokość minimalnego wynagrodzenia w roku następnym w terminie do 15 lipca każdego roku,
  - wysokość średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok następny w terminie do 20 lipca każdego roku.

Spotkanie odbyło się bez udziału strony związkowej.

- **20.09.** – Ministerstwo Finansów przedstawiło projekt ustawy budżetowej na 2014 rok. Poinformowano, że budżet na 2014 r. jest budżetem stworzonym w trudnych czasach. W 2014 r. odczuwalne będą, w przypadku dochodu budżetu państwa, negatywne skutki, które wynikają ze spowolnienia w 2012 i 2013 roku. Podkreślono, że rok 2014 jest rokiem wielkiej reformy systemu kapitałowego w ramach systemu emerytalnego i te zmiany będą miały znaczenie tak po stronie wydatków budżetu państwa, jak i po stronie rozchodów.

Wyjaśniono, że konstruowanie budżetu oparto na założeniach, które wcześniej zostały przyjęte przez Radę Ministrów i uwzględniono m.in. następujące wielkości: wzrost PKB o 2,5% (w ujęciu realnym), średnio-

roczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych o 2,4%, nominalny wzrost wynagrodzeń w gospodarce narodowej o 3,5%, przeciętne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w roku 2014 na poziomie 3746 złotych.

Spotkanie odbyło się bez udziału strony związkowej.

- **24.10.** – spotkanie poświęcone było odniesieniu się przez resorty: pracy i polityki społecznej, skarbu państwa, edukacji narodowej i transportu, budownictwa i gospodarki morskiej do postulatów strony związkowej przekazanych podczas Ogólnopolskich Dni Protestów.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej odniosło się do następujących kwestii:

- wycofania antypracowniczych zmian w Kodeksie pracy (w zakresie elastycznego czasu pracy);
- ograniczenia stosowania tzw. śmieciowych umów o pracę;
- szybkiego wzrostu płacy minimalnej do poziomu 50% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej i wprowadzenia minimalnej stawki godzinowej w wysokości 11 zł;
- wycofania się z podwyższonego wielu emerytalnego oraz przyznanie prawa do emerytury osobom opłacającym składki emerytalne (kobiety 35 lat, mężczyźni 40 lat);
- pełnego wykorzystania środków finansowych przewidzianych na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu;
- wprowadzenia skutecznej polityki nastawionej na szybkie tworzenie nowych miejsc pracy;
- podniesienia progów dochodowych upoważniających do świadczeń rodzinnych i socjalnych;
- opracowania skutecznego programu walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym;
- skrócenia tygodniowego czasu pracy do 38 godzin.

Następnie Ministerstwo Skarbu Państwa poinformowało, że postulaty skierowane do resortu skarbu są realizowane w ramach obowiązującego prawa.

Ministerstwo Edukacji Narodowej odniosło się do:

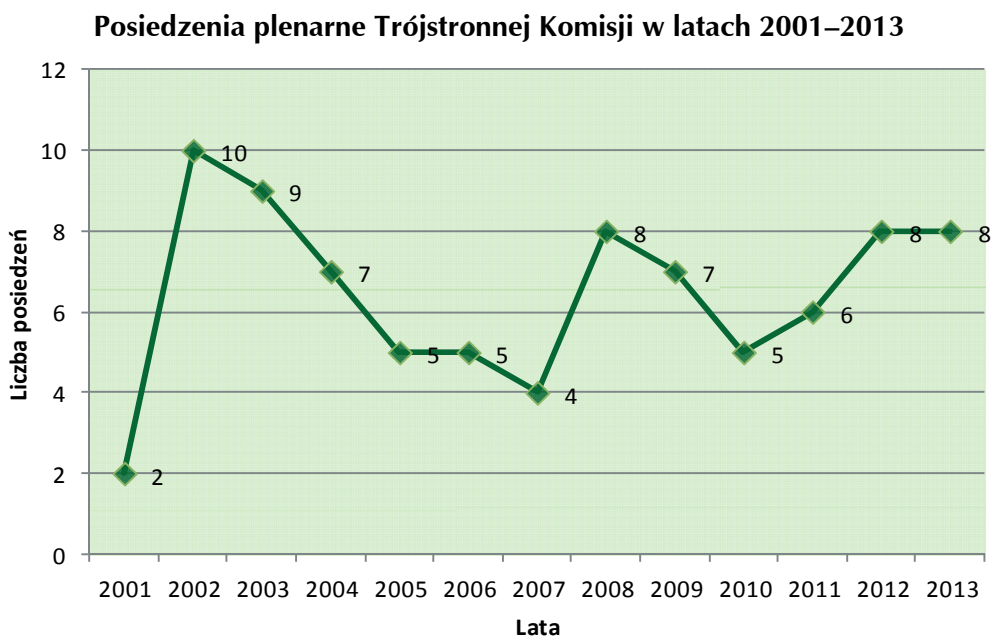
- zwiększenia nakładów na oświatę;
- zaprzestania likwidacji szkół;
- opracowania standardów oświatowych;
- dotowania edukacji przedszkolnej.

W dalszej części spotkania Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej przedstawiło stanowiska ws. postulatów dotyczących sektorów: transportu kolejowego, lotniczego, drogowego, drogownictwa i sektora morskiego.

Następnie odbyła się prezentacja stanowisk organizacji pracodawców odnośnie postulatów strony związkowej.

Spotkanie odbyło się bez udziału strony związkowej.

Statystyka posiedzeń plenarnych TK na przestrzeni 13 lat ustawowej działalności przedstawia się następująco:

Lata	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba posiedzeń	2	10	9	7	5	5	4	8	7	5	6	8	8

Posiedzenia Prezydium

W 2013 r. odbyło się **8** posiedzeń Prezydium, w trakcie których:

- Rozpatrzone wnioski Przewodniczącego Zespołu problemowego TK ds. usług publicznych dotyczący wniesienia pod obrady plenarne Komisji następującej tematyki:
  - Funkcjonowanie szpitali samorządowych, klinicznych i instytutów w kontekście zmian ustawowych oraz ich finansowanie,
  - Aktualne prace legislacyjne w obszarze ochrony zdrowia.
- Przeanalizowano wniosek Przewodniczącego Forum Związków Zawodowych dotyczący ustosunkowania się Ministra Zdrowia do Stanowiska przyjętego przez Zespół Trójstronny ds. Ochrony Zdrowia w sprawie zrównania traktowania podmiotów leczniczych, udzielających świadczeń finansowanych ze środków publicznych.
- Zapoznano się z wnioskiem BCC dotyczącym omówienia poniższych problemów na forum Zespołu problemowego TK.

Wniosek dotyczył:

1. Zakazu reklamy aptek i punktów aptecznych oraz ich działalności, zakazu reklamy placówek obrotu pozaaptecznego i ich działalności

- odnoszącej się do produktów leczniczych lub wyrobów medycznych oraz sankcji za naruszenie powyższych zakazów.
2. Wprowadzenia cen sztywnych oraz ogólnego sposobu naliczania cen w obrocie szpitalnym – ustawa refundacyjna.
  3. Zasad powiadamiania o wprowadzeniu do obrotu środków spożywczych – ustawa o paszach oraz ustawa o bezpieczeństwie żywności i żywienia.
  4. Powstania tzw. „Klifów Refundacyjnych” – wygasania wszystkich decyzji refundacyjnych z dniem 31.12.2014 (tzw. „zmiany 2014”).
  5. Zmian w Dyrektywie Tytoniowej (EUTPD) w sprawie produkcji, prezentowania i sprzedaży wyrobów tytoniowych i powiązanych wyrobów.
  6. Zmiany ustawy Prawo zamówień publicznych oraz ustawy o koncesji na roboty budowlane lub usługi.
- Rozpatrzone wnioski PKPP Lewiatan dotyczący skierowania pod obrady Zespołu problemowego TK tematu dot. projektu ustawy z 7 sierpnia 2012 r. implementującej dyrektywę 2011/62/UE.
  - Poruszono kwestię zawarcia II Pakietu antykryzysowego.
  - Na wniosek Prezydenta Pracodawców RP omówiono sprawę projektu Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich w sprawie produkcji, prezentowania i sprzedaży wyrobów tytoniowych i powiązanych wyrobów (tzw. dyrektywa tytoniowa). Partnerzy społeczni przyjęli stanowisko ws. tzw. dyrektywy tytoniowej.
  - Szeroko dyskutowano nad *projektem ustawy o szczególnych rozwiązaniach na rzecz ochrony miejsc pracy, związanych z łagodzeniem skutków spowolnienia gospodarczego lub kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców*.
  - Zapoznano się z wnioskiem Prezesa Związku Rzemiosła Polskiego dotyczącym dokonania przez resort pracy przeglądu organów i instytucji, w których uczestniczą – z mocy prawa – przedstawiciele organizacji reprezentatywnych z Komisji.
  - Członkowie Prezydium zapoznali się z listem BCC skierowanym do Przewodniczącego TK, zawierającym prośbę umożliwienia podczas posiedzeń zespołów problemowych Komisji – prezentacji działań podejmowanych w ostatnim okresie przez BCC.
  - Partnerzy społeczni przedstawili wniosek dotyczący zmian zapisów ustawy o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych w części dot. kryteriów reprezentatywności organizacji pracodawców.

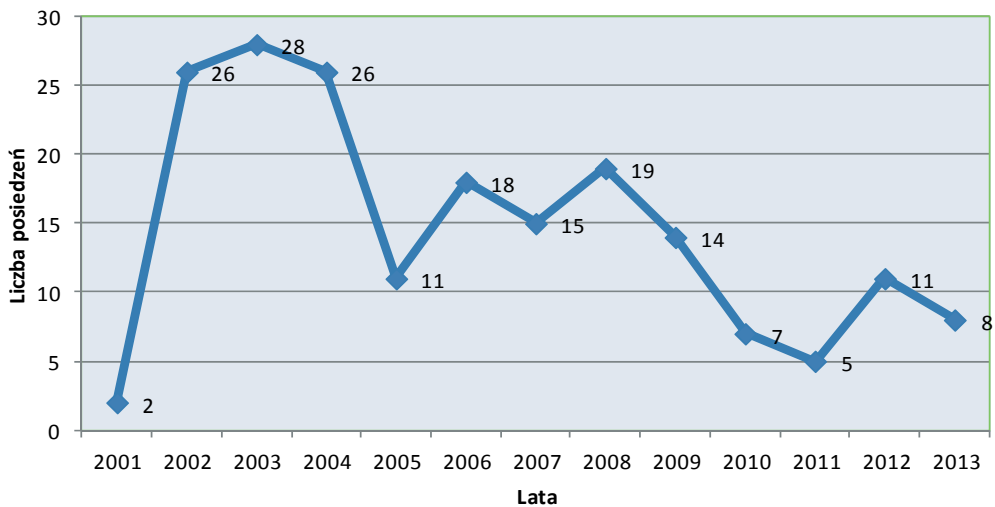
- Zapoznano się z wnioskiem Przewodniczącego OPZZ dotyczącym ratyfikacji konwencji 168 MOP.
- Dyskutowano nt. powołania zespołów konsultacyjno-doradczych (w wyniku dyskusji ustalono, że powstanie Zespół do Spraw Pracowników Administracji Rządowej oraz Pracowników Samorządowych).
- Wysłuchano informacji Przewodniczącego Zespołu ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych w sprawie wysokości minimum egzystencji obliczonego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 2012 roku, w zestawieniu z aktualnie obowiązującymi kryteriami dochodowymi określonymi w ustawie o pomocy społecznej.
- Członkom Prezydium przedstawiono dwa projekty uchwał – w związku ze Stanowiskiem Zespołu ds. ubezpieczeń społecznych przyjętym w dniu 11.04.2013 – popierające rozwiązania zawarte w projekcie ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrożeniem Systemu Elektronicznej Wymiany Informacji dotyczących Zabezpieczenia społecznego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz Stanowiskiem Zespołu ds. usług publicznych w sprawie zrównania traktowania podmiotów leczniczych udzielających świadczeń finansowych ze środków publicznych z dnia 30.01.2013 roku.
- Wysłuchano informacji ze wspólnego posiedzenia Zespołu ds. ubezpieczeń społecznych i Zespołu ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych dotyczącej zwiększenia wysokości wskaźnika waloryzacji emerytur i rent z FUS w 2014 roku.
- Zapoznano się z wnioskiem o zlecenie wykonania ekspertyzy na potrzeby wspólnych prac Zespołów problemowych TK: ds. rozwoju dialogu społecznego i ds. prawa pracy i układów zbiorowych.
- Na forum Prezydium poruszono kwestie listu otwartego w sprawie jawności dialogu społecznego, skierowanego przez Przewodniczącego OPZZ do Donalda Tuska – Prezesa Rady Ministrów.
- Wysłuchano informacji nt. prac Zespołu ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych dotyczących projektu ustawy o zmianie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (druk senacki nr 316).

Przyjęto przy tym szereg ustaleń delegujących zgłaszane przez partnerów społecznych zagadnienia do prac w Zespołach problemowych Komisji.

W 2013 roku odbyło się również jedno spotkanie Sekretarzy Prezydium TK.

Zestawienie liczby posiedzeń w ciągu ostatnich 13 lat przedstawia zamieszczony poniżej wykres.

Posiedzenia Prezydium TK Trójstronnej Komisji w latach 2001–2013

Lata	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba posiedzeń	2	26	28	26	11	18	15	19	14	7	5	11	8

V. Prace zespołów problemowych TK

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych..., Komisja może powoływać, w drodze uchwały, stałe i doraźne zespoły problemowe. Dotychczas Komisja powołała 9 zespołów problemowych: ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych, ds. ubezpieczeń społecznych, ds. prawa pracy i układów zbiorowych, ds. polityki gospodarczej i rynku pracy, ds. funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, ds. rozwoju dialogu społecznego, ds. usług publicznych, ds. współpracy z Międzynarodową Organizacją Pracy, ds. Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej oraz jeden konsultacyjny – ds. Unii Europejskiej. Zakresy prac zespołów problemowych stanowi *Załącznik nr 3*.

Posiedzenia zespołów zwołuje przewodniczący zespołu: z własnej inicjatywy, na wniosek co najmniej jednej organizacji pracowników i pracodawców lub przedstawiciela strony rządowej. Posiedzeniu zespołu przewodniczy przewodniczący zespołu albo wyznaczony przez niego członek zespołu. Przewodniczący zespołu, po uzgodnieniu z członkami zespołu, może wystąpić z wnioskiem do Prezydium Komisji o zlecenie ekspertyzy na potrzeby prac zespołu. Wniosek powinien zawierać uzasadnienie sporządzenia ekspertyzy. We wniosku może zostać wskazana osoba rekomendowana do sporządzenia ekspertyzy.

Przewodniczącym zespołu jest członek Komisji wskazany przez organizację pracowników i pracodawców, który uzyskał akceptację pozostałych organizacji oraz strony rządowej; w dwóch przypadkach jest to reprezentant strony rządowej.

W skład zespołu wchodzi po dwóch przedstawicieli, poza przewodniczącym zespołu, każdej z organizacji partnerów społecznych oraz strony rządowej.

Członkowie zespołu mogą na posiedzeniu zespołu korzystać z pomocy zaproszonych przez siebie doradców. Przedstawiciele każdej z organizacji oraz strona rządowa mogą korzystać z pomocy trzech doradców.

Przy podejmowaniu stanowiska przez zespół mają zastosowanie takie same przepisy jak przy posiedzeniach plenarnych Komisji. W przypadku nieuzgodnienia stanowiska każda ze stron może przedstawić odrębne stanowisko.

Przewodniczący zespołu przekazuje Komisji niezwłocznie tekst przyjętego stanowiska, za pośrednictwem przewodniczącego Komisji.

Działalność Zespołów w 2013 roku:

Zespół problemowy TK ds. prawa pracy i układów zbiorowych

Przewodniczącym Zespołu jest Maciej Sekunda (Konfederacja Lewiatan). Zespół został powołany Uchwałą Nr 3 Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych z dnia 6 marca 2002 roku.

W 2013 r. odbyło się **5 spotkań** Zespołu, w tym **2** wspólne z Zespołem ds. rozwoju dialogu społecznego oraz **1** wspólne z Zespołem ds. polityki gospodarczej i rynku pracy. Posiedzenia obejmowały następującą tematykę:

- Reprezentatywność pracodawców i pracobiorców (dwa posiedzenia wspólnie z Zespołem ds. rozwoju dialogu społecznego).
- Podjęta na pierwszym z dwóch posiedzeń połączonych Zespołów dyskusja o reprezentatywności pracodawców i pracobiorców zakończyła się ustaleniem, zgodnie z którym każda z siedmiu organizacji partnerów społecznych

sformułuje swoje stanowisko dotyczące reprezentatywności (wraz z propozycjami kierunkowych rozwiązań, działań) w oparciu o przedstawione parterom społecznym w grudniu 2012 r. propozycje resortu pracy i polityki społecznej dotyczące reprezentatywności.

Na drugim wspólnym posiedzeniu Zespołów kontynuowano dyskusję w odniesieniu do zmienionej – na podstawie uwag zgłoszonych przez partnerów społecznych – propozycji MPiPS. Dyskusję zakończono następującymi ustaleniami:

1. Przewodniczący Zespołów ds. prawa pracy i układów zbiorowych oraz ds. rozwoju dialogu społecznego zwrócić się do Prezydium TK z wnioskiem o zlecenie ekspertyzy prawnej, której przedmiotem będzie kwestia przyznania prawa do wykonywania uprawnień zbiorowych wyłącznie reprezentatywnym – w rozumieniu przepisów art. 241^{25a} § 1 Kodeksu pracy – organizacjom związkowym w świetle art. 59 Konstytucji RP.
2. Strona związkowa podejmie próbę wypracowania wspólnego stanowiska w zakresie reprezentatywności. Do tego stanowiska odnieść się strona pracodawców.

- Projekt ustawy o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz ustawy o organizacjach pracodawców (z dnia 3 stycznia 2013 r.).

Zespół rozpatrzył projekt ustawy, której celem jest dostosowanie polskiego prawa związkowego do zobowiązań międzynarodowych RP wynikających z postanowień Europejskiej Karty Społecznej (zniesienie negatywnej konkluzji wydanej przez Komitet Niezależnych Ekspertów dotyczącej art. 5 EKS). Projektowane zmiany ustawowe mają ponadto na celu wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 maja 2008 r., w którym stwierdzono niezgodność art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych z art. 42 ust. 1 oraz art. 59 ust. 2–4 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz wprowadzenie w obu wyżej przywołanych ustawach zmian dostosowujących zawarte tam regulacje karne do zaleceń przedstawionych w powyższym wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

- Projekt ustawy o szczególnych rozwiązaniach na rzecz ochrony miejsc pracy, związanych z łagodzeniem skutków spowolnienia gospodarczego lub kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców (wspólnie z Zespołem ds. polityki gospodarczej i rynku pracy).

Celem zaproponowanej przez MPiPS regulacji jest wprowadzenie rozwiązań wspierających zatrudnienie bezpośrednią pomocą finansową ze środków

Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na dopłaty do wynagrodzeń dla pracowników w firmach zagrożonych zwolnieniami oraz utrzymanie zatrudnienia i zapobieganie zwolnieniom zagrożonych pracowników w sytuacji trudności pracodawcy związanych z pogorszeniem się warunków prowadzenia działalności gospodarczej o charakterze przejściowym i rokujących poprawę w okresie 12 miesięcy.

W toku podjętej na forum Zespołów dyskusji partnerzy społeczni jednogłośnie poparli inicjatywę legislacyjną strony rządowej na rzecz ochrony miejsc pracy, wnosząc jednocześnie o uwzględnienie zgłoszonych przez nich uwag i zastrzeżeń do przedmiotowego *Projektu* oraz wskazując na konieczność podjęcia pilnej procedury legislacyjnej.

Na forum połączonych Zespołów przyjęto Stanowisko w sprawie *Projektu Ustawy o szczególnych rozwiązaniach na rzecz ochrony miejsc pracy, związanych z łagodzeniem skutków spowolnienia gospodarczego lub kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców (załącznik 1)*.

➤ Kierunki zmian przepisów o telepracy.

Wprowadzając do dyskusji w tej tematyce strona rządowa wskazała związane z instytucją telepracy obszary, w zakresie których – w jej opinii – należałoby zaproponować zmiany obowiązujących przepisów o telepracy tak, by regulacje te w pełniejszym wymiarze odpowiadały realiom i potrzebom współczesnego rynku pracy, tworząc zarazem zachętę dla pracodawców do zawierania tego typu umów o pracę.

Zmiany mogłyby dotyczyć następujących obszarów związanych z tym zagadnieniem:

- definicji telepracy – w tym zmiana opisu charakteru telepracy określonego obecnie jako regularny, powtarzalny;
- trybu wprowadzania telepracy – zmiany ukierunkowane na poszerzenie rozwiązań dziś zawartych w Kodeksie pracy, polegające na dopuszczeniu możliwości wykonywania telepracy poprzez uzgodnienie między zainteresowanym pracownikiem a pracodawcą (niezależnie od tego, czy w zakładzie pracy zawarto porozumienie w sprawie telepracy lub określono warunki stosowania telepracy w regulaminie pracy);
- odpowiedzialności pracodawcy w zakresie bhp z tytułu wykonywania pracy przez telepracownika.

➤ Umowy o pracę na czas określony (kontynuacja dyskusji).

Dyskusja dotycząca umów o pracę na czas określony w roku 2013 stanowiła kontynuację rozmów prowadzonych w tym obszarze na forum Zespołu w 2012 roku. Jak podsumował prace Zespołu jego Przewodniczący, dotychczasowe rozmowy doprowadziły reprezentowane w Zespole strony do generalnej zgody w następujących kwestiach:

- potrzeby kodeksowych zmian w zakresie umów o pracę na czas określony w kierunku określenia maksymalnego łącznego okresu trwania umowy o pracę na czas określony u jednego pracodawcy;
- zróżnicowania okresu wypowiedzenia w umowach na czas określony – w zależności od długości trwania umowy;
- dopuszczenia możliwości wypowiedzenia umowy na czas wykonania określonej pracy;
- dopuszczenia możliwości wydłużenia umowy na okres próbny do sześciu miesięcy.

➤ Informacja MPiPS na temat bieżących prac nad:

- projektem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie egzekwowania dyrektywy 96/71/WE dotyczącej delegowania pracowników w ramach świadczenia usług;
- projektem nowego rozporządzenia Komisji w sprawie wyłączeń grupowych/blokowych (GBER).

➤ Opinia partnerów społecznych na temat wniesionych do Sejmu RP poselskich projektów ustaw o zmianie ustawy Kodeks pracy (druk nr 1539 – zakaz pracy w niedziele i święta a prace na rzecz podmiotów zagranicznych, druk 1612 – zakaz pracy w niedziele w placówkach handlowych, projekt w sprawie zakazu stosowania zabezpieczeń wekslowych w stosunkach pracy).

Propozycja poselska opatrzona drukiem sejmowym nr 1539 zmierza do próby zdefiniowania dopuszczalności wykonywania pracy w niedziele i święta (art. 151¹⁰ Kodeksu pracy) na rzecz zagranicznych podmiotów działających na rynku światowym; w szczególności chodzi o prace przy świadczeniu usług transgranicznych. Projekt opatrzony drukiem sejmowym nr 1612 przewiduje dwie zmiany: pierwsza z nich polega na wprowadzeniu zakazu pracy w placówkach handlowych w każdą niedzielę, druga zmiana polega na rozszerzeniu określonego w art. 151¹⁰ K.p katalogu przypadków, w których dozwolona jest praca w niedziele i święta o przypadek, w którym praca będzie

mogła być świadczona w niedziele i święta na stacjach benzynowych. Trzeci z omówionych projektów to projekt odnoszący się do propozycji wprowadzenia do Kodeksu pracy zmiany mówiącej o zakazie stosowania weksli w stosunkach pracy.

➤ Informacja Business Centre Club na temat działań podejmowanych w 2012 r. i w I kw. 2013 roku.

Członkowie Zespołu zapoznali się z tematyką organizowanych przez BCC seminariów i konferencji (w tym ich cyklu pt. „Zmiany w kodeksie pracy jako narzędzie poprawy konkurencyjności polskiej gospodarki”).

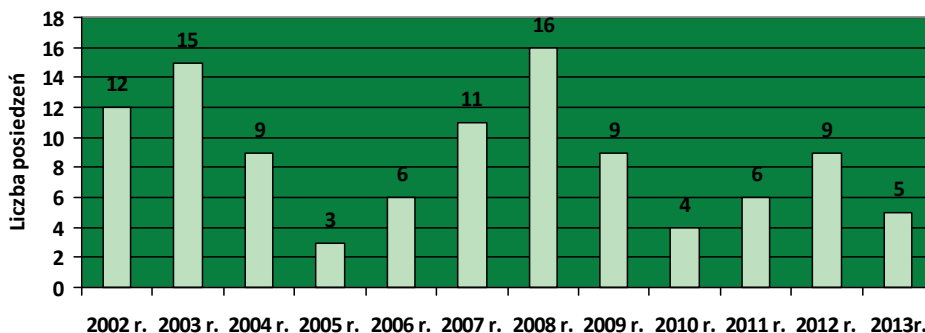
Statystykę posiedzeń Zespołu problemowego TK ds. prawa pracy i układów zbiorowych w latach 2002–2013 przedstawia tabela nr 1:

Tabela nr 1

Lata	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba posiedzeń	12	15	9	3	6	11	16	9	4	6	9	5

Wykres nr 1.

Graficzne przedstawienie liczby posiedzeń Zespołu ds. prawa pracy i układów zbiorowych w podziale na lata.

STANOWISKO

Zespołu problemowego ds. polityki gospodarczej i rynku pracy
oraz Zespołu problemowego ds. prawa pracy i układów zbiorowych
w sprawie Projektu *Ustawy o szczególnych rozwiązaniach na rzecz ochrony miejsc pracy,
związanych z łagodzeniem skutków spowolnienia gospodarczego lub kryzysu
ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców*
przyjęte w dniu 31 stycznia 2013 r.

Realizując ustalenie Prezydium Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych podjęte w dniu 23 stycznia 2013 r. połączone zespoły problemowe TK: ds. polityki gospodarczej i rynku pracy oraz ds. prawa pracy i układów zbiorowych na posiedzeniu wspólnym w dniu 31 stycznia 2013 r. rozpatrzyły Projekt *Ustawy o szczególnych rozwiązaniach na rzecz ochrony miejsc pracy, związanych z łagodzeniem skutków spowolnienia gospodarczego lub kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców*.

Celem proponowanej regulacji jest:

- Wprowadzenie rozwiązań wspierających zatrudnienie bezpośrednio pomocą finansową ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na dopłaty do wynagrodzeń dla pracowników w firmach zagrożonych zwolnieniami oraz utrzymanie zatrudnienia i zapobieganie zwolnieniom zagrożonych pracowników w sytuacji trudności pracodawcy związanych z pogorszeniem się warunków prowadzenia działalności gospodarczej o charakterze przejściowym i rokujących poprawę w okresie 12 miesięcy.

Po omówieniu zapisów projektu w/w ustawy Zespoły problemowe TK: ds. polityki gospodarczej i rynku pracy oraz ds. prawa pracy i układów zbiorowych **popierają** zaproponowany przez stronę rządową kierunek działań na rzecz ochrony miejsc pracy i jednocześnie wnoszą o uwzględnienie, przedstawionych w wersji pisemnej, uwag i zastrzeżeń do ww. ustawy wraz z zaleceniem przyjęcia przez rząd szybkiej ścieżki legislacyjnej jej uchwalenia.

Prowadzący posiedzenie

.....
Andrzej Malinowski

Przewodniczący ZTK ds. polityki gospodarczej i rynku pracy

Zespół problemowy TK ds. ubezpieczeń społecznych

Przewodniczącym Zespołu jest Jan Klimek (ZRP). Zespół został powołany Uchwałą Nr 3 Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych z dnia 6 marca 2002 roku.

W 2013 r. odbyło się **7 spotkań** Zespołu, w tym **1** wspólne z Zespołem ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych. Posiedzenia obejmowały następującą tematykę:

- Dyskusja o możliwych zmianach w zakresie zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym na podstawie przekazanego przez MPiPS materiału. NSZZ „Solidarność” przedłożył projekt zmian w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, który w swej istocie zmierza do likwidacji aktualnej konstrukcji zbiegu tytułów do ubezpieczenia – z wyjątkiem zbiegu z tytułem finansowanym przez budżet państwa. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej przygotowało materiał będący odpowiedzią na przedłożone w projekcie NSZZ „Solidarność” propozycje.

Organizacje związkowe oraz organizacje pracodawców przedstawiły swoje opinie do ww. projektu. W wyniku dyskusji ustalono, że obecnie dwa obszary zostaną uregulowane jako pierwsze. Są to:

- w ramach rozszerzenia obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oskładkowane zostaną wynagrodzenia członków rad nadzorczych;
- w przypadku zbiegów umów zleceń nastąpi ich oskładkowanie, jeżeli łączna podstawa jest niższa niż minimalne wynagrodzenie.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej zobowiązało się do przygotowania, w możliwie krótkim terminie, projektu rozwiązań w ww. obszarach.

- Dyskusja na temat projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrożeniem Systemu Elektronicznej Wymiany Informacji dotyczących Zabezpieczenia Społecznego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 lutego 2013 roku.

Przedstawiciel Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej omówił rozwiązania zaproponowane w przedmiotowym projekcie. Poinformował, że przedłożona regulacja została przygotowana w oparciu o założenia przyjęte przez Radę Ministrów w dniu 24 lipca 2012 roku. Projekt przygotowano ze względu na konieczność wdrożenia do polskiego prawa przepisów unijnych, które nakładają na instytucje państw członkowskich, w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego, obowiązek wymiany informacji drogą elektroniczną przez System Elektronicznej Wymiany Informacji dotyczących Zabezpieczenia Społecznego (EESSI).

Proponowane przepisy umożliwią włączenie polskich instytucji do europejskiego systemu elektronicznej wymiany danych w obszarze zabezpieczenia społecznego między państwami członkowskimi Unii Europejskiej. Oznacza to, że w sprawach dotyczących zabezpieczenia społecznego wymiana informacji między instytucjami poszczególnych państw członkowskich Unii Europejskiej będzie odbywać się przez przekazywanie standardowych dokumentów elektronicznych (SED).

Partnerzy społeczni poparli rozwiązania przedstawione przez resort pracy w odniesieniu do przedmiotowego projektu, co znalazło odzwierciedlenie w przyjętym przez Zespół Stanowisku (*załącznik nr 2*).

- Informacja Business Centre Club na temat działań podejmowanych w 2012 r. i w I kwartale 2013 roku.

Przedstawiciel Business Centre Club przedstawił szczegółową informację na temat inicjatyw podejmowanych przez organizację – szczególnie związanych z działalnością Zespołu.

- Projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Przedstawiciel Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, omawiając przedstawiony projekt ustawy zaznaczył, że obejmuje on głównie dwa elementy. Jeden dotyczy składek ubezpieczeniowych od wynagrodzeń członków rad nadzorczych, a drugi tzw. zbiegu tytułów ubezpieczeń w wypadku umów zlecenia.

Na forum zespołu przyjęto wspólne *Stanowisko*, w którym zwrócono się do ministra pracy o skierowanie projektu do konsultacji społecznych (*załącznik nr 3*).

- Informacja ZUS na temat wyników zarządzania środkami Funduszu Rezerwy Demograficznej w 2012 roku.

Członek zarządu ZUS przedstawił informację dotyczącą wyników zarządzania środkami Funduszu Rezerwy Demograficznej w 2012 roku. Poinformował, że na dzień 31 grudnia 2012 r. wartość aktywów finansowych Funduszu Rezerwy Demograficznej wyniosła 16,5 mld zł. W wyniku przekazania środków do funduszu emerytalnego, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 sierpnia 2012 r. w sprawie wykorzystania w 2012 r. środków Funduszu Rezerwy Demograficznej na uzupełnienie niedoboru funduszu emerytalnego wynikającego z przyczyn demograficznych, aktywa Funduszu pomniejszone zostały z tego tytułu o kwotę 2.887 mln zł. Pomimo wykorzystania części środków Funduszu, wartość aktywów (łącznie z depozytami bankowymi w kwocie 4,14 mln zł) na koniec 2012 r. zwiększyła się, w porównaniu do stanu na koniec 2011 r., o kwotę 3,7 mld zł.

- Projekt Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wykorzystania w 2013 r. środków Funduszu Rezerwy Demograficznej na uzupełnienie niedoboru funduszu emerytalnego wynikającego z przyczyn demograficznych.

Przedstawiciel Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zwrócił uwagę na znaczny wzrost środków Funduszu Rezerwy Demograficznej w 2012 r. w porównaniu z 2011 rokiem.

Poinformował, że przedmiotowy projekt został skierowany przez resort pracy do konsultacji społecznych.

Przypomniał, że w 2011 r. rząd wystąpił z podobną inicjatywą, zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowi, że Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może zarządzić wykorzystanie środków FRD na uzupełnienie wynikającego z przyczyn demograficznych niedoboru funduszu emerytalnego, mając na względzie konieczność zapewnienia wypłaty świadczeń finansowanych z funduszu emerytalnego.

Partnerzy społeczni w trakcie dyskusji podkreślili, że środki z FRD nie powinny być wykorzystywane do działań krótkookresowych. Stoją na stanowisku, że strona rządowa zobowiązana jest do systematycznego powiększania środków zgromadzonych na FRD.

- Zwiększenie wysokości wskaźnika waloryzacji emerytur i rent z FUS w 2014 r. zgodnie z art. 89 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 1998 r., Nr 162, poz. 1118 z późn. zm.)

Temat omawiany wspólnie z członkami Zespołu ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych TK.

W trakcie posiedzenia Zespołów partnerzy społeczni nie uzgodnili wysokości wzrostu wskaźnika waloryzacji emerytur i rent na 2014 rok.

- Projekt założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz niektórych innych ustaw.
- Informacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dotycząca bieżącej działalności Fundusz Emerytur Pomostowych oraz perspektyw dalszego funkcjonowania.

Powyższe tematy zostały przedstawione przez przedstawicieli strony rządowej w trakcie jednego z posiedzeń Zespołu ds. ubezpieczeń społecznych TK.

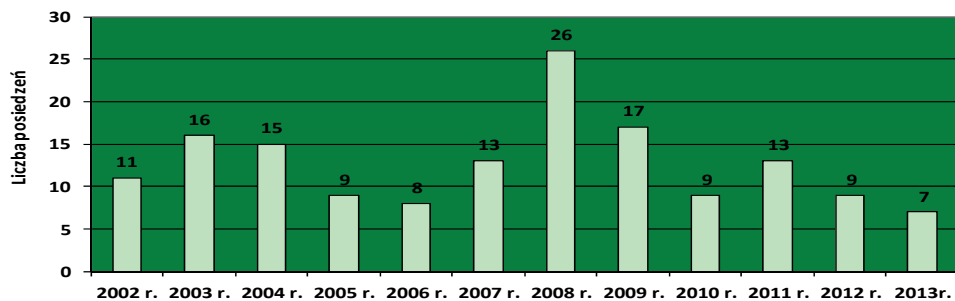
Statystykę posiedzeń Zespołu problemowego TK ds. ubezpieczeń społecznych w latach 2002–2013 przedstawia tabela nr 2:

Tabela nr 2

Lata	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba posiedzeń	11	16	15	9	8	13	26	17	9	13	9	7

Wykres nr 2.

Graficzne przedstawienie liczby posiedzeń Zespołu ds. ubezpieczeń społecznych w podziale na lata.

Stanowisko

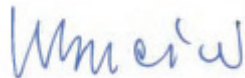
**Zespołu problemowego ds. ubezpieczeń społecznych
Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych
przyjęte w dniu 11 kwietnia 2013 r.**

Członkowie Zespołu, w trakcie spotkania na temat projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrożeniem Systemu Elektronicznej Wymiany Informacji dotyczących Zabezpieczenia Społecznego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poparli rozwiązania zawarte w przedmiotowym projekcie.

EESSI zapewni szybkość wymiany informacji między instytucjami zabezpieczenia społecznego poszczególnych państw członkowskich UE, co przyspieszy weryfikację uprawnień, a w efekcie wyeliminuje wypłacanie świadczeń osobom uprawnionym.

Spowoduje to również obniżenie dotychczasowych kosztów wymiany informacji pomiędzy instytucjami realizującymi zabezpieczenie społeczne, wynikających z używania w korespondencji dokumentów i formularzy papierowych i poczty zwykłej.

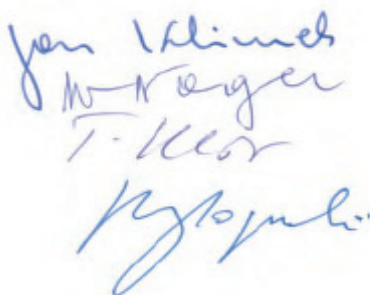
Strona rządowa:

Strona związkowa:

Strona pracodawców:

STANOWISKO

ZESPOŁU PROBLEMOWEGO DS. UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

TRÓJSTRONNEJ KOMISJI DO SPRAW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH

W SPRAWIE PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY O SYSTEMIE
UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH ORAZ USTAWY O ŚWIADCZENIACH OPIEKI
ZDROWOTNEJ FINANSOWANYCH Z ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

Przyjęte w dniu 29 maja 2013 r.

Realizując ustalenia z posiedzenia w dniu 15 marca br. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej przekazało pod obrady Zespołu ww. projekt ustawy, którego celem jest objęcie obowiązkiem ubezpieczeń społecznych osób będących członkami rad nadzorczych oraz zmiana zasad podlegania ubezpieczeniom osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia.

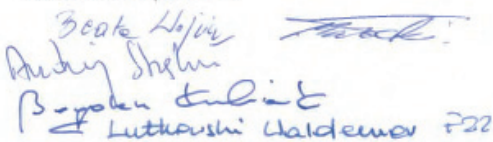
Zespół odbył dyskusję, w trakcie której partnerzy społeczni przedstawili swoje opinie.

W związku z powyższym Zespół zwraca się do Ministra Pracy i Polityki Społecznej o skierowanie projektu do konsultacji społecznych.

STRONA RZĄDOWA

STRONA ZWIĄZKOWA

STRONA PRACODAWCÓW

Przewodniczącym Zespołu jest Andrzej Malinowski (Pracodawcy RP). Zespół został powołany Uchwałą Nr 3 Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych z dnia 6 marca 2002 roku.

W 2013 r. odbyły się 3 spotkania Zespołu, w tym **1** wspólne z Zespołem ds. prawa pracy i układów zbiorowych. Posiedzenia obejmowały następującą tematykę:

- Dyskusja nad *Projektem ustawy o szczególnych rozwiązaniach na rzecz ochrony miejsc pracy, związanych z łagodzeniem skutków spowolnienia gospodarczego lub kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców.*

Celem proponowanej regulacji jest wprowadzenie rozwiązań wspierających zatrudnienie bezpośrednią pomocą finansową ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na dopłaty do wynagrodzeń dla pracowników w firmach zagrożonych zwolnieniami oraz utrzymanie zatrudnienia i zapobieganie zwolnieniom zagrożonych pracowników w sytuacji trudności pracodawcy związanych z pogorszeniem się warunków prowadzenia działalności gospodarczej o charakterze przejściowym i rokujących poprawę w okresie 12 miesięcy.

Partnerzy społeczni jednogłośnie poparli inicjatywę legislacyjną strony rządowej na rzecz ochrony miejsc pracy, wnosząc jednocześnie o uwzględnienie

nie zgłoszonych przez nich uwag i zastrzeżeń do przedmiotowego *Projektu* oraz wskazując na konieczność podjęcia pilnej procedury legislacyjnej.

Na forum połączonych Zespołów przyjęto Stanowisko w sprawie *Projektu Ustawy o szczególnych rozwiązaniach na rzecz ochrony miejsc pracy, związanych z łagodzeniem skutków spowolnienia gospodarczego lub kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców (załącznik 1)*.

➤ Dyskusja dotycząca Komunikatu Komisji Europejskiej: *Roczna Analiza Wzrostu Gospodarczego na 2013 rok*.

„Roczna Analiza Wzrostu Gospodarczego na 2013 r.” formalnie rozpoczyna wdrażanie trzeciego już cyklu Semestru Europejskiego (procesu wzmocnionej koordynacji polityk gospodarczych państw członkowskich UE), w którego rytmie przebiega realizacja strategii „Europa 2020”. Strategia „Europa 2020” zastąpiła realizowaną w poprzednim okresie Strategię Lizbońską i jest podstawowym programem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej do 2020 roku. Krótkoterminowym wyzwaniem jest przywrócenie zaufania i ustabilizowanie sytuacji gospodarczej oraz finansowej przy równoczesnym prowadzeniu reform strukturalnych, które będą stanowiły podstawę trwałej odnowy gospodarczej sprzyjającej tworzeniu miejsc pracy i umożliwią przekształcenie gospodarki w perspektywie średnioterminowej. Strona rządowa zainteresowana jest rozpoznaniem opinii partnerów społecznych i wypracowaniem wspólnie z nimi rozwiązań, które uzyskałyby możliwie szeroką akceptację zmian strukturalnych, jakich KE oczekuje od państw członkowskich w procesie eliminowania źródeł i skutków kryzysu. Chodzi przede wszystkim o wskazanie działań (wpisujących się w realizację celów w zakresie zatrudnienia, celów energetyczno-klimatycznych, nakładów na badania i rozwój, ograniczenia ubóstwa), które zdaniem partnerów społeczno-gospodarczych należałoby wprowadzić do aktualizacji Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020” (Aktualizacja 2013/2014).

➤ Dyskusja dotycząca konsolidacji polskiego przemysłu obronnego i wpływu proponowanych przez rząd zmian na rynek pracy, w tym możliwe zwolnienia grupowe.

Strategia przekształceń własnościowych na lata 2002–2005 określiła, że konsolidacja przemysłu obronnego będzie oparta na dwóch grupach holdingowych: Agencji Rozwoju Przemysłu (zakłady lotnicze) i Grupy Bumar (zakła-

dy pancerno-amunicyjne). Pozostałe przedsiębiorstwa zostały przekazane do procesu prywatyzacji. Konsolidacja w Grupie Bumar (włączenie 28 przedsiębiorstw) została prawie dokończona; poza Grupą zostały jedynie Wojskowe Przedsiębiorstwa Remontowo-Produkcyjne (WPRP – 12 przedsiębiorstw zatrudniających ponad 1300 pracowników) oraz Huta Stalowa Wola (HSW zatrudniająca ok. 800 pracowników). Rada Ministrów w lutym 2013 r. przesądziła, że proces konsolidacji musi zostać zakończony i zaleciła Ministrowi Skarbu Państwa przygotowanie harmonogramu dalszej konsolidacji. Przygotowano dwa harmonogramy: I wariant – Konsolidacja w oparciu o Grupę Bumar oraz II wariant (koncepcja Ministra Gospodarki) – Konsolidacja w oparciu o nowy podmiot.

Stanowisko strony społecznej Zespołu problemowego TK ds. polityki gospodarczej i rynku pracy ws. konsolidacji polskiego przemysłu obronnego (załącznik 4) zostało przekazane do resortów: skarbu, obrony narodowej, gospodarki oraz pracy i polityki społecznej.

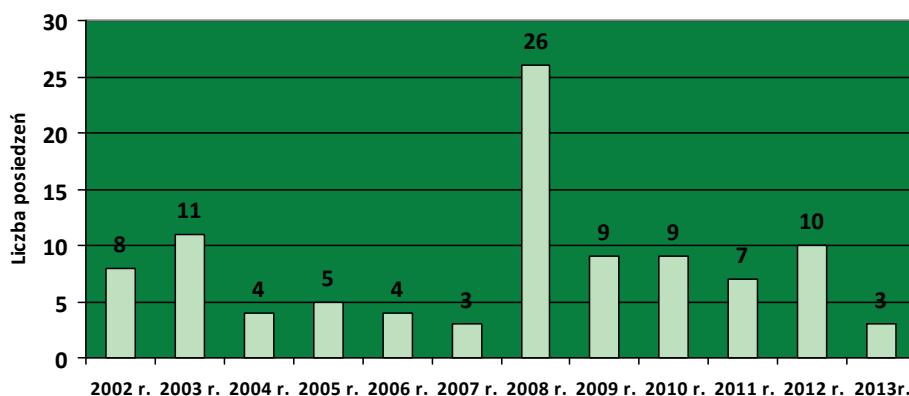
Statystykę posiedzeń Zespołu problemowego TK ds. polityki gospodarczej i rynku pracy w latach 2002–2013 przedstawia tabela nr 3:

Tabela nr 3

Lata	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba posiedzeń	8	11	4	5	4	3	26	9	9	7	10	3

Wykres nr 3.

Graficzne przedstawienie liczby posiedzeń Zespołu ds. polityki gospodarczej i rynku pracy w podziale na lata.

**Stanowisko strony społecznej Zespołu problemowego TK
ds. polityki gospodarczej i rynku pracy ws. konsolidacji polskiego
przemysłu obronnego**

Strona społeczna Zespołu problemowego TK ds. polityki gospodarczej i rynku pracy stoi na stanowisku, że dalsza konsolidacja przemysłowego potencjału obronnego powinna odbywać się w oparciu o założenia zawarte w *Strategii konsolidacji i wspierania rozwoju przemysłu obronnego w latach 2007–2012*, zatwierdzonej przez Radę Ministrów w 2007 roku. W ocenie partnerów społecznych nie ma przesłanek do odstąpienia od realizacji działań wskazanych w tym dokumencie.

Strategia ta została oparta o wnikliwe analizy finansowe i ekonomiczne, przedstawione stronie społecznej przez organy administracji rządowej. Następnie przyjął ją – w drodze konsensusu – Zespół Trójstronny ds. Społeczno-Gospodarczych Warunków Restrukturyzacji Zakładów Przemysłowego Potencjału Obronnego. Z zapisów *Strategii* jednoznacznie wynika zobowiązanie rządu do kontynuowania konsolidacji przemysłu obronnego poprzez włączenie wszystkich państwowych przedsiębiorstw obronnych do Grupy Bumar. Następnie wskazane przedsiębiorstwo powinno przekształcić się w Polski Koncern Obrony i wejść na Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie.

Przebieg posiedzenia Zespołu, które odbyło się 25 marca br., wskazuje na to, że nie istnieje inna – niż przytoczona powyżej – spójna i dokładnie przeanalizowana koncepcja konsolidacji polskiego przemysłu obronnego. Każde inne ewentualne rozwiązanie wymaga przedstawienia przez stronę rządową szczegółowych analiz ekonomicznych i organizacyjnych, uzasadniających jego racjonalność. Branża zbrojeniowa jest częścią gospodarki wolnorynkowej, a co za tym idzie – wszystkie decyzje muszą być podejmowane z uwzględnieniem zasad makro- i mikroekonomii. Jeżeli rząd rozważa scenariusze konsolidacji alternatywne wobec wskazanego powyżej, konieczne będzie uzyskanie odpowiedzi w szczególności na następujące pytania:

1. Jakie są przyczyny odstąpienia od – wypracowanej wcześniej i zaakceptowanej przez Radę Ministrów – strategii konsolidacji?
2. Jakie są przesłanki do wdrożenia alternatywnych wobec dotychczasowej koncepcji konsolidacji?

3. Czy zostały wykonane analizy pokazujące, który wariant konsolidacji będzie najbardziej efektywny z punktu widzenia konkurencyjności polskiej branży zbrojeniowej, wykorzystania potencjału technologicznego, rynku pracy, kosztów administracyjnych?
4. Jaka jest przyszłość, rola i wykorzystanie potencjału Grupy Bumar w nowej propozycji dotyczącej konsolidacji polskiego przemysłu obronnego?
5. Jaka jest koncepcja funkcjonowania przedsiębiorstw branży zbrojeniowej pod względem ładu korporacyjnego?

W trakcie posiedzenia przedstawiciele rządu podkreślali, że ewentualne odstępstwa od dotychczasowej koncepcji konsolidacji na rzecz propozycji przedstawionej przez Ministerstwo Gospodarki jest wyrazem kompromisu. Takie podejście jest nie do przyjęcia. Konsolidacja jest decyzją gospodarczą i musi być podjęta w oparciu o zasadę ekonomii z uwzględnieniem celów strategicznych państwa. Nie może być zaś tylko i wyłącznie porozumieniem międzyresortowym.

Postulujemy w związku z tym o niewnoszenie pod obrady Rady Ministrów kwestii nowej koncepcji konsolidacji polskiego przemysłu obronnego, do czasu przedstawienia przez rząd odpowiedzi na powyższe pytania. Po uzyskaniu tych odpowiedzi Zespół ponownie przeprowadzi dyskusję na omawiany temat. Wnioski z niej płynące powinny być wykorzystane przez Radę Ministrów przy podejmowaniu ostatecznej decyzji. W przypadku braku wspomnianych analiz Zespół podtrzymuje swoje poparcie dla dotychczasowego scenariusza konsolidacji.

Jednocześnie podkreślamy konieczność pilnego działania administracji rządowej w tej sprawie z uwagi na fakt wzrostu zainteresowania zagranicznych przedsiębiorstw zbrojeniowych zamówieniami polskiej armii, co jest konsekwencją obecnego kryzysu finansowego w krajach Unii Europejskiej i tym samym ograniczania środków przeznaczanych na modernizację uzbrojenia.

Podkreślamy, że tylko silny, doświadczony, skonsolidowany i efektywny podmiot gospodarczy będzie w stanie – w długim okresie czasu oraz w warunkach coraz bardziej otwartego i konkurencyjnego środowiska – efektywnie spełniać swoje zadania z zakresu polskiej obronności, zapewniając pewność dostaw nowych systemów uzbrojenia dla Sił Zbrojnych RP.

Przewodniczącym Zespołu jest Henryk Nakonieczny (NSZZ „Solidarność”). Zespół został powołany Uchwałą Nr 3 Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych z dnia 6 marca 2002 roku.

W 2013 r. odbyły się **4 spotkania** Zespołu, w tym **1** wspólne z Zespołem ds. ubezpieczeń społecznych. Posiedzenia obejmowały następującą tematykę:

- Zespół zapoznał się z informacją o wysokości minimum egzystencji obliczonego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla roku 2012, w zestawieniu z aktualnie obowiązującymi kryteriami dochodowymi określonymi w ustawie o pomocy społecznej.

Przedstawiciel Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych poinformował, że w 2012 r. wartości minimum egzystencji wzrosły nieznacznie szybciej niż wskaźnik

inflacji (3,7 procent w ujęciu średniorocznym). Wzrost ten wyniósł od 3,9 punktu procentowego w gospodarstwie pracowniczym do 4,2 punktu w gospodarstwie samotnego emeryta. Głównym czynnikiem wzrostu minimum egzystencji był wzrost opłat za korzystanie z mieszkania i nośników energii.

Ponadto podkreślił, że od października 2012 r. przyjęte zostały nowe progi dochodowe w pomocy społecznej; dla osoby samotnie gospodarującej – 542 zł, natomiast dla osoby żyjącej w rodzinie – 456 zł. Zaznaczył, że z powodu „zamrożenia” progów (przez 6 lat) liczba osób korzystających z pomocy społecznej zmalała.

Ustalono, że Zespół będzie poszukiwał rozwiązań mających na celu lepsze skierowanie pomocy najuboższym poprzez transfery społeczne.

- Dyskutowano na temat wybranych wskaźników makroekonomicznych stanowiących podstawę do prac nad projektem ustawy budżetowej na rok następny.

Przedstawiciel Ministerstwa Finansów podkreślił, że wielkość wydatków publicznych w latach 2013–2015, w tym również wydatków budżetu państwa, jest uwarunkowana prognozowaną wielkością dochodów i przyjętą ścieżką deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych.

Zaznaczono, że zarządzanie długiem będzie odbywało się w warunkach stopniowego ograniczania deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz występowania niepewności na rynkach finansowych wynikającej z kryzysu zadłużenia części państw strefy euro.

Resort finansów zakłada, że w roku 2013 spożycie prywatne wzrośnie o 1,1% zaś spożycie publiczne o ok. 0,9%. Inwestycje zmaleją w roku 2013 o 0,7%, głównie za sprawą spadku inwestycji sektora publicznego.

Przedstawiono główne wskaźniki makroekonomiczne na 2014 rok:

- PKB wzrośnie o 2,5 proc.,
- inflacja wyniesie 2,4 proc.,
- bezrobocie utrzyma się na poziomie 13,8 proc.,
- wynagrodzenia wzrosną realnie o 1 proc.

- Wysłuchano informacji Business Centre Club na temat podejmowanych działań w 2012 roku.

Członkowie Zespołu zapoznali się ze szczegółową tematyką organizowanych przez BCC seminariów, konferencji oraz wydanych publikacji.

- Na forum Zespołu podniesiona została kwestia wspólnej propozycji partnerów społecznych w sprawie wysokości płacy minimalnej na 2014 r., wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz wskaźnika wzrostu emerytur i rent z FUS.

Partnerom społecznym nie udało się wypracować wspólnego stanowiska.

- Propozycja zwiększenia wysokości wskaźnika waloryzacji emerytur i rent z FUS w 2014 r. zgodnie z art. 89 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Strona rządowa z uwagi na: bardzo trudną sytuację finansów publicznych, w tym Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, potrzebę podejmowania działań zmierzających do wyhamowania tempa wzrostu wydatków sztywnych budżetu państwa oraz cel realizowanej obecnie polityki rządu, którym jest ograniczanie nadmiernego deficytu budżetu państwa poprzez oszczędną konstrukcję finansów państwa po stronie wydatkowej, zaproponowała Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych pozostawienie zwiększenia wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w 2014 r. na ustawowym minimum wynoszącym 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w 2013 roku.

Partnerzy społeczni w trakcie posiedzenia połączonych Zespołów ds. ubezpieczeń społecznych oraz ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych nie uzgodnili wysokości wzrostu wskaźnika waloryzacji emerytur i rent na 2014 roku.

- Dyskutowano na temat projektu ustawy o zmianie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (*druk senacki 316*) i próba wypracowania stanowiska w przedmiotowej kwestii.

Przedstawiciel senatu zaprezentował założenia projektu ustawy o zmianie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (*druk senacki nr 316*, złożony do Marszałka Senatu w dniu 7 marca 2013 r.). Poinformował, że projekt ustawy zmierza co do zasady do tego, aby dodatek do wynagrodzenia za pracę w porze nocnej nie był uwzględniany przy obliczaniu minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Strona związkowa pozytywnie oceniła zaproponowane w projekcie ustawy rozwiązanie. W toku dyskusji przedstawiciele strony związkowej wskazywali m.in. na to, że część pracodawców traktuje dodatek za pracę w porze nocnej jako zwykły składnik wynagrodzenia.

Partnerom społecznym nie udało się wypracować wspólnego stanowiska w powyższej kwestii.

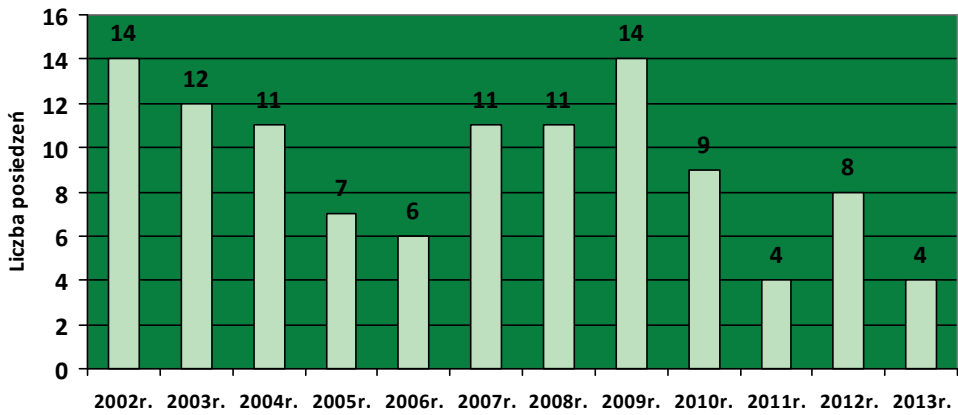
Statystykę posiedzeń Zespołu problemowego TK ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych w latach 2002–2013 przedstawia tabela nr 4:

Tabela nr 4

Lata	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba posiedzeń	14	12	11	7	6	11	11	14	9	4	8	4

Wykres nr 4

Graficzne przedstawienie liczby posiedzeń Zespołu ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych w podziale na lata.

Przewodniczącym Zespołu jest Zbigniew Żurek (BCC – ZP). Zespół został powołany Uchwałą Nr 3 Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych z dnia 6 marca 2002 roku.

W 2013 r. odbyło się **6 spotkań** Zespołu, w tym **2** wspólne z Zespołem ds. prawa pracy i układów zbiorowych. Posiedzenia obejmowały następującą tematykę:

➤ Reprezentatywność pracodawców i pracobiorców.

Przedstawiciel resortu pracy wyjaśnił, że propozycje resortu pracy i polityki społecznej w omawianym zakresie zmierzają w kierunku wzmocnienia organizacji reprezentatywnych w ten sposób, aby rozważyć zmianę definicji reprezentatywnej zakładowej organizacji związkowej zawartej w art. 241^{25a} Kodeksu pracy. Zmiana polegałaby na podwyższeniu określonych w tym

przepisie procentowych progów reprezentatywności; propozycja wyjściowa MPiPS to ustanowienie tych progów odpowiednio: dla organizacji reprezentowanych w TK z aktualnych 7% do 10%, dla pozostałych – 15% (aktualnie 10%). Podkreślono, że jest to propozycja wstępna, do dyskusji, którą należy rozpocząć.

Przedstawiono propozycję zmian w ustawie o rozwiązywaniu sporów zbiorowych:

1. W zakładzie pracy, w którym działa więcej niż jedna organizacja związkowa, organizacja występująca z żądaniami jest obowiązana powiadomić o tym każdą organizację związkową reprezentującą pracowników, których żądania dotyczą, w celu wspólnego prowadzenia rokowań.
2. Jeżeli wspólna reprezentacja nie zostanie wyłoniona, spór zbiorowy jest prowadzony przez organizacje związkowe, które przystąpiły do rokowań. Warunkiem prowadzenia rokowań jest uczestniczenie w nich co najmniej jednej organizacji związkowej reprezentatywnej w rozumieniu art. 241^{25a} Kodeksu pracy. [*tu ewentualne nowe brzmienie*].
3. Jeżeli żadna z zakładowych organizacji związkowych nie spełnia wymogów, o których mowa ust. 2, reprezentatywną zakładową organizacją związkową jest organizacja zrzeszająca największą liczbę pracowników.

➤ Przedstawienie projektu uchwały Rady Ministrów – Regulamin pracy Rady Ministrów, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązań zawartych w Dziale III, Rozdz. 3 przedmiotowego projektu.

Przedstawiciel Rządowego Centrum Legislacji przedstawił informację nt. projektu uchwały Rady Ministrów – Regulamin pracy Rady Ministrów. Poinformował, że w nowym *Regulaminie* opisane zostaną procedury postępowania z projektami aktów normatywnych i innych dokumentów rządowych oraz procedury obiegu poszczególnych typów dokumentów w rządowym procesie legislacyjnym w celu ich dostosowania do obecnie obowiązujących standardów tworzenia prawa. Nowy Regulamin będzie sprzyjał upowszechnianiu stosowania konsultacji w procesie legislacyjnym. Przyjęte rozwiązania będą zmierzały do zwiększenia zakresu konsultacji projektu, zarówno na etapie analizy problemu, przygotowywania projektu założeń aktu prawnego, przygotowywania projektu aktu prawnego, jak i oceny skutków regulacji *ex post*.

Partnerzy społeczni byli zgodni co do tego, że Regulamin pracy Rady Ministrów wymaga zmian, choć niektóre z zaproponowanych rozwiązań wymagają dalszej dyskusji.

- Informacja o stanie prac nad projektem Programu Lepsze Regulacje 2012–2015, w tym także włączonego do rządowego programu „Lepsze Regulacje 2015” Kodeksu Konsultacji.

Przedstawiciel Ministerstwa Gospodarki przedstawił informację dotyczącą przyjętego przez Radę Ministrów Programu „Lepsze Regulacje 2012–2015” Kodeksu Konsultacji. Podkreślił, że ciągłe doskonalenie otoczenia regulacyjnego i tworzenie prawa opartego na dowodach stanowi podstawę funkcjonowania nowoczesnego państwa prawa.

Celem głównym *Programu* jest zapewnienie rozwiązań systemowych i organizacyjnych, niezbędnych dla tworzenia i oceny prawa w oparciu o dowody analityczne, nakierowanego na rozwiązywanie rzeczywistych problemów społeczno-gospodarczych, w tym zmniejszenie kosztów wykonywania działalności gospodarczej oraz podniesienie konkurencyjności polskiej gospodarki.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację trzech celów szczegółowych, komplementarnych wobec siebie:

1. Przejrzyste tworzenie prawa skutecznie rozwiązującego rzeczywiste problemy;
2. Ciągłe doskonalenie istniejącego otoczenia prawnego;
3. Poprawa komunikacji z interesariuszami.

- Analiza SWOT dla ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego – wyniki prac podzespołu.

Ministerstwo Gospodarki poinformowało, że zgodnie z podjętym zobowiązaniem grupa robocza złożona z przedstawicieli resortu gospodarki, ministerstwa pracy i polityki społecznej oraz partnerów społecznych (działająca zgodnie z decyzją Zespołu ds. rozwoju dialogu społecznego) przygotowała analizę SWOT dla ustawy o TK. Zaznaczono, że celem dokonania przedmiotowej analizy nie było przedstawienie zaleceń czy propozycji zmian w prawie (brak wiążących ustaleń czy konkluzji), ale raczej stworzenie punktu wyjścia do analizy obowiązujących przepisów.

- Informacja Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na temat projektu ustawy o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz ustawy o organizacjach pracodawców.

Przedstawiciel Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej przedstawił informację na temat stanu prac nad przygotowanym przez resort pracy projektem

ustawy o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz ustawy o organizacjach pracodawców. Podkreślono, że proponowane zmiany mają na celu:

- dostosowanie polskiego prawa związkowego do zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej wynikających z postanowień Europejskiej Karty Społecznej;
- wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 maja 2008 r., sygn. akt P 50/07 (Dz.U. Nr 90, poz. 562), w którym stwierdzono niezgodność art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854, z późn. zm.) z art. 42 ust. 1 oraz art. 59 ust. 2–4 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, mające na celu dostosowanie zawartych tam regulacji karnych do założeń przedstawionych w powyższym wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

- Informacja Business Centre Club na temat działań podejmowanych w 2012 r. i w 2013 roku.
- Dyskusja nad możliwymi rozwiązaniami prowadzącymi do wznowienia efektywnego dialogu w TK.

Skupiono się na poszukiwaniu doraźnych rozwiązań pozwalających na wznowienie dialogu na forum Trójstronnej Komisji i jej zespołów problemowych. Uczestniczący w posiedzeniu podkreślili konieczność podjęcia prac nad racjonalnymi zmianami regulacji obejmujących dialog społeczny, które leżą we wspólnym interesie każdej ze stron.

W konkluzji dyskusji podkreślono sens spotykania się w różnych gremiach, w tym również prowadzenia dialogu autonomicznego. Ponadto pojawiły się wątpliwości, czy dotychczasowa formuła dialogu trójstronnego spełnia oczekiwania partnerów społecznych, czy nie uległa wyczerpaniu. Jednakże jakiegokolwiek ewentualne zmiany w tym zakresie muszą zostać wypracowane z udziałem organizacji związkowych.

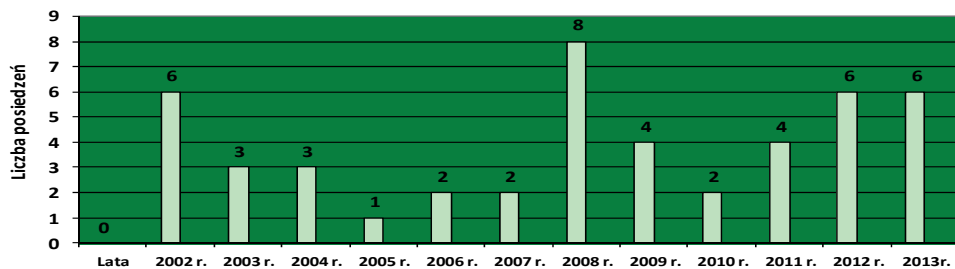
Statystykę posiedzeń Zespołu problemowego TK ds. rozwoju dialogu społecznego w latach 2002–2013 przedstawia tabela nr 5:

Tabela nr 5

Lata	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba posiedzeń	6	3	3	1	2	2	8	4	2	4	6	6

Wykres nr 5

Graficzne przedstawienie liczby posiedzeń Zespołu ds. rozwoju dialogu społecznego w podziale na lata.

Zespół problemowy TK ds. usług publicznych

Przewodniczącym Zespołu jest Sławomir Broniarz (OPZZ). Zespół został powołany Uchwałą Nr 9 Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych z dnia 9 września 2002 roku.

W 2013 r. odbyły się **2 spotkania** Zespołu, w tym jedno wspólne z członkami Zespołu Trójstronnego ds. Ochrony Zdrowia działającego przy Ministerstwie Zdrowia oraz Podzespołu ds. Przemysłu Farmaceutycznego Zespołu Trójstronnego ds. Branży Chemicznej. Posiedzenia obejmowały następującą tematykę:

- Funkcjonowanie szpitali samorządowych, klinicznych i instytutów w kontekście zmian ustawowych oraz ich finansowanie.

➤ Aktualne prace legislacyjne w obszarze ochrony zdrowia.

Przedstawiciel Ministerstwa Zdrowia przedstawił informacje na temat najważniejszych planów legislacyjnych resortu, tj.:

- projektu założeń zmian w NFZ;
- projektu założeń dotyczących zmian w ustawie o działalności leczniczej odnoszących się do szpitali klinicznych, pakietu zmian dotyczących szpitali klinicznych i instytutów badawczych;
- założeń do ustawy refundacyjnej;
- projektu założeń do ustawy o zdrowiu publicznym;
- założeń do aktów prawnych związanych z informatyzacją i wprowadzeniem karty pacjenta;
- założeń do ustawy o dodatkowym ubezpieczeniu zdrowotnym (po przyjęciu przez rząd zmian w NFZ);
- projektu ustawy o konsultantach i badaniach klinicznych.

Ponadto strona związkowa odniosła się do kwestii:

- wzrastającego zadłużenia systemu ochrony zdrowia;
- skali planowanych przekształceń i związanych z tym zagrożeń dla pacjentów i pracowników;
- dobrego zarządzania szpitalami.

Ponadto członkowie Zespołu – w trybie obiegowym – przyjęli Stanowisko w sprawie zrównania traktowania podmiotów leczniczych, udzielających świadczeń finansowanych ze środków publicznych (*załącznik nr 5*).

➤ Zakaz reklamy aptek i punktów aptecznych oraz ich działalności, zakaz reklamy placówek obrotu pozaaptecznego i ich działalności odnoszącej się do produktów leczniczych lub wyrobów medycznych oraz sankcje za naruszenie powyższych zakazów.

➤ Wprowadzenie cen sztywnych oraz ogólny sposób naliczania cen w obrocie szpitalnym – ustawa refundacyjna.

Strona społeczna poruszyła kwestię skutków ustawy refundacyjnej dla branży aptecznej związanej głównie z zakazem reklamy aptek. Zwrócono uwagę na dwa problemy, które dotyczą: kondycji branży i jej równości względem innych podmiotów na rynku oraz praw pacjenta.

Odniesiono się do ustalania cen sztywnych i ustalania limitów cenowych w obrocie aptecznym i w obrocie szpitalnym.

- Projekt ustawy z 7 sierpnia 2012 r. implementujący dyrektywę 2011/62/UE.

Poruszono kwestie wdrożenia do porządku prawnego RP dwóch dyrektyw (Dyrektywa 2011/62/UE – w sprawie wprowadzania do obrotów produktów sfałszowanych i Dyrektywa 2010/84/UE – w zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem farmakoterapii), które nowelizują Dyrektywę 2001/83/WE w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi.

- *Projekt założeń ustawy o zmianie ustawy z dnia 21 czerwca 1996 r. o urzędach i izbach skarbowych z dnia 25 stycznia 2013 r.*

Koncepcja Transformacji Polskiej Administracji Podatkowej – raport podsumowujący”.

Ministerstwo Finansów przedstawiło, w oparciu o raport podsumowujący, – Koncepcja Transformacji Polskiej Administracji Podatkowej, projekt założeń ustawy o zmianie ustawy z dnia 21 czerwca 1996 r. o urzędach i izbach skarbowych z dnia 25 stycznia 2013 roku.

Celem dokumentu jest przybliżenie biznesowej warstwy funkcjonowania administracji podatkowej przy założeniu zmian systemów informatycznych i określonych zmian właściwości miejscowej oraz wpływu tych zmian na trzy segmenty programu: e-Rejestracje, e-Deklaracje 2 i e-Podatki.

Celem programu e-Podatki jest przygotowanie AP do bardziej efektywnego działania. Program e-Deklaracje 2 będzie dążył do usprawnienia procesów wymiany informacji między administracją podatkową a jej interesariuszami. Natomiast celem głównym projektu e-Podatki jest uproszczenie systemu poboru podatków poprzez usprawnienie wewnętrznych procesów biznesowych administracji podatkowej.

Podkreślono, że projektowane zmiany nie przewidują likwidacji urzędów skarbowych. Mowa jest o wewnętrznej reorganizacji.

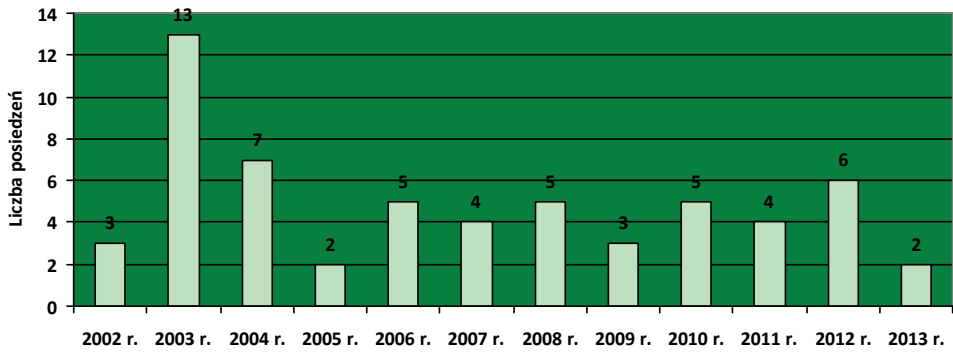
Statystykę posiedzeń Zespołu problemowego TK ds. usług publicznych w latach 2002–2013 przedstawia tabela nr 6:

Tabela nr 6

Lata	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba posiedzeń	3	13	7	2	5	4	5	3	5	4	6	2

Wykres nr 6

Graficzne przedstawienie liczby posiedzeń Zespołu ds. usług publicznych w podziale na lata.

**Stanowisko Zespołu problemowego Trójstronnej Komisji
ds. usług publicznych w sprawie zrównania traktowania
podmiotów leczniczych, udzielających świadczeń finansowanych
ze środków publicznych**

Zespół Trójstronny ds. Ochrony Zdrowia uznaje za zasadne podjęcie działań dla zapewnienia:

- a) jednolitych wymagań wobec podmiotów leczniczych, udzielających świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych,
- b) jednolitego standardu świadczeń w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego i jednakowej jakości opieki medycznej w ramach świadczeń finansowanych ze środków publicznych
- c) równych i jednolitych zasad konkurencji wszystkich podmiotów leczniczych w ubieganiu się o zawarcie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej,

Zasadne jest zrównanie wymagań, wobec podmiotów ubiegających się o zawarcie umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z Narodowym Funduszem Zdrowia. Wobec stosowania przez NFZ jednolitej stawki odpłatności za świadczenia wobec podmiotów leczniczych, konieczne jest zrównanie wymagań prawnych wobec tych podmiotów, dla zapewnienia równości traktowania w postępowaniu o udzielenie zamówienia na te świadczenia.

Oczywistym jest także, że pacjent korzystając ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze świadczeń publicznych, winien otrzymywać świadczenie zestandaryzowane, o ujednoliconej jakości, niezależnie od formy organizacyjnoprawnej podmiotu leczniczego, udzielającego świadczenia.

Wnosimy zatem o jednakowe stosowanie norm zatrudnienia pielęgniarów i położnych, ustanawianych zgodnie z ustawą o działalności leczniczej, wobec wszystkich podmiotów leczniczych, udzielających świadczeń finansowanych ze środków publicznych (w ramach umowy z NFZ).

Przewodniczącym Zespołu jest Jacek Męcina (Sekretarz Stanu w MPiPS). Zespół został powołany Uchwałą Nr 12 Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych z dnia 13 grudnia 2002 roku.

W 2013 r. odbyły się 2 spotkania Zespołu. Posiedzenia obejmowały następującą tematykę:

- **Udział trójstronnej delegacji w IX Europejskim Spotkaniu Regionalnym.** Omówiono kwestie związane z udziałem polskiej delegacji trójstronnej w IX Europejskim Spotkaniu Regionalnym, organizowanym przez Międzynarodowe Biuro Pracy w Oslo w dniach 8–11 kwietnia br. Przygotowywany przez MBP raport będzie obejmował m.in. takie kwestie, jak: tworzenie miejsc pracy, promowanie pełnowartościowych miejsc pracy poprzez dialog społeczny, przeciwdziałanie bezrobociu młodzieży oraz skutkom zmian demograficznych, promowanie przestrzegania standardów pracy, zwiększanie roli spójności w polityce.

- Przyjęcie harmonogramu przeglądu nieratyfikowanych konwencji MOP. Zespół przyjął także harmonogram przeglądu niektórych nieratyfikowanych przez Polskę konwencji MOP.
- Planowane przedłożenie właściwej władzy – zgodnie z art. 19 Konstytucji MOP – Zalecenia nr 202 dotyczące krajowego minimalnego zakresu ochrony socjalnej z 2012 roku.
- 102 sesja Międzynarodowej Konferencji Pracy: ustalenie ostatecznego składu delegacji pracodawców i pracowników, przedstawienie programu Konferencji i dyskusja na ten temat, sprawy techniczne.

Spotkanie Zespołu poświęcone było ustaleniu ostatecznego składu delegacji pracodawców i pracowników na 102 sesję Międzynarodowej Konferencji Pracy. Omówiono program Konferencji, która zajmie się takimi kwestiami, jak: zatrudnienie i ochrona socjalna w nowym kontekście demograficznym; zrównoważony rozwój, godna praca i zielone miejsca pracy oraz dyskusja okresowa na temat dialogu społecznego w ramach *follow-up* Deklaracji MOP z 2008 r. dot. sprawiedliwości społecznej na rzecz uczciwej globalizacji.

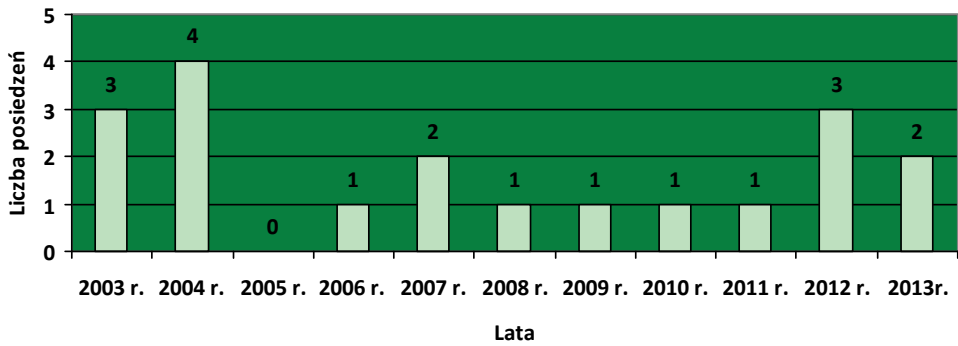
Statystykę posiedzeń Zespołu problemowego TK ds. współpracy z Międzynarodową Organizacją Pracy w latach 2003–2013 przedstawia tabela nr 7:

Tabela nr 7

Lata	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba posiedzeń	3	4	-	1	2	1	1	1	1	3	2

Wykres nr 7

Graficzne przedstawienie liczby posiedzeń Zespołu ds. współpracy z Międzynarodową Organizacją Pracy w podziale na lata

Przewodniczącym Zespołu jest Zygmunt Mierzejewski (FZZ). Zespół został powołany Uchwałą Nr 25 Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych z dnia 6 lipca 2004 roku.

W 2013 r. odbyły się 3 spotkania Zespołu. Posiedzenia obejmowały następującą tematykę:

- Rola partnerów społecznych w nowym okresie programowania. Projekt systemowy dotyczący opracowania zasad partnerstwa

Na etapie nowej perspektywy finansowej kluczową kwestią jest opracowanie harmonogramu współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi, a następnie strategii realizacji zasad partnerstwa, obejmującej kodeks postępowania określający prawa i obowiązki partnerów oraz współpracy strony społecznej i rządowej oraz wszelkich władz lokalnych na różnych etapach prac i na wszystkich szczeblach zarządzania Polityką Spójności w latach 2014–2020. Opracowanie projektu strategii realizacji zasad partnerstwa ze środków pomocy technicznej PO KL zostanie zlecone ekspertowi zewnętrznemu wybranemu w trybie konkurencyjnym.

Strona społeczna Zespołu postulowała zwiększenie udziału partnerów społecznych zarówno we wdrażaniu przyszłej perspektywy finansowej, jak i okresu jej programowania.

Przedstawiono propozycję budowy platformy internetowej, na której znalazłyby się wszystkie aktualne dokumenty związane z programowaniem i wdrażaniem Polityki Spójności 2014–2020.

Resort rozwoju regionalnego zwrócił uwagę, że zdefiniowanie roli partnerów i ich uczestnictwa w odpowiednich ciałach, w tym w Komitetach Monitorujących, zostanie dopiero wspólnie wypracowane w Strategii, wraz z kodeksem postępowania, rekomendacjami dla regionów oraz regulacjami prowadzenia przyszłej polityki rozwoju.

➤ Pakiet anty kryzysowy – propozycje działań ze strony MRR.

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego poinformowało, że w czerwcu 2012 r., a następnie w styczniu 2013 r. nastąpiły realokacje finansowe w ramach PO KL, obejmujące m.in. zwiększenie środków przeznaczonych na wsparcie osób młodych. Dodatkowe środki przeznaczono również na wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia. Na wsparcie rynku pracy przeznaczono dodatkowo ponad 200 mln euro, a jeżeli zostaną jeszcze zidentyfikowane oszczędności, to również te środki będą realokowane na wsparcie rynku pracy.

➤ Omówienie oraz zatwierdzenie przez Partnerów koncepcji wspólnego projektu w ramach konkursu 5.5.2_8 PO KL.

Partnerzy społeczni zaproponowali do realizacji projekt dotyczący przygotowania Strategii Partnerstwa, który byłby realizowany – po zwiększeniu obecnej alokacji – w ramach Poddziałania 5.5.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Odnosząc się do wniosku reprezentatywnych organizacji związków zawodowych i pracodawców, strona rządowa poinformowała, że nie ma możliwości przesuwania środków pomiędzy poszczególnymi priorytetami programu bez zgody Komisji Europejskiej, natomiast w Priorytecie V nie ma wolnych środków. Partnerzy społeczni mogą złożyć projekt w ramach już ogłoszonego konkursu otwartego 5.5.2_8.

➤ Stan przygotowania do nowej perspektywy poszczególnych regionów. Informacja strony rządowej, propozycje kanału wymiany informacji. Uczestnictwo partnerów w grupach roboczych.

Partnerzy społeczni zwrócili się do MRR z prośbą o ustalenie jednolitego standardu i uporządkowanie reprezentacji partnerów społecznych w Grupach roboczych wspierających prace nad przygotowaniem programów operacyjnych na lata 2014–2020.

Dyskutowano również nad kwestią udroźnienia kanału wymiany informacji dotyczących RPO. Partnerzy społeczni liczą na to, że w najbliższym czasie wszystkie województwa będą tworzyć regionalne programy operacyjne

w oparciu o grupy lub zespoły robocze, w których będą zasiadali przedstawiciele partnerów społeczno-gospodarczych.

➤ Omówienie stanu prac nad PO WER.

Szczegółowo omówiono również projekt krajowego Programu Operacyjnego Wiedza–Edukacja–Rozwój 2014–2020 (PO WER), którego realizacja będzie współfinansowana ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W marcu br. wypracowano pierwszą roboczą wersję programu, a prace nad kolejną wersją, uwzględniającą rekomendacje z Umowy Partnerstwa oraz przeprowadzanych uzgodnień, potrważą najprawdopodobniej do końca czerwca br. Po szerokich konsultacjach społecznych, zaplanowanych na wrzesień i październik, projekt programu zostanie przedłożony Radzie Ministrów. Zakłada się, że program zostanie przekazany Komisji Europejskiej do negocjacji na początku 2014 roku.

Celem PO WER jest wzmocnienie wybranych polityk publicznych realizujących cele strategii Europa 2020. Program będzie koncentrował się na poprawie ram funkcjonowania poszczególnych polityk sektorowych.

➤ Omówienie stanu zaawansowania prac nad Regionalnymi Programami Operacyjnymi.

Kształt programów regionalnych warunkowany jest przez Umowę Partnerstwa. W MRR finalizowane są prace nad kontraktem terytorialnym (umowy pomiędzy rządem a samorządami poszczególnych województw). Kontrakt będzie składał się z części ogólnej o charakterze horyzontalnym – oczekiwania rządu wobec polityki regionalnej i potrzeb rozwojowych w danym województwie oraz mandatów szczegółowych. Po konsultacjach z poszczególnymi resortami nt. zasad i funkcjonowania kontraktu terytorialnego w latach 2014–2020, zostały przygotowane części diagnostyczne dla mandatów szczegółowych oraz kryteria wyboru inwestycji. Kierownictwo MRR powołano zespoły robocze zajmujące się wydzieleniem specjalnych sektorów, w tym włączeniem możliwych środków budżetowych do kontraktów terytorialnych. Właściwe negocjacje mandatów strony rządowej i samorządowej przewidziane są w terminie od października 2013 r., natomiast podpisanie 16 kontraktów terytorialnych nastąpi po zakończeniu negocjacji z Komisją Europejską.

Zdaniem partnerów społecznych decentralizacja zarządzania znaczącą częścią EFS w latach 2014–2020 oraz przeniesienie kompetencji w zakresie planowania interwencji Funduszu na poziom regionalny jest logicznym i koniecznym następstwem filozofii przyjętej w latach 2007–2013. Decentralizacja oznacza swobodę wyboru priorytetowych obszarów interwencji, kluczowych grup docelowych oraz konieczność dopasowania mechanizmów wdrożeniowych do lokalnych warunków oraz planowanych do osiągnięcia rezultatów. Jednocześnie efektywność i skuteczność interwencji EFS oraz jej wpływ na gospodarkę zależy od poziomu koncentracji, w ramach realizowanej strategii inwestycyjnej, w zgodzie z kierunkami określonymi we wspólnych ramach strategicznych i umowie partnerstwa.

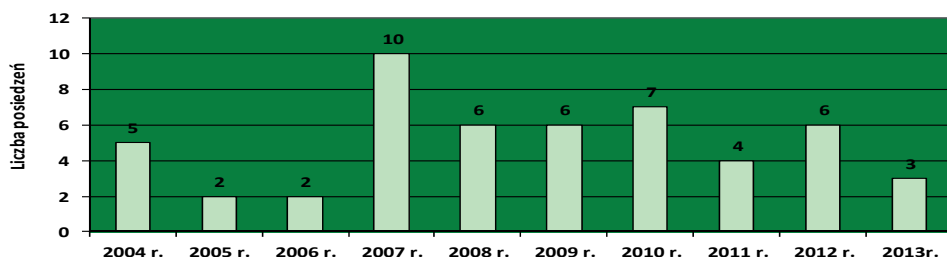
Statystykę posiedzeń Zespołu problemowego TK ds. funduszy strukturalnych Unii Europejskiej – w latach 2004–2012 przedstawia tabela nr 8:

Tabela nr 8

Lata	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba posiedzeń	5	2	2	10	6	6	7	4	6	3

Wykres nr 8

Graficzne przedstawienie liczby posiedzeń Zespołu ds. funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w podziale na lata.

Przewodniczącym Zespołu jest Jarosław Duda (Sekretarz Stanu w MPiPS). Zespół został powołany Uchwałą Nr 27 Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych z dnia 14 września 2005 roku.

W 2013 r. Zespół nie spotkał się.

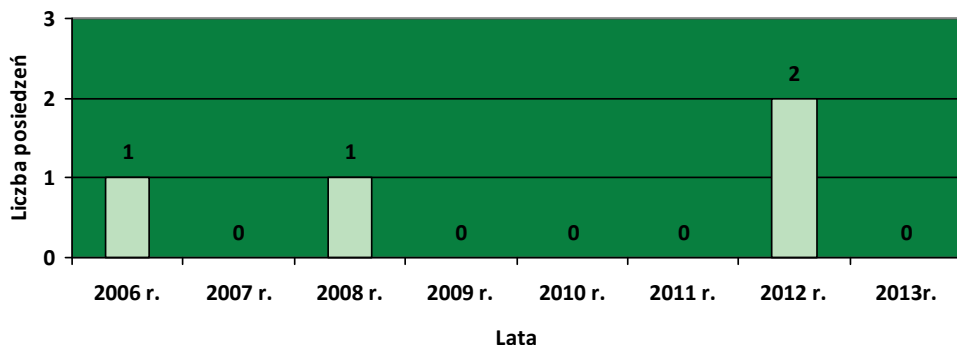
Statystyka posiedzeń Zespołu problemowego TK ds. Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej – w latach 2006–2013 przedstawia tabela nr 9:

Tabela nr 9

Lata	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba posiedzeń	1	0	1	0	0	0	2	0

Wykres nr 9

Graficzne przedstawienie liczby posiedzeń Zespołu ds. Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej w podziale na lata.

Przewodniczącym Zespołu jest Radosław Mleczek (Podsekretarz Stanu w MPiPS).

W 2013 r. Zespół nie spotkał się.

Statystykę posiedzeń Zespołu Konsultacyjnego ds. Unii Europejskiej, działającego przy Prezydium TK, w latach 2005–2013 przedstawia tabela nr 10:

Tabela nr 10

Lata	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba posiedzeń	3	1	1	-	3	1	2	0	0

Wykres nr 10

Graficzne przedstawienie liczby posiedzeń Zespołu Konsultacyjnego ds. Unii Europejskiej, działającego przy Prezydium TK w podziale na lata.

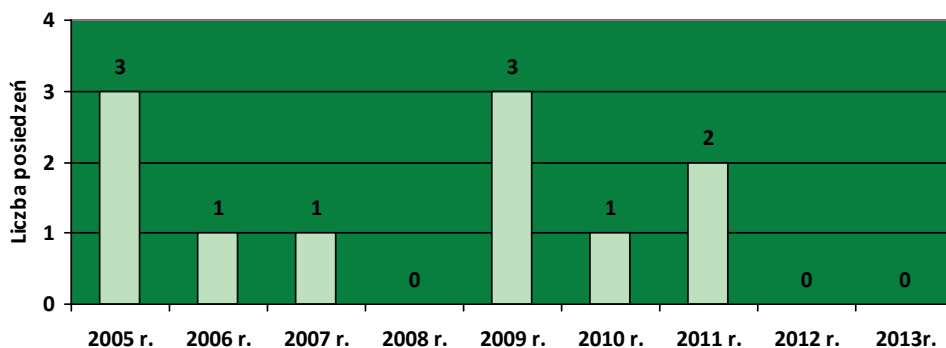
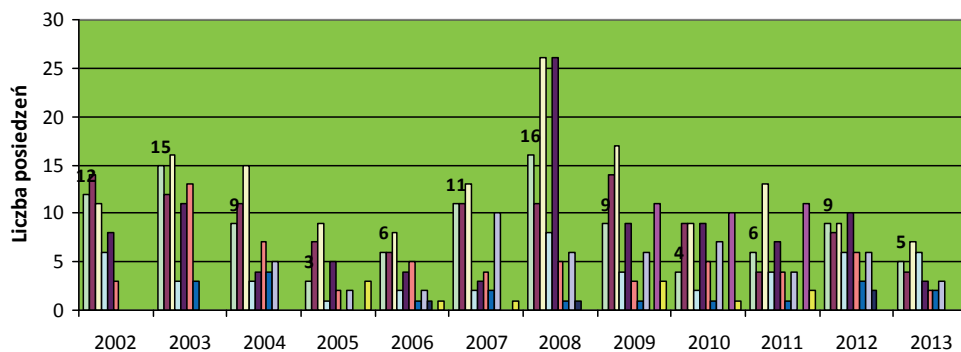

Tabela 11

Liczba posiedzeń Zespołów problemowych Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych w latach 2002–2013

Zespół/ Rok	Liczba spotkań Zespołów problemowych TK w latach 2002–2013											
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ds. prawa pracy i układów zbiorowych	12	15	9	3	6	11	16	9	4	6	9	5
ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych	14	12	11	7	6	11	11	14	9	4	8	4
ds. ubezpieczeń społecznych	11	16	15	9	8	13	26	17	9	13	9	7
ds. rozwoju dialogu społecznego	6	3	3	1	2	2	8	4	2	4	6	6
ds. polityki gospodarczej i rynku pracy	8	11	4	5	4	3	26	9	9	7	10	3
ds. usług publicznych	3	13	7	2	5	4	5	3	5	4	6	2
ds. współpracy z MOP		3	4	-	1	2	1	1	1	1	3	2
ds. funduszy strukturalnych UE			5	2	2	10	6	6	7	4	6	3
ds. Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej					1	-	1	-	-	-	2	-
Konsultacyjny ds. UE				3	1	1	-	3	1	2	-	-
doraźny ds. pracowników samorządowych i służby cywilnej								11	10	11	Zespół zakończył swoją działalność z dniem 31.12.2011	
Ogółem	54	73	58	32	36	57	100	77	57	56	59	32

Posiedzenia Zespołów TK w latach 2002–2013

ds. prawa pracy i układów zbiorowych	ds. budżetu wynagrodzeń i świadczeń socjalnych
ds. ubezpieczeń społecznych	ds. rozwoju dialogu społecznego
ds. polityki gospodarczej i rynku pracy	ds. usług publicznych
ds. współpracy z MOP	ds. funduszy strukturalnych UE
ds. ZEKS	doraźny ds. pracowników samorządowych i służby cywilnej
konsultacyjny ds. UE	

VI. Zadania i współpraca z TK wojewódzkich komisji dialogu społecznego

Powstałe 10 lat temu wojewódzkie komisje dialogu społecznego (wkds) są czterostronnymi instytucjami dialogu szczebla regionalnego (działającymi obok wojewódzkich i powiatowych rad zatrudnienia), współpracującymi z Trójstronną Komisją do Spraw Społeczno-Gospodarczych. Możliwość tworzenia wojewódzkich komisji dialogu społecznego przewiduje ustawa o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego. O utworzeniu wkds postanawia wojewoda na wspólny wniosek co najmniej jednej z organizacji związkowych i organizacji pracodawców, reprezentowanych w Komisji Trójstronnej. Wojewoda postanawia też o likwidacji wojewódzkiej komisji dialogu społecznego, jeżeli o odwołanie swoich przedstawicieli z jej składu wystąpią wszystkie – z reprezentatywnych organizacji związkowych lub wszystkie – z reprezentatywnych organizacji pracodawców. Zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego – do właściwości wkds należy wyrażanie opinii:

- w sprawach objętych zakresem zadań związków zawodowych lub organizacji pracodawców, będących w kompetencji administracji rządowej i samorządowej z terenu województwa,
- w sprawach o zasięgu wojewódzkim, przekazanych przez Trójstronną Komisję do Spraw Społeczno-Gospodarczych, dotyczących dialogu społecznego w zakresie wynagrodzeń i świadczeń społecznych, innych spraw społecznych i gospodarczych; opinię tę wojewódzka komisja dialogu społecznego przekazuje Trójstronnej Komisji,
- na temat projektu strategii rozwoju województwa, przedstawionego przez marszałka województwa na wspólny wniosek strony pracowników i pracodawców.

Przyjęcie ww. opinii wymaga zgody przedstawicieli wszystkich stron wojewódzkiej komisji dialogu społecznego.

Wszystkie strony wojewódzkiej komisji dialogu społecznego mogą wspólnie zawierać porozumienia. Przedmiotem porozumienia mogą być wzajemne zobowiązania stron w sprawach objętych zakresem ich działania, które służą

godzeniu interesów pracowników, pracodawców i dobru publicznemu oraz osiągnięciu i zachowaniu pokoju społecznego.

Ponadto wojewódzka komisja dialogu społecznego może rozpatrywać sprawy społeczne lub gospodarcze, powodujące konflikt pomiędzy pracownikami i pracodawcami, jeżeli uzna te sprawy za istotne dla zachowania spokoju społecznego. Ww. sprawy mogą być na piśmie przedstawione wojewódzkiej komisji dialogu społecznego przez każdą z jej stron, przez związki zawodowe i organizacje pracodawców nie wchodzące w skład wkds, organy administracji publicznej oraz strony, których konflikt dotyczy. W tych sprawach wkds wyraża opinię lub podejmuje uchwałę o konieczności wyznaczenia osoby z misją dobrej woli, którą będzie osoba z listy mediatorów (o której mowa w przepisach ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych).

Przewodniczący wojewódzkiej komisji dialogu społecznego w przypadkach wyjątkowych, gdy wymaga tego interes społeczny, może samodzielnie podjąć decyzję o konieczności wyznaczenia osoby z misją dobrej woli. Przyznanie tego uprawnienia przewodniczącemu wkds zapewnia możliwość skorzystania z usług osoby posiadającej doświadczenie i wiedzę w rozwiązywaniu konfliktów w każdym przypadku.

Przewodniczący wkds występuje do Ministra Pracy i Polityki Społecznej z wnioskiem o wskazanie takiej osoby, której zadaniem będzie udzielenie pomocy stronom, toczącym konflikt, w jego rozwiązaniu. W razie niemożności rozwiązania konfliktu, jego strony lub osoba z misją dobrej woli występują do wojewódzkiej komisji dialogu społecznego o wyrażenie przez nią opinii.

W skład wojewódzkiej komisji dialogu społecznego wchodzi przedstawiciele: wojewody – jako strony rządowej, reprezentatywnych organizacji związkowych – jako strony pracowników, reprezentatywnych organizacji pracodawców – jako strony pracodawców, marszałka województwa – jako strony samorządowej.

Członków wojewódzkiej komisji dialogu społecznego powołuje i odwołuje wojewoda, który wchodzi w skład tej komisji jako przewodniczący. Wojewódzka komisja dialogu społecznego może zapraszać do udziału w posiedzeniach przedstawicieli powiatów i gmin z terenu województwa.

Szczegółowe zasady i tryb działania wojewódzkich komisji dialogu społecznego, a także ustalania ich składu, w tym powołania i odwołania członków tych komisji, oraz ich uprawnienia związane z pracą w komisji

– określa rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2002 r. w sprawie wojewódzkich komisji dialogu społecznego (Dz.U. z 2002 Nr 17, poz. 157).

Zgodnie z ustawą, obsługę wojewódzkiej komisji dialogu społecznego ma zapewniać biuro wojewódzkiej komisji dialogu społecznego, będące komórką organizacyjną urzędu wojewódzkiego.

Ze wszystkich 16 działających wkds, większość z nich (15) powołanych jest na podstawie zarządzenia właściwego wojewody, a jedna na podstawie postanowienia.

Z analizy najczęściej wskazywanych przez WKDS zagadnień, które były przedmiotem dyskusji na posiedzeniach komisji i jej gremiów wynika, że w omawianym okresie poruszane były generalnie następujące kwestie:

- funkcjonowanie służby zdrowia oraz dostępność do świadczeń medycznych w regionie;
- przebudowa formuły Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych;
- postulowane zmiany w ustawie o zamówieniach publicznych;
- optymalizacja sieci kolejowej zarządzanej przez PKP PLK S.A.;
- konsultacje projektu Strategii Rozwoju Województwa na lata 2014–2020;
- sytuacja regionalnego rynku pracy;
- sytuacja społeczno-gospodarcza regionu;
- założenia Regionalnego Programu Operacyjnego województwa na lata 2014–2020;
- sytuacja szkolnictwa w regionie;
- przyszłość dialogu społecznego;
- rozwiązywanie sporów i konfliktów lokalnych.

W związku z tym, że do zadań wkds należy m.in.:

- wyrażanie opinii w sprawach objętych zakresem zadań związków zawodowych lub organizacji pracodawców będących w kompetencji administracji rządowej i samorządowej z terenu województwa;
- opiniowanie projektu strategii rozwoju województwa. Na wspólny wniosek strony pracowników i pracodawców marszałek województwa jest obowiązany przedstawić wojewódzkiej komisji dialogu społecznego projekt strategii do zaopiniowania,
- zawieranie przez wszystkie strony wojewódzkiej komisji dialogu społecznego wspólnych porozumień. Przedmiotem porozumień mogą być

wzajemne zobowiązania stron w sprawach objętych zakresem ich działania, stanowią one dobrze przygotowane, właściwe forum dyskusyjno-opiniotawcze. Zarówno doświadczenie partnerów społecznych, jak i ich wiedza dotycząca sytuacji regionu, pozwolić mogą na wyspecyfikowanie potrzeb najistotniejszych dla stałego i harmonijnego rozwoju konkretnego województwa w sferze zarówno społecznej, jak i gospodarczej.

Współpraca pomiędzy Trójstronną Komisją a wojewódzkimi komisjami dialogu społecznego opiera się na obustronnej wymianie informacji. Wkds systematycznie przesyłają dane o pracach swoich struktur – Prezydiów, posiedzeń plenarnych oraz powołanych Zespołów. Przekazują też na ręce Przewodniczącego TK przyjęte na ww. forach stanowiska i opinie oraz formułują zapytania z obszaru spraw społecznych i gospodarczych. Często wymiana informacji dotyczy skomplikowanej sytuacji i konfliktów w poszczególnych zakładach lub sektorach danego województwa.

Inną, realizowaną od wielu lat, formą współpracy jest organizowanie przez MPiPS – w ramach środków na TK – szkoleń dla sekretarzy i pracowników biur wkds. W 2013 r. odbyły się 2 takie szkolenia pn. „Komunikacja społeczna – współpraca w grupie i budowanie zespołu” oraz „Przekonywanie – struktury językowe wspierające porozumienie – sposoby zwiększenia zainteresowania organizowanymi przez biura WKDS spotkaniami”.

(Więcej danych nt. wkds: w publikacji seryjnej Biblioteki Dialogu Społecznego pt. „Wojewódzkie Komisje Dialogu Społecznego działalność w 2013 r.”).

Podsumowanie

Rok 2013, któremu poświęcona jest niniejsza publikacja, obfitował w konsultacje spraw trudnych i jednocześnie kluczowych dla stosunków społeczno-gospodarczych w naszym kraju. Okazało się, że kompromis nie zawsze jest możliwy, a dialog bywa bardzo trudny. Nie warto z niego jednak rezygnować, tym bardziej, że szereg problemów o dużym znaczeniu społeczno-gospodarczym to nadal aktualne, wymagające współpracy partnerów społecznych wyzwania stwarzające płaszczyznę jeśli nie do kontynuacji – to do otwarcia nowej tury rozmów.

Polska, jak wiele innych krajów Unii Europejskiej, wciąż boryka się z dotkliwym efektem globalnego spowolnienia gospodarczego, którym jest trudna sytuacja na rynku pracy i relatywnie wysoki wskaźnik bezrobocia, szczególnie niepokojący w grupie ludzi młodych. Działania rządu za priorytet muszą zatem obrać poprawę sytuacji osób młodych na rynku pracy. Należy mieć szczególną nadzieję, że dialog społeczny w czasie tak poważnych wyzwań odegra istotną rolę w kształtowaniu oczekiwanych przeobrażeń społeczno-gospodarczych.

Warto sobie uświadomić, że dialog społeczny jest nie tylko mechanizmem wypracowywania wyważonych, akceptowalnych społecznie rozwiązań, jest także wartością samą w sobie, budulcem wzajemnego zaufania, partnerstwa przejawiającego się w respektowaniu interesów wszystkich stron, nawet w obliczu trudnego porozumienia. Dialog społeczny to fundament pod budowę prawdziwie obywatelskiego społeczeństwa, z którego nie warto rezygnować.

ZAŁĄCZNIKI:

- 1. Ustawa o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego**
- 2. Regulamin działania TK**
- 3. Zakres prac zespołów problemowych TK**
- 4. Kalendarium prac ustawowych TK**
- 5. Informacja o organizacjach wchodzących w skład TK i biorących udział w pracach**
- 6. Ustawa o związkach zawodowych**
- 7. Ustawa o organizacjach pracodawców**

**Tekst jednolity ustawy po nowelizacji
z dnia 19 listopada 2009 roku**

Dz.U.01.100.1080

2002-01-01	zm. Dz.U.01.154.1793	art. 5
2002-02-23	zm. Dz.U.02.10.89	art. 1
2002-07-01	zm. Dz.U.01.154.1800	art. 39
2003-01-01	zm. Dz.U.02.240.2056	art. 1
2004-11-23	zm. Dz.U.04.240.2407	art. 1
2010-01-01 zm.	Dz.U.09.219.1707	art. 4

USTAWA

z dnia 6 lipca 2001 r.

**o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych
i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego.**

(Dz.U. z dnia 18 września 2001 r.)

Rozdział 1

Cel i zadania Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych

Art. 1. 1. Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych, zwana dalej „Komisją”, stanowi forum dialogu społecznego prowadzonego dla godzenia interesów pracowników, interesów pracodawców oraz dobra publicznego.

2. Celem działalności Komisji jest dążenie do osiągnięcia i zachowania pokoju społecznego.

3. Do kompetencji Komisji należy prowadzenie dialogu społecznego w sprawach wynagrodzeń i świadczeń społecznych oraz w innych sprawach społecznych lub gospodarczych, a także realizacja zadań określonych w odrębnych ustawach.

Art. 2. 1. Każdej ze stron Komisji przysługuje prawo wniesienia pod obrady Komisji sprawy o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym, jeżeli uzna, że jej rozwiązanie jest istotne dla zachowania pokoju społecznego.

2. Każda ze stron Komisji, również wspólnie z inną stroną Komisji, może zająć stanowisko w każdej sprawie dotyczącej polityki społecznej lub gospodarczej.

3. Każda ze stron Komisji może wezwać inną stronę Komisji do zajęcia stanowiska w sprawie, którą uzna za mającą duże znaczenie społeczne lub gospodarcze.

4. Strona pracowników i strona pracodawców Komisji mogą zawierać ponadzakładowe układy zbiorowe pracy obejmujące ogół pracodawców zrzeszonych w organizacjach, o których mowa w art. 7 ust. 1, lub grupę tych pracodawców oraz pracowników zatrudnionych przez tych pracodawców, a także porozumienia określające wzajemne zobowiązania tych stron.

5. Do układów, o których mowa w ust. 4, stosuje się przepisy art. 239–241¹³ Kodeksu pracy, z wyłączeniem art. 241² § 2 oraz art. 241⁹ § 3–5.

Art. 2a. 1. Wszystkie strony Komisji mogą wspólnie zawierać porozumienia.

2. Przedmiotem porozumień są wzajemne zobowiązania stron służące realizacji celów, o których mowa w art. 1 ust. 1 i 2.

3. Porozumienia określają w szczególności:

- 1) czas obowiązywania,
- 2) tryb dokonywania zmian treści,
- 3) tryb rozwiązania,
- 4) przypadki wygaśnięcia,
- 5) tryb rozstrzygnięcia kwestii spornych.

Art. 2b. 1. Komisja może przekazać sprawę o zasięgu wojewódzkim, o której mowa w art. 1 ust. 3 i art. 2 ust. 1, wojewódzkiej komisji dialogu społecznego.

2. W sprawie przekazania komisja podejmuje uchwałę.

Art. 3. 1. Strona rządowa, w terminie do dnia 10 maja każdego roku, przedstawia Komisji wstępną prognozę wielkości makroekonomicznych stanowiących podstawę do prac nad projektem ustawy budżetowej na rok następny.

2. Strony pracowników i pracodawców, w terminie do dnia 20 maja każdego roku, przedstawiają wspólną propozycję w sprawie wzrostu w następnym roku:

- 1) wynagrodzeń w gospodarce narodowej, w tym w państwowej sferze budżetowej, a także minimalnego wynagrodzenia za pracę,
- 2) emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

3. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 2, strony pracowników i pracodawców nie przedstawiają wspólnej propozycji, każda z tych stron może, w terminie do dnia 25 maja, przedstawić swoją propozycję w każdej ze spraw, o których mowa w ust. 2.

4. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 3, strona nie przedstawi propozycji w sprawach, o których mowa w ust. 2, propozycję w każdej ze spraw może przedstawić, w terminie do dnia 30 maja, każda z organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę w Komisji.

5. Strona rządowa, w terminie do dnia 15 czerwca każdego roku, kieruje założenia projektu budżetu państwa na rok następny do Komisji w celu zajęcia stanowiska przez strony pracowników i pracodawców.

6. Strony pracowników i pracodawców zajmują, w terminie do dnia 20 lipca każdego roku, wspólne stanowisko w sprawie założeń projektu budżetu państwa na rok następny.

7. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 6, strony nie uzgodnią wspólnego stanowiska, każda ze stron może, w terminie do dnia 25 lipca, zająć stanowisko w sprawie założeń projektu budżetu państwa na rok następny.

8. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 7, strona nie uzgodni stanowiska w sprawie założeń projektu budżetu państwa na rok następny, opinię w sprawie założeń projektu budżetu państwa na rok następny może przedstawić, w terminie do dnia 31 lipca, każda z organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę w Komisji.

9. Strona rządowa, nie później niż 20 dni przed przedstawieniem projektu ustawy budżetowej Sejmowi, kieruje projekt ustawy budżetowej na rok następny wraz z uzasadnieniem do Komisji w celu zajęcia stanowiska przez strony pracowników i pracodawców.

10. Strony pracowników i pracodawców zajmują wspólne stanowisko w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok następny, nie później niż w 6 dniu roboczym po dniu, w którym otrzymały ten projekt.

11. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 10, strony nie uzgodnią wspólnego stanowiska, każda ze stron może, w ciągu następnych 3 dni roboczych, zająć stanowisko w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok następny.

12. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 11, strona nie uzgodni stanowiska w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok następny, opinię w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok następny może przedstawić, w ciągu następnych 2 dni roboczych, każda z organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę w Komisji.

13. Terminy, o których mowa w ust. 1–8, Komisja może zmieniać na wniosek strony rządowej.

14. Nieprzedstawienie propozycji, o której mowa w ust. 4, oraz opinii, o których mowa w ust. 8 i 12, w terminie wyznaczonym odpowiednio w każdym z tych przepisów lub w terminie ustalonym przez Komisję, oznacza rezygnację z prawa do ich wyrażenia.

Rozdział 2

Skład i organizacja Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych

Art. 4. 1. W skład Komisji wchodzi przedstawiciele strony rządowej, strony pracowników oraz strony pracodawców.

2. W pracach Komisji biorą udział przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, z głosem doradczym, w zakresie dotyczącym wykonywania zadań publicznych przez samorząd terytorialny.

3. W pracach Komisji biorą udział, z głosem doradczym, przedstawiciel Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz przedstawiciel Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Art. 5. 1. Stronę rządową w Komisji reprezentują przedstawiciele Rady Ministrów wskazani przez Prezesa Rady Ministrów.

2. Strona rządowa może zapraszać do udziału w pracach komisji z głosem doradczym przedstawiciele administracji rządowej i samorządowej oraz przedstawiciele organizacji społecznych i zawodowych.

Art. 6. 1. Stronę pracowników w Komisji reprezentują przedstawiciele reprezentatywnych organizacji związkowych.

2. Za reprezentatywne organizacje związkowe uznaje się ogólnokrajowe związki zawodowe, ogólnokrajowe zrzeszenia (federacje) związków zawodowych i ogólnokrajowe organizacje międzyzwiązkowe (konfederacje), które spełniają łącznie następujące kryteria:

- 1) zrzeszają, z zastrzeżeniem ust. 3, więcej niż 300.000 członków będących pracownikami,
- 2) działają w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności jest określony w więcej niż w połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej.

3. Przy ustalaniu kryterium liczebności, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, uwzględnia się nie więcej niż po 100.000 członków organizacji związkowej będących pracownikami zatrudnionymi w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności jest określony w jednej sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej. Organizacja związkowa ubiegająca się o uznanie jej za reprezentatywną organizację związkową przy ustalaniu liczby pracowników, o której mowa w ust. 2, nie uwzględnia pracowników zrzeszonych w tych spośród jej organizacji członkowskich, które są lub w okresie roku przed złożeniem wniosku o stwierdzenie reprezentatywności były zrzeszone w reprezentatywnej organizacji związkowej mającej przedstawicieli w składzie Komisji.

4. Strona pracowników może zapraszać do udziału w pracach Komisji, z głosem doradczym, przedstawiciele związków zawodowych i organizacji związkowych niespełniających kryteriów określonych w ust. 2 i 3 oraz przedstawiciele organizacji społecznych i zawodowych.

Art. 7. 1. Stronę pracodawców w Komisji reprezentują przedstawiciele reprezentatywnych organizacji pracodawców.

2. (uchylony).

3. Za reprezentatywne uznaje się organizacje pracodawców, które spełniają łącznie następujące kryteria:

- 1) zrzeszają pracodawców zatrudniających, z zastrzeżeniem ust. 4, więcej niż 300.000 pracowników,

- 2) mają zasięg ogólnokrajowy,
- 3) działają w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności określony jest w więcej niż w połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej.

4. Przy ustalaniu kryterium liczebności, o którym mowa w ust. 3 pkt 1, uwzględnia się nie więcej niż po 100.000 pracowników zatrudnionych przez pracodawców zrzeszonych w organizacji pracodawców, których podstawowy rodzaj działalności określony jest w jednej sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej. Organizacja pracodawców ubiegająca się o uznanie jej za reprezentatywną organizację pracodawców przy ustalaniu liczby pracowników, o której mowa w ust. 3, nie uwzględnia pracowników zatrudnionych przez tych spośród zrzeszanych pracodawców, którzy są lub w okresie roku przed złożeniem wniosku o stwierdzenie reprezentatywności byli zrzeszeni w reprezentatywnej organizacji pracodawców mającej przedstawicieli w składzie Komisji.

5. Strona pracodawców może zapraszać do udziału w pracach Komisji, z głosem doradczym, przedstawicieli organizacji pracodawców niespełniających kryteriów określonych w ust. 3 i 4 oraz przedstawicieli organizacji społecznych i zawodowych.

Art. 8. 1. Wnioski organizacji związkowych, o których mowa w art. 6 ust. 2, o stwierdzenie ich reprezentatywności rozpatruje sąd okręgowy w Warszawie, który wydaje w tej sprawie orzeczenie w ciągu 30 dni od dnia złożenia wniosku, w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

2. Wnioski organizacji pracodawców, o których mowa w art. 7 ust. 3, o stwierdzenie ich reprezentatywności rozpatruje sąd okręgowy w Warszawie, który wydaje w tej sprawie orzeczenie w ciągu 30 dni od dnia złożenia wniosku, w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

3. Z wnioskami, o których mowa w ust. 1 i 2, organizacje związkowe i organizacje pracodawców występują co 4 lata. Okres 4 lat liczy się od dnia uprawomocnienia się uprzednio wydanego orzeczenia.

4. Z upływem 4 lat od uprawomocnienia się orzeczenia o stwierdzeniu reprezentatywności organizacja związkowa i organizacja pracodawców traci uprawnienia organizacji reprezentatywnej w rozumieniu art. 6 i art. 7, chyba że udokumentuje Prezydium Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych złożenie wniosku o ponowne stwierdzenie reprezentatywności. W takim przypadku organizacja ta zachowuje status organizacji reprezentatywnej do czasu uprawomocnienia się orzeczenia sądu o ponownym stwierdzeniu reprezentatywności.

Art. 9. 1. Każda z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1, ma równą liczbę przedstawicieli w składzie Komisji.

2. Liczbę przedstawicieli, o której mowa w ust. 1, określa Komisja w drodze uchwały.

3. Liczbę przedstawicieli Rady Ministrów w składzie Komisji oraz liczbę przedstawicieli samorządu terytorialnego biorących udział w pracach Komisji określa Prezes Rady Ministrów, zasięgając – w zakresie liczby przedstawicieli samorządu terytorialnego – opinii strony samorządowej w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

4. Prezes Rady Ministrów powołuje do składu Komisji i odwołuje ze składu Komisji przedstawicieli:

- 1) Rady Ministrów,
- 2) organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1, na wniosek każdej z tych organizacji,
- 3) organizacji, o których mowa w art. 7 ust. 1, na wniosek każdej z tych organizacji.

5. Prezes Rady Ministrów powołuje i odwołuje do udziału w pracach Komisji przedstawicieli:

- 1) samorządu terytorialnego, na wniosek strony samorządowej w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego,
- 2) Prezesa Narodowego Banku Polskiego, na jego wniosek,
- 3) Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, na jego wniosek.

6. Osoby powołane do składu Komisji albo do udziału w jej pracach uczestniczą osobiście w pracach Komisji.

Art. 10. 1. Komisja obraduje na posiedzeniach plenarnych.

2. Komisja podejmuje uchwały na posiedzeniach plenarnych, jeżeli w głosowaniu bierze udział przedstawiciel:

- 1) Rady Ministrów,
- 2) co najmniej jednej z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1,
- 3) co najmniej jednej z organizacji, o których mowa w art. 7 ust. 1.

3. Podjęcie uchwały przez Komisję na posiedzeniu plenarnym wymaga zgody wszystkich biorących udział w głosowaniu, o którym mowa w ust. 2.

4. Komisja może, w drodze uchwały, zdecydować o podjęciu uchwały w danej sprawie w drodze korespondencyjnego głosowania strony rządowej oraz każdej z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1.

5. Przy podejmowaniu uchwały w drodze korespondencyjnego głosowania głos w imieniu:

- 1) strony rządowej – oddaje przewodniczący Komisji,
- 2) organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 – oddaje właściwy statutowo organ tych organizacji.

6. Głosowanie korespondencyjne jest ważne, jeżeli wzięły w nim udział wszystkie organizacje, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1, oraz strona rządowa.

7. Podjęcie uchwały w drodze korespondencyjnego głosowania wymaga zgody wszystkich biorących udział w głosowaniu.

8. Posiedzenia Komisji odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na 2 miesiące.

9. Komisja, w drodze uchwały, może przekazać Prezydium Komisji rozpatrzenie sprawy należącej do jej kompetencji, z wyjątkiem zadań, których realizacja przez Komisję wynika z odrębnych ustaw.

Art. 11. 1. Komisja może, w drodze uchwały, powoływać stałe i doraźne zespoły problemowe.

2. Uchwała o powołaniu zespołu określa zadania zespołu oraz jego skład albo sposób ustalenia tego składu.

Art. 12. 1. Pracami Komisji kieruje Prezydium Komisji, w skład którego wchodzi przewodniczący Komisji i wiceprzewodniczący Komisji.

2. Przewodniczącego Komisji wyznacza Prezes Rady Ministrów spośród członków Rady Ministrów będących przedstawicielami Rady Ministrów w składzie Komisji.

3. Przedstawiciele każdej z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1, wybierają po jednym wiceprzewodniczącym Komisji.

4. Prezydium Komisji ustala program działania i harmonogram prac Komisji, porządek posiedzenia Komisji oraz rozpatruje sprawy przekazane przez Komisję.

5. Posiedzenia Komisji zwołuje przewodniczący Komisji.

Art. 13. Komisja uchwała regulamin Komisji, który określa szczegółowe zasady i tryb pracy Komisji, Prezydium Komisji oraz zespołów, o których mowa w art. 11, a także uprawnienia członków Komisji związane z udziałem w jej pracach.

Art. 14. 1. Z posiedzenia Komisji sporządza się komunikat, którego formę i sposób udostępniania określa regulamin Komisji.

2. Komunikat, o którym mowa w ust. 1, zawiera w szczególności uchwały Komisji i stanowiska stron Komisji.

Art. 15. 1. Obsługę Komisji zapewnia sekretariat Komisji będący komórką organizacyjną urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw pracy.

2. Koszty działania Komisji są pokrywane z budżetu państwa w części dotyczącej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw pracy.

Rozdział 3

Wojewódzkie komisje dialogu społecznego

Art. 16. 1. W województwach mogą być tworzone wojewódzkie komisje dialogu społecznego.

2. O utworzeniu wojewódzkiej komisji dialogu społecznego postanawia wojewoda na wspólny wniosek co najmniej jednej z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1, oraz co najmniej jednej z organizacji, o których mowa w art. 7 ust. 1.

3. Wojewoda postanawia o likwidacji wojewódzkiej komisji dialogu społecznego, jeżeli o odwołanie swoich przedstawicieli z jej składu wystąpią wszystkie z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1, lub wszystkie z organizacji, o których mowa w art. 7 ust. 1.

Art. 17. 1. Do właściwości wojewódzkiej komisji dialogu społecznego należy wyrażanie opinii:

- 1) w sprawach objętych zakresem zadań związków zawodowych lub organizacji pracodawców będących w kompetencji administracji rządowej i samorządowej z terenu województwa,
- 2) w sprawach, o których mowa w art. 2b,
- 3) w sprawach, o których mowa w art. 17b ust. 1 i 4.

2. Na wspólny wniosek strony pracowników i strony pracodawców marszałek województwa jest obowiązany przedstawić wojewódzkiej komisji dialogu społecznego do zaopiniowania projekt strategii rozwoju województwa.

3. Przyjęcie opinii, o której mowa w ust. 1 i 2, wymaga zgody przedstawicieli wszystkich stron wojewódzkiej komisji dialogu społecznego; jeżeli wojewódzka komisja dialogu społecznego nie uzgodni wspólnej opinii, każdej ze stron wojewódzkiej komisji dialogu społecznego przysługuje prawo wyrażenia stanowiska w sprawie podlegającej opiniowaniu.

4. Opinię w sprawie, o której mowa w ust. 1 pkt 2, wojewódzka komisja dialogu społecznego przekazuje Komisji.

5. Wszystkie strony wojewódzkiej komisji dialogu społecznego mogą wspólnie zawierać porozumienia. Przedmiotem porozumień mogą być wzajemne zobowiązania stron w sprawach objętych zakresem ich działania. Przepis art. 2a ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 17a. 1. Wojewódzka komisja dialogu społecznego może rozpatrywać sprawy społeczne lub gospodarcze powodujące konflikty między pracodawcami i pracownikami, jeżeli uzna te sprawy za istotne dla zachowania spokoju społecznego.

2. Sprawy, o których mowa w ust. 1, mogą być na piśmie przedstawiane wojewódzkiej komisji dialogu społecznego przez każdą z jej stron, związki zawodowe i organizacje pracodawców niewchodzące w skład wojewódzkiej komisji dialogu społecznego, organy administracji publicznej oraz strony, których konflikt dotyczy.

Art. 17b. 1. W sprawach, o których mowa w art. 17a, wojewódzka komisja dialogu społecznego wyraża opinię lub podejmuje uchwałę o konieczności wyznaczenia osoby z misją dobrej woli, którą będzie osoba z listy mediatorów, o której mowa w przepisach o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W wyjątkowych przypadkach, jeżeli wymaga tego interes społeczny, przewodniczący wojewódzkiej komisji dialogu społecznego może samodzielnie zdecydować o konieczności wyznaczenia osoby z misją dobrej woli.

3. Z wnioskiem do ministra właściwego do spraw pracy o wyznaczenie osoby, o której mowa w ust. 1, występuje przewodniczący wojewódzkiej komisji dialogu społecznego.

4. Osoba z misją dobrej woli pomaga stronom, których konflikt dotyczy, w jego rozwiązaniu. Jeżeli nie jest możliwe rozwiązanie konfliktu, jego strony lub osoba z misją dobrej woli występują do wojewódzkiej komisji dialogu społecznego o wyrażenie przez nią opinii.

Art. 17c. 1. Osobie z misją dobrej woli na czas prowadzenia misji dobrej woli przysługuje zwolnienie od pracy.

2. Osobie z misją dobrej woli przysługuje wynagrodzenie oraz zwrot poniesionych przez nią kosztów przejazdu i zakwaterowania określone w umowie zawartej przez tę osobę z wojewodą. Wynagrodzenie to nie może być wyższe od wynagrodzenia określonego dla mediatorów z listy mediatorów, o którym mowa w przepisach dotyczących rozwiązywania sporów zbiorowych.

3. Wynagrodzenie i koszty, o których mowa w ust. 2, są pokrywane ze środków budżetu państwa przeznaczonych na działalność urzędu wojewódzkiego.

Art. 18. 1. W skład wojewódzkiej komisji dialogu społecznego wchodzi przedstawiciele:

- 1) wojewody – jako strona rządowa,
- 2) organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 – jako strona pracowników,
- 3) organizacji, o których mowa w art. 7 ust. 1 – jako strona pracodawców,
- 4) marszałka województwa – jako strona samorządowa.

2. Wojewódzka komisja dialogu społecznego może zapraszać do udziału w posiedzeniach przedstawicieli powiatów i gmin z terenu województwa.

3. Członków wojewódzkiej komisji dialogu społecznego powołuje i odwołuje wojewoda, który wchodzi w skład tej komisji jako jej przewodniczący.

4. Szczegółowe zasady i tryb działania wojewódzkich komisji dialogu społecznego, a także ustalania ich składu, w tym powoływania i odwoływania członków tych komisji, oraz ich uprawnienia związane z pracą w komisji określa, w drodze rozporządzenia, Prezes Rady Ministrów po zasięgnięciu opinii organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1, oraz strony samorządowej w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

5. Obsługę wojewódzkiej komisji dialogu społecznego zapewnia biuro wojewódzkiej komisji dialogu społecznego będące komórką organizacyjną urzędu wojewódzkiego.

Rozdział 4

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 19. W ustawie z dnia 6 marca 1981 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz.U. z 1985 r. Nr 54, poz. 276, z 1989 r. Nr 34, poz. 178, z 1996 r. Nr 24, poz. 110 i Nr 106, poz. 496, z 1998 r. Nr 113, poz. 717 i Nr 162, poz. 1126, z 1999 r. Nr 49, poz. 483 oraz z 2001 r. Nr 76, poz. 809 i 811) w art. 6 w ust. 3 wyrazy „ogólnokra-

jowe związki zawodowe, ogólnokrajowe zrzeszenia (federacje) związków zawodowych oraz ogólnokrajowe organizacje międzyzwiązkowe” zastępuje się wyrazami „organizacje związkowe oraz organizacje pracodawców – reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080)”.

Art. 20. W ustawie z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 1991 r. Nr 18, poz. 80, Nr 75, poz. 329, Nr 101, poz. 444 i Nr 107, poz. 464, z 1993 r. Nr 18, poz. 82 i Nr 60, poz. 280, z 1994 r. Nr 1, poz. 3, Nr 80, poz. 368 i Nr 113, poz. 547, z 1995 r. Nr 1, poz. 2, Nr 95, poz. 474 i Nr 154, poz. 791, z 1996 r. Nr 90, poz. 405, Nr 106, poz. 496, Nr 118, poz. 561 i Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 106, poz. 675, Nr 121, poz. 769 i 770 i Nr 123, poz. 777, z 2000 r. Nr 26, poz. 306 i Nr 84, poz. 948 oraz z 2001 r. Nr 3, poz. 18) w art. 37a w ust. 1 w pkt 4 wyrazy „Komisję Trójstronną” zastępuje się wyrazami „Trójstronną Komisję”.

Art. 21. W ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 19 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), zwanej dalej «ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych», ma prawo opiniowania założeń i projektów aktów prawnych w zakresie objętym zadaniami związków zawodowych. Nie dotyczy to założeń projektu budżetu państwa oraz projektu ustawy budżetowej, których opiniowanie regulują odrębne przepisy.”;

2) w art. 20 w ust. 1 wyrazy „Ogólnokrajowa organizacja międzyzwiązkowa, a także ogólnokrajowy związek zawodowy reprezentatywny dla pracowników większości zakładów pracy mają prawo” zastępuje się wyrazami „Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, ma prawo”;

3) w art. 22 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, ma prawo wnieść rewizję nadzwyczajną od orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz od prawomocnych orzeczeń organów pozasądowych w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych. Do rewizji nadzwyczajnej organizacji związkowej stosuje się odpowiednio przepis art. 57 ust. 2 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 i Nr 104, poz. 515, z 1997 r. Nr 75, poz. 471, Nr 106, poz. 679, Nr 114, poz. 739 i Nr 144, poz. 971, z 1998 r. Nr 162, poz. 1126, z 1999 r. Nr 75, poz. 853, z 2000 r. Nr 2, poz. 5, Nr 48,

poz. 552, Nr 60, poz. 704 i Nr 91, poz. 1008 oraz z 2001 r. Nr 49, poz. 508 i 509 i Nr 98, poz. 1070).”

Art. 22. W ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz.U. Nr 55, poz. 235, z 1996 r. Nr 34, poz. 148, z 1997 r. Nr 121, poz. 769 oraz z 2000 r. Nr 60, poz. 700 i Nr 107, poz. 1127) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 6 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Składka na rzecz związków pracodawców, o których mowa w ust. 1, zaliczana jest w koszty uzyskania przychodu do wysokości określonej rozporządzeniem Rady Ministrów.”;
- 2) w art. 16 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Organizacja pracodawców, reprezentatywna w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), ma prawo opiniowania założeń i projektów aktów prawnych w zakresie objętym zadaniami związków pracodawców. Nie dotyczy to założeń projektu budżetu państwa oraz projektu ustawy budżetowej, których opiniowanie regulują odrębne przepisy.”

Art. 23. (skreślony).

Art. 24. W ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz.U. z 2001 r. Nr 6, poz. 56, Nr 42, poz. 475 i Nr 89, poz. 973) w art. 10:

- 1) w ust. 1 wyrazy „reprezentatywnych organizacji związkowych, organizacji pracodawców, organów administracji rządowej oraz” zastępuje się wyrazami „organizacji związkowych i organizacji pracodawców – reprezentatywnych w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), zwanej dalej «ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych», oraz organów administracji rządowej i”;
- 2) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:
„2. W skład wojewódzkiej rady zatrudnienia wchodzi marszałek województwa, jako przewodniczący rady, oraz do 20 osób powoływanych spośród przedstawicieli wojewody i działających na terenie województwa:
  - 1) wojewódzkich struktur każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
  - 2) wojewódzkich struktur każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
  - 3) społeczno-zawodowych organizacji rolników,
  - 4) związków zawodowych rolników indywidualnych,
  - 5) izb rolniczych,
  - 6) jednostek samorządu terytorialnego (województwa, powiatów i gmin).

3. W skład powiatowej rady zatrudnienia wchodzi starosta jako przewodniczący rady oraz do 16 osób powoływanych spośród działających na terenie powiatu:
- 1) terenowych struktur każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
  - 2) terenowych struktur każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
  - 3) społeczno-zawodowych organizacji rolników,
  - 4) związków zawodowych rolników indywidualnych,
  - 5) izb rolniczych,
  - 6) jednostek samorządu terytorialnego (powiatu i gmin)."

Art. 25. W ustawie z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1995 r. Nr 1, poz. 2 i Nr 43, poz. 221, z 1997 r. Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 162, poz. 1112 oraz z 2001 r. Nr 5, poz. 45) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 wyrazy „Komisja Trójstronna do Spraw Społeczno-Gospodarczych, stanowiąca forum współdziałania naczelnych organów administracji państwowej, związków zawodowych i organizacji pracodawców” zastępuje się wyrazami „Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych”;
- 2) w art. 3:
  - a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rada Ministrów, w terminie do 15 czerwca każdego roku, przedstawia Komisji Trójstronnej informację o prognozowanych wielkościach makroekonomicznych stanowiących podstawę do opracowania projektu ustawy budżetowej na rok następny oraz proponowany na następny rok maksymalny roczny wskaźnik przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.”,
  - b) w ust. 2 skreśla się wyrazy „oraz proponowany maksymalny roczny wskaźnik przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia”,
  - c) w ust. 3 wyrazy „31 sierpnia każdego roku, ustala” zastępuje się wyrazami „10 września każdego roku, ustala, w drodze uchwały”,

Art. 26. W ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. Nr 88, poz. 439, z 1996 r. Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 769 oraz z 1998 r. Nr 99, poz. 632 i Nr 106, poz. 668) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 16 otrzymuje brzmienie:

„Art. 16. 1. W skład Rady wchodzi, jako członkowie Rady, powołane przez Prezesa Rady Ministrów osoby reprezentujące:

  - 1) organy administracji rządowej – pięć osób,
  - 2) stronę samorządową w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego – jedna osoba,

- 3) Narodowy Bank Polski – jedna osoba,
  - 4) organizacje społeczne, samorząd zawodowy i gospodarczy – trzy osoby,
  - 5) organizacje pracodawców, reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), zwanej dalej «ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych» – po jednej osobie z każdej organizacji,
  - 6) organizacje związkowe, reprezentatywne w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych – po jednej osobie z każdej organizacji, oraz dwóch ekspertów – po jednym z zakresu nauk społecznych i ekonomicznych.
2. W pracach Rady uczestniczy Prezes Głównego Urzędu Statystycznego.”;
- 2) w art. 17 w ust. 3 w zdaniu drugim wyrazy „ust. 2” zastępuje się wyrazami „ust. 1”.

Art. 27. W ustawie z dnia 9 maja 1997 r. o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 82, poz. 518 i z 1999 r. Nr 1, poz. 6) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6. 1. Kwota środków pieniężnych będących przedmiotem przejścia przez Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych od Pełnomocnika Komisji do Sprawowania Zarządu Majątkiem b. Central Związkowych, wymieniona w protokole zdawczo-odbiorczym sporządzonym dnia 22 czerwca 1985 r. w pozycji «IV. 5. Środki pieniężne w wysokości» – pomniejszona o kwotę środków pieniężnych, wymienioną w tym protokole w pozycji «VI. 4. 4) wpłaty „Solidarności” Regiony» – podlega waloryzacji.

2. Waloryzacja, o której mowa w ust. 1, polega na podzieleniu kwoty podlegającej waloryzacji, obliczonej zgodnie z ust. 1, przez kwotę przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce uspołecznionej w grudniu 1981 r. określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1990 r. w sprawie przygotowania do rewaloryzacji emerytur i rent (Dz.U. Nr 83, poz. 484), a następnie pomnożeniu wyniku tego dzielenia przez kwotę przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w IV kwartale 2001 r. ogłoszoną przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 70, poz. 774, Nr 72, poz. 801 i 802 i Nr 106, poz. 1215, z 2000 r. Nr 2, poz. 26, Nr 9, poz. 118, Nr 19, poz. 238, Nr 56, poz. 678 i Nr 84, poz. 948 oraz z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 85, poz. 924 i Nr 89, poz. 968).

3. Kwota będąca wynikiem waloryzacji, o której mowa w ust. 1 i 2, podlega podziałowi po połowie pomiędzy Niezależny Samorządny Związek Zawodowy «Solidarność» i Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych.
4. Kwotę należną w wyniku podziału, o którym mowa w ust. 3, Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych pomniejsza się o kwotę środków pieniężnych przekazanych Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych na podstawie decyzji Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 4 września 1997 r.
5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych ureguluje zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu waloryzacji, o której mowa w ust. 1 i 2, wobec Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego «Solidarność» i Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych – w kwotach wynikających z podziału, o którym mowa w ust. 3, oraz z pomniejszenia, o którym mowa w ust. 4, zaokrąglonych do pełnego tysiąca złotych – w formie obligacji asymilowanych do zerokuponowych obligacji skarbowych sprzedawanych na przetargu poprzedzającym uregulowanie tych zobowiązań.
6. Uregulowanie zobowiązań, o których mowa w ust. 5, nastąpi w terminie do dnia 30 kwietnia 2002 r.”

Art. 28. W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123, poz. 776 i Nr 160, poz. 1082, z 1998 r. Nr 99, poz. 628, Nr 106, poz. 668, Nr 137, poz. 887, Nr 156, poz. 1019 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 49, poz. 486, Nr 90, poz. 1001, Nr 95, poz. 1101 i Nr 111, poz. 1280, z 2000 r. Nr 48, poz. 550 i Nr 119, poz. 1249 oraz z 2001 r. Nr 39, poz. 459) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 43:

a) w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) piętnastu przedstawicieli organizacji pozarządowych, w tym:

- a) po dwóch przedstawicieli każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), zwanej dalej «ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych»,
- b) po dwóch przedstawicieli każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych.”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Członków Rady powołuje na wniosek Pełnomocnika, a w przypadku przedstawicieli, o których mowa w ust. 1 pkt 3, na wniosek uprawnionych organizacji, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.”,

- c) w ust. 3 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:
„Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może odwołać członka Rady przed upływem kadencji:”;
- 2) w art. 50:
  - a) w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) siedmiu przedstawicieli organizacji pozarządowych, w tym:
    - a) po jednym przedstawicielu każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
    - b) po jednym przedstawicielu każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych.”,
  - b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. Członków Rady Nadzorczej powołuje na wniosek Pełnomocnika, a w przypadku przedstawicieli, o których mowa w ust. 2 pkt 2, na wniosek uprawnionych organizacji, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.”,
  - c) w ust. 4 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:
„Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może odwołać członka Rady Nadzorczej przed upływem kadencji:”.

Art. 29. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 26, poz. 228, Nr 60, poz. 636, Nr 72, poz. 802, Nr 78, poz. 875 i Nr 110, poz. 1256, z 2000 r. Nr 9, poz. 118, Nr 95, poz. 1041, Nr 104, poz. 1104 i Nr 119, poz. 1249 oraz z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 39, poz. 459 i Nr 72, poz. 748) w art. 75 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

- „1. Rada Nadzorcza Zakładu jest powoływana przez Prezesa Rady Ministrów na pięcioletnią kadencję, przy czym:
  - 1) 3 członków, w tym przewodniczący Rady, powoływanych jest na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, złożony w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych,
  - 2) po 1 członku jest powoływanych na wniosek każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), zwanej dalej «ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych»,
  - 3) po 1 członku jest powoływanych na wniosek każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
  - 4) 1 członek jest powoływany na wniosek ogólnokrajowych organizacji emerytów i rencistów.”

Art. 30. W ustawie z dnia 7 października 1999 r. o wspieraniu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 83, poz. 932, z 2000 r. Nr 119, poz. 1250 i z 2001 r. Nr 76, poz. 805) w art. 15 w ust. 2 w pkt 1 wyrazy „Komisję Trójstronną” zastępuje się wyrazami „Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych.”

Art. 31. W ustawie z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 110, poz. 1255, z 2000 r. Nr 19, poz. 239 i z 2001 r. Nr 85, poz. 924) w art. 7 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w ust. 4 po wyrazie „uzgodni” dodaje się przecinek i wyrazy „w drodze uchwały,”;
- 2) w ust. 5 wyrazy „w ciągu 35 dni od dnia przedstawienia propozycji, o których mowa w ust. 2,” zastępuje się wyrazami „w terminie do dnia 20 lipca”.

Art. 32. Kadencja Rady Ochrony Pracy, Naczelnej Rady Zatrudnienia oraz wojewódzkich i powiatowych rad zatrudnienia, a także Rady Statystyki, Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Rady Nadzorczej Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych trwająca w dniu ogłoszenia ustawy upływa z dniem 30 czerwca 2002 r.

Art. 33. 1. Do pierwszego składu Komisji Prezes Rady Ministrów powoła po pięciu przedstawicieli każdej organizacji związkowej z wymienionych w art. 6 ust. 2 oraz każdej organizacji pracodawców z wymienionych w art. 7 ust. 2.

2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, regulamin Komisji, który będzie obowiązywał do czasu uchwalenia regulaminu, o którym mowa w art. 13.

Art. 34. Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych działa do dnia powołania pierwszego składu Komisji.

Art. 35. Ilekroć przepisy prawa odwołują się w jakiegokolwiek formie do Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych albo Komisji Trójstronnej do Spraw Społeczno-Gospodarczych, należy przez to rozumieć odesłanie do Komisji, o której mowa w niniejszej ustawie.

Art. 36. Ustawa wchodzi w życie po upływie 1 miesiąca od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 21 i 22, art. 25 pkt 2 oraz art. 31, które wchodzi w życie po upływie 2 miesięcy od dnia powołania pierwszego składu Komisji,
  - 1a) art. 16–18, które wchodzi w życie z dniem 1 marca 2002 r.,
- 2) art. 19, 24, 26, 28 i 29, które wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2002 r.

Tekst jednolity uzupełniony o:

uchwałę nr 6 z dnia 26.06.2002 r. – w § 21 po ust. 1 dodaje się ust. 1¹;

uchwałę nr 13 z dnia 13.12.2002 r. – po § 16 dodaje się §16¹

uchwałę nr 15 z dnia 20.02.2003 r. – nowe brzmienie § 21 ust. 1

uchwałę nr 36 z dnia 26.02.2010 r. – nowe brzmienie § 21

Uchwała Nr 2

Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych z dnia 6 marca 2002 roku w sprawie regulaminu Komisji

Na podstawie art. 13 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080, Nr 154, poz. 1793 i 1800 oraz z 2002 r. Nr 10, poz. 89), niniejszym uchwała się następujący regulamin określający szczegółowe zasady i tryb pracy Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych zwanej dalej „Komisją”, Prezydium Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych zwanym dalej „Prezydium Komisji” oraz stałych i doraźnych zespołów problemowych zwanych dalej „zespołami”, a także uprawnienia i obowiązki członków Komisji i członków zespołów związane z udziałem w ich pracach. Ilekroć przepisy regulaminu odwołują się do ustawy, należy przez to rozumieć ww. ustawę.

§ 1.

Przy rozpatrywaniu spraw przez Komisję członkowie Komisji oraz osoby biorące udział w jej pracach powinni:

- 1) działać w dobrej wierze,
- 2) stosować argumenty merytoryczne,
- 3) udostępniać posiadane informacje.

§ 2.

1. Pracami Komisji kieruje Prezydium Komisji.
2. Do zadań Prezydium Komisji należy:
  - 1) ustalanie programu działania i harmonogramu prac Komisji uwzględniającego pilność spraw będących przedmiotem jej działania,
  - 2) ustalanie porządku posiedzenia Komisji przy uwzględnieniu charakteru i rodzaju spraw przewidzianych do rozpatrzenia, za wyjątkiem spraw, o których mowa w § 20,

- 3) przedstawianie propozycji ustaleń w sprawach organizacyjnych,
  - 4) sporządzanie komunikatu z posiedzenia Komisji,
  - 5) zlecenie wykonania ekspertyz na rzecz Komisji oraz zespołów problemowych,
  - 6) przekazywanie uchwał i stanowisk Komisji organom władzy państwowej,
  - 7) występowanie na zewnątrz w sprawach dotyczących działalności Komisji,
  - 8) określanie zasad informowania opinii publicznej o pracach zespołów,
  - 9) wykonywanie innych zadań określonych przez Komisję.
3. Z ważnych powodów w posiedzeniach Prezydium Komisji może uczestniczyć w zastępstwie wiceprzewodniczącego Komisji inna pisemnie upoważniona przez niego osoba będąca członkiem Komisji.
  4. W posiedzeniach Prezydium Komisji mogą uczestniczyć, z głosem doradczym, osoby powołane do udziału w pracach Komisji. Osoby te deklarują swój udział w pracach Prezydium Komisji przewodniczącemu Komisji.
  5. Prezydium Komisji podejmuje decyzje jeżeli bierze w nim udział:
    - 1) przewodniczący Komisji,
    - 2) co najmniej jeden przedstawiciel organizacji, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy,
    - 3) co najmniej jeden przedstawiciel organizacji, o której mowa w art. 7 ust. 1 ustawy.
  6. Prezydium Komisji podejmuje decyzje w drodze uzgodnienia.
  7. Podjęte decyzje nie mogą dotyczyć organizacji, której przedstawiciel nie brał udziału w posiedzeniu i naruszać jej interesów.

§ 3.

1. Prezydium Komisji przy wykonywaniu zadań korzysta z pomocy sekretarza Prezydium Komisji.
2. Każdy z członków Prezydium wyznacza po jednym sekretarzu Prezydium Komisji.
3. Do zadań sekretarza Prezydium Komisji należy:
  - 1) zapewnienie współpracy między członkami Prezydium i członkami Komisji,
  - 2) przedstawianie propozycji ustaleń w sprawach organizacyjnych,
  - 3) sporządzanie projektu komunikatu z posiedzenia Komisji,
  - 4) monitorowanie realizacji uchwał Komisji i decyzji Prezydium Komisji,
  - 5) organizowanie spraw proceduralnych oraz przepływu informacji w związku z działalnością Komisji i Prezydium Komisji,
  - 6) przedstawianie wniosków dotyczących funkcjonowania Sekretariatu Komisji, o którym mowa w art. 15 ust. 1 ustawy,
  - 7) wykonywanie innych zadań zleconych przez Komisję.
4. Sekretarze Prezydium Komisji mają prawo do udziału w posiedzeniach Komisji.

§ 4.

1. Posiedzenia plenarne Komisji oraz posiedzenia Prezydium Komisji zwołuje przewodniczący Komisji:

- 1) z własnej inicjatywy,
- 2) na wniosek co najmniej jednego z wiceprzewodniczących Komisji, po ustaleniu porządku posiedzenia Komisji.
2. Przewodniczący Komisji może w wyjątkowym przypadku upoważnić pisemnie jednego z wiceprzewodniczących Komisji do zwołania posiedzenia plenarnego Komisji lub posiedzenia Prezydium Komisji.
3. W posiedzeniach plenarnych Komisji mogą uczestniczyć osoby wyznaczone przez przewodniczącego zespołu.
4. Osoby, o których mowa w ust. 3, zaprasza przewodniczący Komisji lub upoważniony przez niego wiceprzewodniczący Komisji.
5. Przewodniczący Komisji, na wniosek co najmniej jednej ze stron Komisji, zawięsza posiedzenie Komisji.
6. Członkowie Komisji i Prezydium Komisji mogą korzystać na posiedzeniu Komisji oraz Prezydium Komisji z pomocy zaproszonych przez siebie doradców. Przedstawiciele każdej z organizacji oraz strona rządowa mogą korzystać z pomocy jednego doradcy w sprawie objętej porządkiem obrad.

§ 5.

1. Posiedzeniom Komisji i Prezydium Komisji przewodniczy przewodniczący Komisji.
2. Przewodniczący Komisji może powierzyć przewodnictwo posiedzeń, o których mowa w ust. 1, jednemu z wiceprzewodniczących Komisji.

§ 6.

Komisja podejmuje uchwały na zasadach określonych w art. 10 ust. 2 i 3 ustawy.

§ 7.

Komisja zajmuje stanowisko w sprawach określonych w art. 3 ustawy, w terminach, zakresie i na zasadach w nim zawartych.

§ 8.

1. Pierwsze posiedzenie w celu zajęcia wspólnego stanowiska strony pracowników i pracodawców, w przypadku określonym w art. 3 ust. 2, 6, 10 ustawy, zwołuje przewodniczący Komisji na wniosek co najmniej jednego z wiceprzewodniczących Komisji reprezentującego organizację, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy i co najmniej jednego wiceprzewodniczącego Komisji reprezentującego organizację, o której mowa w art. 7 ust. 1 ustawy, w terminie 7 dni od przedstawienia Komisji propozycji, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy.
2. Począwszy od posiedzenia, o którym mowa w ust. 1, kolejnym posiedzeniom wynikającym z art. 3 ust. 2, 6 i 10 ustawy przewodniczą naprzemiennie wiceprzewodniczący Komisji reprezentujący kolejno stronę pracowników i stronę pracodawców (w kolejności alfabetycznej nazw organizacji, którą reprezentują).

3. Na wspólne posiedzenia stron mogą być zapraszani przez prowadzącego posiedzenie – w celu udzielenia wyjaśnień – przedstawiciele strony rządowej.
4. Zajęcie stanowiska wymaga zgody strony pracowników i pracodawców.
5. Prowadzący posiedzenie stron niezwłocznie po przyjęciu stanowiska powiadamia o tym przewodniczącego Komisji i prezentuje na posiedzeniu Komisji stanowisko w sprawie każdej z propozycji strony rządowej.
6. W przypadku nie przyjęcia wspólnego stanowiska prowadzący posiedzenie stron niezwłocznie powiadamia o tym przewodniczącego Komisji.

§ 9

1. Pierwsze posiedzenie w celu zajęcia stanowiska przez stronę pracowników oraz przez stronę pracodawców, w przypadku określonym w art. 3 ust. 3, 7, 11 ustawy, zwołuje przewodniczący Komisji na wniosek co najmniej jednego z wiceprzewodniczących Komisji reprezentującego organizację, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy lub co najmniej jednego z wiceprzewodniczących Komisji reprezentującego organizację, o której mowa w art. 7 ust. 1 ustawy.
2. Począwszy od posiedzenia, o którym mowa w ust. 1, kolejnym posiedzeniom strony wynikającym z art. 3 ust. 3, 7 i 11 ustawy przewodniczą naprzemiennie wiceprzewodniczący Komisji w kolejności alfabetycznej nazw organizacji, które reprezentują.
3. Na posiedzenie strona może zapraszać – w celu udzielenia wyjaśnień – przedstawicieli strony rządowej. Zaproszenie wystosowuje prowadzący posiedzenie.
4. Prowadzący posiedzenie strony niezwłocznie po przyjęciu stanowiska powiadamia o tym przewodniczącego Komisji i prezentuje na posiedzeniu Komisji stanowisko w sprawie każdej z propozycji strony rządowej.
5. W przypadku nie przyjęcia stanowiska prowadzący posiedzenie strony niezwłocznie powiadamia o tym przewodniczącego Komisji.

§ 10.

W przypadkach, o których mowa w art. 3 ust. 4, 8 i 12 ustawy, wiceprzewodniczący Komisji reprezentujący organizację, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 ustawy, niezwłocznie po przyjęciu opinii powiadamiają o tym przewodniczącego Komisji.

§ 11.

1. Posiedzenie zespołu zwołuje przewodniczący zespołu:
  - 1) z własnej inicjatywy,
  - 2) na wniosek co najmniej jednej organizacji, o której mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 ustawy lub przedstawiciela strony rządowej.
2. Posiedzenie zespołu może zostać zwołane w wyjątkowych przypadkach przez przewodniczącego Komisji lub upoważnionego wiceprzewodniczącego Komisji:
  - 1) z własnej inicjatywy,
  - 2) na wniosek co najmniej jednego z wiceprzewodniczących Komisji.

3. Posiedzeniu zespołu przewodniczy przewodniczący zespołu albo wyznaczony przez niego członek zespołu.
4. Przewodniczący zespołu, po uzgodnieniu z członkami zespołu, może wystąpić z wnioskiem do Prezydium Komisji o zlecenie ekspertyzy na potrzeby prac zespołu. Wniosek powinien zawierać uzasadnienie sporządzenia ekspertyzy. We wniosku może zostać wskazana osoba rekomendowana do sporządzenia ekspertyzy.

§ 12.

1. Przewodniczącym zespołu jest członek Komisji wskazany przez organizację, o której mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 ustawy, który uzyskał akceptację pozostałych organizacji oraz strony rządowej.
2. W skład zespołu wchodzi po dwóch przedstawicieli, poza przewodniczącym zespołu, każdej z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 ustawy, oraz strony rządowej.
3. Członkowie zespołu mogą korzystać na posiedzeniu zespołu z pomocy zaproszonych przez siebie doradców. Przedstawiciele każdej z organizacji oraz strona rządowa mogą korzystać z pomocy trzech doradców.
4. W posiedzeniach zespołów mogą uczestniczyć, z głosem doradczym, osoby powołane do udziału w pracach Komisji, o których mowa w art. 4 ust. 2 i 3 ustawy. Osoby te deklarują swój udział w pracach zespołu przewodniczącemu zespołu.

§ 13.

Przy podejmowaniu stanowiska przez zespół mają zastosowanie następujące przepisy:

- 1) stanowisko jest przyjmowane na zasadach określonych w art. 10 ust. 2 i 3 ustawy,
- 2) w przypadku niezgodnienia stanowiska, o którym mowa w pkt 1, każda ze stron może przedstawić odrębne stanowisko,
- 3) w przypadku niezgodnienia stanowiska, o którym mowa w pkt 2, każda z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 ustawy, może przedstawić zdanie odrębne w sprawie.

§ 14.

Przewodniczący zespołu przekazuje Komisji niezwłocznie tekst przyjętego stanowiska, za pośrednictwem przewodniczącego Komisji.

§ 15.

Przebieg posiedzenia Komisji i zespołu rejestruje się na taśmie magnetofonowej.

§ 16.

1. Z posiedzenia Komisji i zespołu Sekretariat Komisji sporządza protokół obejmujący:
  - 1) określenie porządku dziennego,

- 2) listę imienną uczestników,
  - 3) treść wystąpień,
  - 4) treść uchwał i stanowisk.
2. Protokół, o którym mowa w ust. 1, podpisuje odpowiednio:
    - 1) przewodniczący Komisji lub wiceprzewodniczący Komisji, który prowadził posiedzenie,
    - 2) przewodniczący zespołu lub wyznaczony członek zespołu, który prowadził posiedzenie oraz protokolant.
  3. Z posiedzenia Prezydium Komisji Sekretariat Komisji sporządza notatkę. Notatkę podpisuje przewodniczący Komisji lub wiceprzewodniczący Komisji, który prowadził posiedzenie oraz protokolant.
  4. Członkowie Komisji otrzymują protokół z posiedzenia Komisji, a członkowie Prezydium Komisji notatkę z posiedzenia Prezydium Komisji co najmniej na siedem dni przed kolejnym posiedzeniem.
  5. Członkowie Komisji otrzymują protokół z posiedzenia zespołów na każde żądanie.
  6. Członkowie zespołu otrzymują protokół z posiedzenia zespołu co najmniej na siedem dni przed kolejnym posiedzeniem.

§ 16¹.

1. Przepisy § 11–16 nie mają zastosowania do Zespołu do Spraw Współpracy z Międzynarodową Organizacją Pracy.
2. Zasady działania Zespołu, o którym mowa w ust. 1, określa odrębna uchwała.

§ 17.

1. Komunikat z posiedzenia Komisji Prezydium Komisji sporządza w formie pisemnej.
2. Komunikat sekretariat Komisji udostępnia środkom masowego przekazu, najpóźniej następnego dnia po posiedzeniu Komisji.
3. Sekretariat Komisji zamieszcza komunikat oraz przyjęte teksty uchwał, stanowisk i opinii na stronie internetowej Komisji umiejscowionej na serwerze Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Koszty związane z uruchomieniem strony internetowej i bieżącą obsługą są pokrywane ze środków przewidzianych w art. 15 ust. 2 ustawy.

§ 18.

1. Sekretariat Komisji przesyła zawiadomienia o terminie posiedzeń oraz materiały dotyczące posiedzeń:
  - 1) Komisji – członkom Komisji oraz osobom powołanym do udziału w jej pracach z dziesięciodniowym wyprzedzeniem,
  - 2) Prezydium Komisji i zespołu – odpowiednio członkom Prezydium Komisji oraz członkom zespołu z siedmiodniowym wyprzedzeniem – drogą pocztową lub za pomocą elektronicznych nośników informatycznych, na wskazany do korespondencji adres.
2. Terminy, o których mowa w ust. 1, mogą ulec skróceniu w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

§ 19.

W razie niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu Komisji, członek Komisji zawiadamia wiceprzewodniczącego Komisji właściwego dla strony którą reprezentuje. Wiceprzewodniczący niezwłocznie przekazuje tę informację przewodniczącemu Komisji. Członkowie Komisji będący przedstawicielami strony rządowej o niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu zawiadamiają przewodniczącego Komisji.

§ 20.

1. Wniesienie pod obrady Komisji spraw, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy, dokonuje się przez pisemne zawiadomienie przewodniczącego Komisji zawierające sformułowanie problemu wraz z uzasadnieniem oraz wniosek co do trybu rozpatrzenia sprawy.
2. Niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia przewodniczący Komisji zwołuje posiedzenie Komisji.
3. Rozpatrzenie sprawy odbywa się na posiedzeniu Komisji, a w przypadku spraw wymagających dodatkowych wyjaśnień Komisja kieruje sprawę do stałego zespołu problemowego bądź powołuje doraźny zespół.
4. Zespół rozpoczyna prace niezwłocznie.
5. Do zadań zespołu należy:
  - 1) ocena możliwości ekonomiczno-finansowych realizacji zgłoszonych spraw oraz określenie ewentualnych ograniczeń w tym zakresie,
  - 2) ocena skutków społeczno-ekonomicznych,
  - 3) wypracowanie stanowiska w sprawie, a w przypadku rozbieżności przedstawienie odrębnych stanowisk wraz z ich argumentacją.
6. W sprawach, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy, Komisja podejmuje uchwałę, a w przypadku niemożności jej uzgodnienia przedstawia stanowiska stron. W przypadku gdy strona nie uzgodni stanowiska, strona rządowa oraz każda z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1, może przedstawić swoją opinię w sprawie.
7. Stanowisko, którym mowa w art. 2 ust. 2 ustawy, strony przedkładają w formie pisemnej wraz z uzasadnieniem Prezydium Komisji.
8. Wezwanie do zajęcia stanowiska, o którym mowa w art. 2 ust. 3 ustawy, jest przedkładane w formie pisemnej wraz z uzasadnieniem Prezydium Komisji. Zajęcie stanowiska następuje nie później niż w terminie 14 dni od daty otrzymania wezwania.

§ 21.

1. Za udział w pracach Komisji przysługuje ryczałt miesięczny:
  - 1) wiceprzewodniczącym Komisji – w wysokości 76% przeciętnego wynagrodzenia w roku poprzednim ogłoszonego przez Prezesa GUS na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu, zwanego dalej „przeciętnym wynagrodzeniem”,

- 2) członkom Komisji, pełniącym funkcje przewodniczących stałych zespołów problemowych, z wyłączeniem strony rządowej – w wysokości 65% przeciętnego wynagrodzenia,
  - 3) pozostałym członkom Komisji oraz Sekretarzom Prezydium Komisji, z wyłączeniem przedstawicieli strony rządowej – w wysokości 57% przeciętnego wynagrodzenia.
2. Uprawnienie do ryczaftu przysługuje wyłącznie z jednego z tytułów wymienionych w ust. 1.
  3. Członkowie Komisji i Sekretarze Prezydium Komisji, z wyłączeniem przedstawicieli strony rządowej, członkowie zespołów i eksperci nie będący członkami Komisji, którzy są członkami organizacji wchodzących w skład Komisji, oraz przedstawiciele samorządu terytorialnego mogą uzyskać zwrot kosztów podróży, zakwaterowania oraz diety na zasadach ustalonych w przepisach określających należności przysługujące pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju i poza granicami kraju, ze środków, o których mowa w ust. 5 i 6, jeżeli przekazane ich organizacjom środki taki zwrot umożliwiają.
  4. Wiceprzewodniczącym Komisji przysługuje prawo zlecenia ekspertyz, badań i raportów, prac techniczno-organizacyjnych oraz zakupu usług materiałów i akcesoriów, związanych z udziałem i obsługą osób, o których mowa w ust. 2, lub ekspertów w pracach Komisji, Prezydium Komisji i zespołów, a także prac związanych z przygotowaniem konferencji, sympozjów, zjazdów i szkoleń promujących ideę dialogu społecznego oraz Komisję jako jego forum.
  5. Ryczałt miesięczny, o którym mowa w ust. 1, zwrot kosztów podróży, zakwaterowania i diety dla członków Komisji, Sekretarzy Prezydium Komisji, członków zespołów i ekspertów, o których mowa w ust. 3, oraz wydatki na pokrycie zlecanych prac, o których mowa w ust. 4, wypłacają organizacje wchodzące w skład Komisji ze środków przekazanych im przez urząd obsługujący Komisję na podstawie umowy.
  6. Zwrot kosztów podróży, zakwaterowania oraz diety dla przedstawicieli samorządu terytorialnego wypłaca urząd obsługujący Komisję.

§ 22.

Posiedzenia Komisji, Prezydium Komisji i zespołów odbywają się w Centrum Dialogu Społecznego „Dialog” przy ul. Limanowskiego 23 w Warszawie. W szczególnych przypadkach posiedzenia mogą odbywać się w innym miejscu.

§ 23.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2002 roku.

Zakresy prac zespołów problemowych TK

Zespół Problemowy TK ds. polityki gospodarczej i rynku pracy

Wypracowywanie wspólnych dla stron stanowisk i opinii w sprawach dotyczących polityki gospodarczej kraju oraz rynku pracy, w szczególności poprzez:

1. Opiniowanie założeń i projektów aktów prawnych, programów rządowych i innych dokumentów związanych z polityką gospodarczą kraju i problematyką rynku pracy oraz opracowywanie w miarę potrzeby ich założeń.
2. Przeprowadzanie analiz i ocen polityki gospodarczej, w tym:
  - procesów restrukturyzacyjnych,
  - procesów prywatyzacyjnych,
  - rozwoju przedsiębiorczości – w tym warunków i kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw,
  - polityki monetarnej i fiskalnej,
  - integracji europejskiej z uwzględnieniem polityki regionalnej,
  - handlu międzynarodowego.
  - wraz z uwzględnieniem jej wpływu na rynek pracy.
3. Dokonywanie analiz i ocen działań w zakresie polityki rynku pracy, szczególnie w zakresie:
  - przeciwdziałania bezrobociu i jego negatywnym skutkom,
  - okresowej oceny skuteczności i efektywności dotychczas stosowanych narzędzi, instytucji i programów polityki rynku pracy przy pomocy ustalonych wcześniej wskaźników.
4. Poddawanie ocenie stosowanych instrumentów polityki rynku pracy ze względu na poziom bezrobocia, poziom zatrudnienia, poziom aktywności ekonomicznej ludności, poziom kwalifikacji zawodowych oraz poziom adaptacji pracowników ze szczególnym naciskiem na sytuację grup znajdujących się w gorszym położeniu na rynku pracy.
5. Ocena przygotowania narodowego do korzystania z europejskich funduszy pomocowych przed- i poakcesyjnych.
6. Inne sprawy wniesione przez członków zespołu.

Zespół Problemowy TK ds. prawa pracy i układów zbiorowych

Wypracowanie wspólnych dla stron stanowisk i opinii w sprawach dotyczących prawa pracy i układów zbiorowych, w szczególności poprzez:

1. Ocenę funkcjonowania przepisów prawa pracy, z punktu widzenia:
  - skutków społeczno-gospodarczych dla rynku pracy,
  - zapewnienia bezpieczeństwa społeczno-ekonomicznego pracowników,
  - ułatwień dla pracodawców w tworzeniu nowych miejsc pracy.

2. Ocenę funkcjonowania organów kontrolnych w sferze prawa pracy i legalności zatrudnienia.
3. Zajmowanie stanowisk wobec projektów aktów prawnych, programów rządowych i innych dokumentów z zakresu prawa pracy i układów zbiorowych pracy.
4. Formułowanie ogólnych założeń dla zmian przepisów z zakresu prawa pracy (uzgodnione co do zasady).
5. Analiza rozwiązań zawartych w układach zbiorowych pracy celem ustalenia trendów modyfikacji prawa pracy.

Zespół Problemowy TK ds. ubezpieczeń społecznych

Wypracowywanie wspólnych dla stron stanowisk i opinii w sprawach dotyczących ubezpieczeń społecznych, w szczególności poprzez:

1. Opiniowanie założeń i projektów aktów prawnych, programów rządowych i innych dokumentów związanych z problematyką ubezpieczeń społecznych.
2. Dokonywanie analiz i ocen funkcjonowania ubezpieczeń społecznych, w szczególności dotyczących skutków prawnych, społecznych i finansowych propozycji rozwiązań w zakresie świadczeń z ubezpieczenia społecznego i ich finansowaniu.
3. Przeprowadzanie ocen systemu ubezpieczeń społecznych jako mechanizmu zapewniania dochodów osobom ubezpieczonym w przypadku wystąpienia ryzyka socjalnego, w szczególności:
  - wysokości świadczeń,
  - właściwego adresowania świadczeń z ubezpieczenia społecznego,
  - kształtowania przyszłego kształtu systemu ubezpieczeń społecznych,
  - bezpieczeństwa finansowego systemu ubezpieczeń społecznych.
4. Dokonywanie oceny realizacji założeń reformy systemu ubezpieczeń społecznych.
5. Opiniowanie założeń i projektów aktów prawnych dotyczących emerytur pomostowych w konsultacji z innymi partnerami społecznymi.
6. Inicjowanie, analiza i ocena dostosowań systemu ubezpieczeń społecznych do zmian demograficznych i gospodarczych.
7. Dokonywanie analiz funkcjonowania instytucji systemu ubezpieczeń społecznych, z uwzględnieniem prowadzonej przez nie gospodarki finansowej – z punktu widzenia jej skuteczności i efektywności.
8. Współpracę z instytucjami ubezpieczeń społecznych.
9. Porównywanie polskich rozwiązań stosowanych w systemie ubezpieczeń społecznych z doświadczeniami zagranicznymi.
10. Sprawy wniesione przez członków Zespołu przy akceptacji całego Zespołu.

Zespół Problemowy TK ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych

Wypracowywanie wspólnych dla stron stanowisk i opinii w sprawach dotyczących budżetu państwa, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych, w szczególności poprzez:

1. Opiniowanie założeń i projektów aktów prawnych, programów rządowych i innych dokumentów związanych z budżetem państwa, wynagrodzeniami i świadczeniami socjalnymi.

2. Opiniowanie założeń i projektu ustawy budżetowej państwa (art. 3 ustawy o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego).
3. Opiniowanie wstępnej prognozy wielkości makroekonomicznych przyjętych do prac nad projektem ustawy budżetowej oraz propozycji wzrostu w następnym roku:
  - wynagrodzenia w gospodarce narodowej (w państwowej sferze budżetowej oraz u przedsiębiorców);
  - emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.
4. Opiniowanie propozycji wskaźników wzrostu wynagrodzeń u przedsiębiorców i w państwowej sferze budżetowej.
5. Dokonywanie analiz i ocen wysokości płacy minimalnej.
6. Propozycje rozwiązań prawnych – współpraca z Zespołem ds. prawa pracy i układów zbiorowych.
7. Porównanie doświadczeń innych krajów w ustalaniu kategorii i kryteriów: minimum socjalnego, minimum egzystencji i dochodu gwarantowanego. Praca nad rozwiązaniami prawnymi.
8. Ocena sytuacji budżetu państwa, w tym udział wydatków socjalnych i ich struktury.
9. Analizowanie sytuacji finansowej pracowników państwowej sfery budżetowej oraz jednostek zaliczonych do sektora finansów publicznych i jednostek dofinansowywanych z budżetu państwa.
10. Dokonywanie analiz i ocen systemu zabezpieczenia społecznego, ze względu na:
  - wysokość świadczeń społecznych,
  - skuteczność adresowania świadczeń społecznych,
  - skuteczność poszczególnych świadczeń społecznych w ograniczaniu sfery ubóstwa,
  - konieczność zmian kryteriów uprawniających do korzystania z pomocy społecznej.
11. Współpraca z zespołem problemowym ds. polityki gospodarczej i rynku pracy przy wypracowaniu systemu osłon dla osób w wieku przedemerytalnym zagrożonych zwolnieniem z pracy.
12. Analiza wzrostu cen energii i innych mediów. System rekompensowania ich wzrostu rodzinom najuboższym.
13. Współpraca z zespołem ds. ubezpieczeń społecznych przy analizie sytuacji finansowej FUS, a w szczególności funduszu chorobowego, z którego finansowane są świadczenia w razie choroby i macierzyństwa.

Zespół Problemowy TK ds. rozwoju dialogu społecznego

Wypracowywanie wspólnych dla stron stanowisk i opinii w sprawach dotyczących dialogu społecznego, w szczególności poprzez:

1. Opracowywanie założeń i opiniowanie projektów aktów prawnych, programów rządowych i innych dokumentów związanych z problematyką dialogu społecznego.

2. Dokonywanie analiz i ocen funkcjonowania instytucji dialogu społecznego na szczeblu krajowym oraz przebiegu tego dialogu.
3. Przeprowadzanie analiz i ocen funkcjonowania dialogu społecznego na szczeblu wojewódzkim.
4. Współpracę z wojewódzkimi komisjami dialogu społecznego.
5. Dokonywanie analiz i ocen funkcjonowania dialogu branżowego (sektorowego) dwu- i trójstronnego.
6. Dokonywanie analiz rozwiązań prawnych umożliwiających rozszerzenie prowadzonego dialogu społecznego strony rządowej z partnerami społecznymi (organizacjami związkowymi i pracodawców) na dialog obywatelski (cywilny) z udziałem innych podmiotów: instytucji społecznych, izb gospodarczych i zawodowych.
7. Zapoznanie się na przykładzie doświadczeń innych krajów z możliwościami prowadzenia w Polsce dialogu obywatelskiego (cywilnego) w ramach instytucjonalnych.
8. Porównywanie wyników analiz z rozwiązaniami dotyczącymi dialogu społecznego na szczeblu krajowym w państwach Europy Środkowo-Wschodniej kandydujących do Unii Europejskiej.
9. Zapoznanie się z funkcjonowaniem dialogu społecznego na szczeblu krajowym w państwach Europy Zachodniej, należących do Unii Europejskiej.
10. Porównywanie wyników analiz z rozwiązaniami dotyczącymi dialogu społecznego na szczeblu regionalnym w państwach Europy Środkowo-Wschodniej kandydujących do Unii Europejskiej.
11. Zapoznanie się z funkcjonowaniem i instytucjami dialogu społecznego prowadzonego na poziomie regionalnym w strukturach Unii Europejskiej.
12. Porównywanie wyników analiz z rozwiązaniami dotyczącymi dialogu społecznego prowadzonego na szczeblu branżowym w państwach Europy Środkowo-Wschodniej kandydujących do Unii Europejskiej.
13. Zapoznanie się z funkcjonowaniem i instytucjami dialogu społecznego na poziomie branżowym, prowadzonym przez kraje Europy Zachodniej w komitetach sektorowych – strukturach Unii Europejskiej.
14. Współpracę ze stronami umowy twinningowej (zbliżniaczenia) w ramach Programu PHARE: PL200/IB/SO01, dotyczącej wzmocnienia mechanizmów dialogu społecznego i przygotowania partnerów społecznych do aktywnego uczestnictwa w dialogu społecznym.

Zespół Problemowy TK ds. usług publicznych

Wypracowanie wspólnych dla stron stanowisk i opinii w sprawach dotyczących sektora usług publicznych, w szczególności poprzez:

1. Opiniowanie założeń i projektów aktów prawnych, programów rządowych i innych dokumentów związanych z problematyką sektora usług publicznych w tym w szczególności ochrony zdrowia, oświaty i wychowania, kultury, pomocy i opieki społecznej.

2. Przeprowadzanie analiz i ocen funkcjonowania całości lub wybranej części sektora usług publicznych.
3. Dokonywanie analiz i ocen polityki finansowania całości lub wybranej części sektora usług publicznych.
4. Współpraca z zespołem ds. budżetu wynagrodzeń i świadczeń socjalnych oraz z zespołem ds. polityki gospodarczej i rynku pracy a także z wojewódzkimi komisjami dialogu społecznego.
5. Przedkładanie Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych informacji i wniosków dotyczących prac Zespołu.
6. Sprawy wniesione przez członków Zespołu przy akceptacji Zespołu.

Zespół TK ds. współpracy z Międzynarodową Organizacją Pracy

1. Przeprowadzanie wspólnych konsultacji w kwestiach objętych porządkiem dziennym obrad Międzynarodowej Konferencji Pracy, omawianie składu delegacji na kolejne sesje Konferencji oraz wypowiedzanie się we wspólnych sprawach dotyczących udziału delegacji Polski w tych sesjach.
2. Opiniowanie projektów konwencji i zaleceń przygotowywanych do uchwalenia przez Międzynarodową Konferencję Pracy.
3. Opiniowanie propozycji wniosków, jakie będą przedstawiane odpowiednim organom w związku z przedkładaniem konwencji i zaleceń zgodnie z art. 19. Konstytucji Międzynarodowej Organizacji Pracy.
4. Opiniowanie projektów sprawozdań przedstawionych przez Radę Ministrów do Międzynarodowego Biura Pracy, na podstawie art. 22 Konstytucji MOP.
5. Występowanie, z własnej inicjatywy, z propozycjami rozpatrzenia nieratyfikowanych konwencji i zaleceń które nie zostały jeszcze wprowadzone w życie.
6. Występowanie, z własnej inicjatywy, z propozycjami ponownego rozpatrzenia nieratyfikowanych konwencji i zaleceń, które nie zostały jeszcze wprowadzone w życie, w celu rozważenia, jakie środki mogłyby być podjęte, aby w razie potrzeby przyspieszyć ich ratyfikację i realizację, a także występowanie z propozycjami wypowiedzenia ratyfikowanych konwencji.
7. Inicjowanie innych uzgodnionych propozycji rozwijania trójstronnych stosunków Polski z Międzynarodową Organizacją Pracy, w tym opiniowanie projektów wieloletnich programów rozwoju współpracy Polski z Międzynarodowym Biurem Pracy i z jego instytucjami
8. Popularyzowanie na forum krajowym idei Konstytucji MOP oraz celów i założeń programowych Międzynarodowej Organizacji Pracy.

Zespół TK ds. funduszy strukturalnych Unii Europejskiej

1. Wparcie procesu przygotowań Polski do wykorzystania unijnych funduszy strukturalnych.
2. Dokonywanie ocen projektów dokumentów programowych.
3. Dokonywanie ocen wykorzystywania funduszy strukturalnych.
4. Przedstawianie instytucjom zarządzającym programami opinii i stanowisk na temat funkcjonowania poszczególnych programów operacyjnych.
5. Porównanie doświadczeń innych krajów w zakresie wykorzystania funduszy strukturalnych.

Zespół TK ds. Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej

(zakres pracy Zespołu TK ds. ZEKS zawiera w sobie zakres prac zespołu doraźnego ds. konsultacji ZEKS)

1. Wypracowanie propozycji zakresu planowanej ratyfikacji Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej.
2. Analiza zgodności ustawodawstwa polskiego z postanowieniami Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej, w szczególności pod kątem skutków społecznych i ekonomicznych.
3. Analiza i wypracowanie stanowiska w sprawie przyjęcia Protokołu Dodatkowego do Europejskiej Karty Społecznej, ustanawiającego System Skarg Zbiorowych.
4. Przegląd i ocena realizacji zobowiązań, wynikających z Europejskiej Karty Społecznej.
5. Monitorowanie podjętych zobowiązań.

Kalendarium prac Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych

Ustawa o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2001 r., Nr 100, poz. 1080 z późn. zm.)

- * **do 10 maja** – strona rządowa przedstawia Komisji wstępną prognozę wielkości makroekonomicznych przyjętych do prac nad projektem ustawy budżetowej na rok następny.
  - * **do 20 maja** – strony pracowników i pracodawców przedstawiają wspólną propozycję w sprawie wzrostu w następnym roku:
    - wynagrodzeń w gospodarce narodowej, w tym w państwowej sferze budżetowej a także minimalnego wynagrodzenia za pracę,
    - emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.
  - * **do 25 maja** – przy braku wspólnej propozycji każda ze stron może przedstawić własne propozycje w każdej ze ww. spraw.
  - * **do 30 maja** – przy braku wspólnego stanowiska strony każda z organizacji przedstawia własne propozycje w ww. sprawie.
  - * **do 15 czerwca** – strona rządowa przedstawia Komisji założenia projektu budżetu państwa na rok następny.
  - * **do 20 lipca** – strony pracowników i pracodawców zajmują wspólne stanowisko w sprawie założeń do projektu ustawy budżetowej.
  - * **do 25 lipca** – przy braku wspólnego stanowiska każda ze stron zajmuje własne stanowisko.
  - * **do 31 lipca** – przy braku wspólnego stanowiska stron, każda z organizacji przedstawia własne stanowisko.
- **nie później niż 20 dni** przed przedstawieniem projektu ustawy budżetowej Sejmowi, strona rządowa przedstawia Komisji projekt ustawy budżetowej.
  - **nie później niż 6 dni** roboczych po dniu w którym strony pracowników i pracodawców otrzymali projekt ustawy budżetowej zajmują wspólne stanowisko.
  - **w ciągu 3 dni** roboczych, gdy partnerzy społeczni nie zajmą wspólnego stanowiska strony mogą zająć własne stanowiska.
  - **w ciągu następnych 2 dni** roboczych przy braku stanowiska strony każda z organizacji reprezentatywna w Komisji przedstawi swoją opinię.

---

* terminy, które Komisja może zmieniać na wniosek strony rządowej.

Ustawa o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw

(Dz.U. z 1999 r., Nr 110, poz. 1255 z późn. zm.)

- do 15 czerwca**
- Rada Ministrów przedkłada Komisji propozycję średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok następny oraz informację o:
    - prognozowanej dynamice produktu krajowego brutto,
    - prognozowanych zmianach cen towarów i usług konsumpcyjnych,
    - prognozowanym wzroście wynagrodzeń w gospodarce narodowej, w tym w sektorze przedsiębiorstw,
    - prognozowanym zatrudnieniu w gospodarce narodowej,
    - prognozowanych zmianach w stopie bezrobocia,
    - prognozowanym zatrudnieniu w państwowej sferze budżetowej,
    - wynagrodzeniach z roku poprzedniego pozostałych pracowników państwowej sfery budżetowej nie objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń.
- do 20 lipca**
- Komisja powinna uzgodnić wysokość średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok następny.

Jeżeli Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych uzgodni, w drodze uchwały, wysokość średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej, Rada Ministrów jest zobowiązana do uwzględnienia w projekcie ustawy budżetowej wynagrodzeń zapewniających osiągnięcie uzgodnionej wysokości wskaźników.

Jeżeli w terminie do dnia 20 lipca nie nastąpi uzgodnienie stanowiska Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, Rada Ministrów przyjmie do projektu ustawy budżetowej średnioroczne wskaźniki wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok następny, z tym że nie mogą być one niższe od wskaźników zawartych w propozycji przedstawionej Komisji.

Ustawa o minimalnym wynagrodzeniu za pracę **(Dz.U. z 2002, Nr 200, poz. 1679 z późn. zm.)**

- do 15 czerwca**
- Rada Ministrów przedstawia Komisji:
    - propozycję wysokości minimalnego wynagrodzenia w roku następnym wraz z terminem zmiany wysokości tego wynagrodzenia,
    - informację o wskaźniku cen w roku poprzednim,

- informację o prognozowanych na rok następny: wskaźniku cen oraz wskaźniku przeciętnego wynagrodzenia,
- wysokość przeciętnego wynagrodzenia w pierwszym kwartale roku, w którym odbywają się negocjacje,
- informację o wydatkach gospodarstw domowych w roku poprzednim,
- informację o wskaźniku udziału dochodów z pracy najemnej oraz przeciętnej liczbie osób na utrzymaniu osoby pracującej najemnie w roku poprzednim,
- informację o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w roku poprzednim według rodzajów działalności,
- informację o poziomie życia różnych grup społecznych,
- informację o warunkach gospodarczych państwa, z uwzględnieniem sytuacji budżetu państwa, wymogów rozwoju gospodarczego, poziomu wydajności pracy i konieczności utrzymania wysokiego poziomu zatrudnienia,
- wskaźnik prognozowanego realnego przyrostu produktu krajowego brutto.

do 15 lipca – Komisja powinna uzgodnić wysokość minimalnego wynagrodzenia na rok następny.

Jeżeli Trójstronna Komisja nie uzgodni w terminie wysokości minimalnego wynagrodzenia w roku następnym, Rada Ministrów ustala wysokość minimalnego wynagrodzenia w roku następnym wraz z terminem zmiany tej wysokości, w drodze rozporządzenia, w terminie do dnia 15 września każdego roku. Wysokość minimalnego wynagrodzenia ustalona przez Radę Ministrów nie może być niższa od wysokości minimalnego wynagrodzenia zaproponowanego Komisji.

Ustawa o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593 z późn. zm.)

* do 15 kwietnia – Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przedkłada corocznie Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych informację o wysokości minimum egzystencji ustalonego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.

Jeśli w danym roku kalendarzowym kwota kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej i kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie będzie równa lub niższa niż minimum egzystencji, Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych może wystąpić do Rady Ministrów z wnioskiem o zweryfikowanie kwot kryteriów dochodowych.

Kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej. Badania prognozy interwencji socjalnej dokonuje Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.

W roku, w którym przeprowadza się weryfikację, Rada Ministrów:

- * **do 15 maja** – przedstawia Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych:
  - 1) propozycję kwot kryteriów dochodowych;
  - 2) informację o realizacji świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej za okres od poprzedniej weryfikacji, obejmującą liczbę świadczeniobiorców, liczbę świadczeń i ogólną kwotę wydatków na świadczenia.

do 15 czerwca – Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych uzgadnia kryteria dochodowe.

W przypadku gdy Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych nie uzgodni w przewidzianym terminie kryteriów dochodowych, Rada Ministrów do dnia 15 lipca ustala, nie niższe niż w przedstawionej propozycji, kryteria dochodowe w drodze rozporządzenia.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2003 r., Nr 228, poz. 2255 z późn. zm.)

Kwoty kryteriów dochodowych uprawniających do zasiłku rodzinnego, a także wysokość poszczególnych świadczeń rodzinnych podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyników badań prognozy wsparcia dochodowego rodzin.

W roku, w którym przeprowadza się weryfikację, Rada Ministrów:

- do 15 maja** – Rada Ministrów przedstawia Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych:
  - 1) propozycje wysokości kwot zasiłków rodzinnych,
  - 2) propozycje wysokości świadczeń rodzinnych,
  - 3) wyniki badań prognozy wsparcia dochodowego rodzin,
  - 4) informację o realizacji świadczeń rodzinnych za okres od poprzedniej weryfikacji, w tym liczbę osób otrzymujących świadczenia rodzinne oraz wydatki na ten cel w poszczególnych latach,
  - 5) informację o sytuacji dochodowej rodzin posiadających dzieci na utrzymaniu.

do 15 czerwca – Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych uzgadnia wysokość kwot zasiłków rodzinnych oraz wysokość świadczeń rodzinnych.

W przypadku gdy TK nie uzgodni w przewidzianym terminie wysokości kwot zasiłków rodzinnych oraz wysokości świadczeń rodzinnych, RM do dnia 15 sierpnia ustala, na poziomie nie niższym niż wynika to z propozycji, kwoty zasiłków rodzinnych i wysokość świadczeń rodzinnych, w drodze rozporządzenia.

Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 1998 r., Nr 162, poz. 1118 z późn. zm.)

Emerytury i renty podlegają corocznie waloryzacji od dnia 1 marca. Wskaźnik waloryzacji to średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym zwiększony o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym.

- corocznie w czerwcu zwiększenie o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia jest przedmiotem negocjacji Trójstronnej Komisji
- w terminie 14 dni od dnia przedstawienia przez stronę rządową informacji o prognozowanych wielkościach makroekonomicznych, w tym o wielkości wskaźnika inflacji, stanowiących podstawę do opracowania projektu ustawy budżetowej na rok następny (ww. wielkości strona przedstawia Trójstronnej Komisji corocznie do dnia 15 czerwca) Trójstronna Komisja w drodze uchwały uzgadnia wysokość zwiększenia o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym. Wysokość zwiększenia podlega ogłoszeniu w Monitorze Polskim, w drodze komunikatu ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego.

Jeżeli nie nastąpi uzgodnienie stanowiska Trójstronnej Komisji Rada Ministrów określi w terminie 21 dni od dnia zakończenia negocjacji, w drodze rozporządzenia wysokość zwiększenia wskaźnika waloryzacji.

Informacja o organizacjach wchodzących w skład TK i biorących udział w pracach

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”

– Przewodniczący Piotr Duda

Związek został powołany w wyniku protestu robotniczego i utworzony na podstawie porozumienia z dnia 31.08.1980 r. w Gdańsku pomiędzy Międzyzakładowym Komitetem Strajkowym, a Komisją Rządową. Opiera swoje działania na gruncie etyki chrześcijańskiej i katolickiej nauki społecznej, prowadzi działalność w zakresie obrony interesów pracowniczych oraz realizacji ich potrzeb materialnych, społecznych i kulturalnych. Jest niezależny od pracodawców, organów administracji państwowej, samorządu terytorialnego oraz organizacji politycznych i innych organizacji. Celem Związku jest: obrona praw, godności i interesów pracowniczych członków Związku. Związek jest zorganizowany na zasadzie terytorialno-branżowej. NSZZ „Solidarność” posiada osobowość prawną. W związku i jego jednostkach organizacyjnych funkcjonują następujące rodzaje władz: władza stanowiąca, władza wykonawcza i władza kontrolna. Siedzibą władz ogólnokrajowych jest Gdańsk.

Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych

– Przewodniczący Jan Guz

OPZZ zostało powołane w listopadzie 1984 roku przez Zgromadzenie Przedstawicieli Branżowych Związków Zawodowych. Jest ogólnokrajową organizacją międzyzwiązkową utworzoną przez ogólnokrajowe związki zawodowe i zrzeszenia związków zawodowych. OPZZ jest przedstawicielem organizacji członkowskich OPZZ, zrzeszonych w nich organizacji związkowych i członków tych organizacji, a w zakresie praw i interesów zbiorowych reprezentuje wszystkich pracowników i inne osoby, którym przysługuje prawo przynależności i wstępowania do związków zawodowych.

Celem OPZZ jest dążenie do zapewnienia godnych warunków życia i pracy w demokratycznym państwie prawa. Posiada osobowość prawną. Zrzeszone w nim organizacje związkowe zachowują pełną autonomię. OPZZ ma struktury branżowe oraz wojewódzkie i powiatowe struktury terytorialne. Organami OPZZ są: Kongres, Rada, Prezydium i Komisja Rewizyjna, które działają kolegalnie i są odpowiedzialne za realizację celów i zadań OPZZ zgodnie ze swymi kompetencjami. Kadencja organów trwa cztery lata. Siedzibą OPZZ jest Warszawa.

Forum Związków Zawodowych

– Przewodniczący Tadeusz Chwałka

Jest to ogólnokrajowa organizacja międzyzwiązkowa utworzona przez ogólnokrajowe organizacje związkowe i zrzeszenia związków zawodowych oraz inne organizacje związkowe.

FZZ zostało zarejestrowane 31 stycznia 2002 r. w Sądzie Rejestrowym w Bydgoszczy w XIII Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego.

Posiada osobowość prawną. FZZ może tworzyć przedstawicielstwa terenowe, agendy, biura i jednostki organizacyjne. Organami statutowymi FZZ są: Kongres, Zarząd Główny, Prezydium, Krajowa Komisja Rewizyjna. Organy statutowe działają na zasadzie kolegalności i są odpowiedzialne za realizację zadań, zgodnie ze swymi statutowymi kompetencjami. Kadencja organów statutowych jest równa i trwa 4 lata. Siedzibą Forum jest Bydgoszcz.

Celami Forum są, w szczególności: obrona praw i zabezpieczenie interesów społeczno-zawodowych, socjalno-bytowych, kulturalnych oraz w zakresie ochrony zdrowia, pracy i środowiska pracowników, emerytów, rencistów i ich rodzin; kształtowanie aktywności społecznej i etyki zawodowej, ochrona godności ludzi pracy, współdziałanie z organizacjami związkowymi w kraju i za granicą na rzecz postępu społecznego, praw człowieka, swobód demokratycznych, integracja i umacnianie roli ruchu związkowego.

Związek Rzemiosła Polskiego

– Prezes Jerzy Bartnik

Jest to ogólnopolska społeczno-zawodowa i gospodarcza organizacja samorządu rzemiosła, działająca od 1933 r. – wcześniej jako Związek Izb Rzemieślniczych (1933–1972) i Centralny Związek Rzemiosła (1973–1989).

Związek Rzemiosła Polskiego zrzesza izby rzemiosła i przedsiębiorczości, a na zasadach określonych w statucie, może też zrzeszać inne organizacje. ZRP realizuje zadania konfederacji pracodawców, w rozumieniu ustawy z dnia 23 maja 1991 roku.

W strukturach Związku Rzemiosła Polskiego funkcjonuje 490 cechów, 271 spółdzielni rzemieślniczych, 27 izb rzemiosła i przedsiębiorczości (w tym 26 terytorialnych i 1 izba branżowa), działających na podstawie ustawy z dnia 22.03.1989 r. o rzemiośle i własnych statutów. Organami Związku są: Kongres Rzemiosła Polskiego, Zarząd i Komisja Rewizyjna. Kongres jest najwyższym organem ZRP, uprawnionym do podejmowania uchwał we wszystkich sprawach dotyczących rzemiosła. Kadencja organów Związku trwa 4 lata.

Podstawowym zadaniem ZRP jest zapewnienie, zrzeszonym w nim organizacjom, pomocy w realizacji zadań statutowych, rozwijanie działalności gospodarczej i społeczno-kulturalnej rzemiosła i małej przedsiębiorczości, udzielanie wszechstronnego wsparcia i ochrony prawnej, reprezentowanie interesów rzemiosła i małej przedsiębiorczości w kraju i za granicą oraz działanie na rzecz kształtowania jednolitego stanowiska we wszystkich sprawach dotyczących rzemiosła i małej przedsiębiorczości. Siedzibą Związku jest miasto stołeczne Warszawa.

Konfederacja Lewiatan

– Prezydent Henryka Bochniarz

Jest organizacją pracodawców w rozumieniu Ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz.U. nr 55 z 1991 r. poz. 235 z późn. zm.).

PKPP Lewiatan jest dobrowolną, samorządną organizacją, niezależną w swej działalności statutowej od organów władzy publicznej oraz organizacji politycznych, społecznych i zawodowych. Podstawowym celem Konfederacji jest ochrona praw i reprezentowanie interesów zrzeszonych organizacji pracodawców wobec związków zawodowych pracowników, oraz organów władzy publicznej.

Członkami Konfederacji mogą być związki pracodawców, federacje związków pracodawców i inne zrzeszenia organizacji działające na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej oraz pracodawcy posiadający szczególną pozycję gospodarczą i znaczenie w stosunkach pracy.

Organami PKPP Lewiatan są: Zgromadzenie Ogólne, Rada Główna, Rada Konsultacyjna, Zarząd (Prezydium Zarządu), Prezydent. Siedzibą Konfederacji jest Warszawa.

Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej – Prezydent Andrzej Malinowski

Pracodawcy RP działają na podstawie Ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz.U. z 1991 r. Nr 55, poz. 235 z późn. zm.). Pracodawcy RP mają osobowość prawną.

Pracodawcy RP są dobrowolną, samorządną organizacją, niezależną w swej działalności statutowej od organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz organizacji politycznych, społecznych i zawodowych. Podstawowym celem Pracodawców RP jest ochrona praw i reprezentowanie interesów zrzeszonych członków wobec organów władzy publicznej, związków zawodowych oraz innych organizacji i instytucji.

Członkostwo Pracodawców RP jest dobrowolne i nie ogranicza działalności własnej członka. Członkostwo dzieli się na: zwyczajne, wspierające i honorowe. Członkami zwyczajnymi Pracodawców RP mogą być pracodawcy i przedsiębiorcy oraz ich organizacje działające na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Członkami wspierającymi mogą być instytucje, osoby prawne, jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej i osoby fizyczne. Członkami honorowymi mogą być osoby fizyczne, które przyczyniły się do rozwoju ruchu pracodawców i przedsiębiorców.

Organami Pracodawców RP są: Zgromadzenie Ogólne, Prezydium, Prezydent, Komisja Rewizyjna, Komisja Etyki i Rada Konsultacyjna – jako organ doradczy Pracodawców RP. Siedzibą Pracodawców RP jest Warszawa.

Business Centre Club – Związek Pracodawców Prezes Marek Goliszewski

W grudniu 2001 roku BCC uzyskał prawa związku pracodawców na mocy ustawy z 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców. Sąd Okręgowy dla m.st. Warszawy stwierdził reprezentatywność BCC uprawniającą organizację do uczestniczenia w Komisji Trójstronnej.

BCC istnieje od 1991 roku jako organizacja przedsiębiorców (osób i firm), promująca działalność swoich członków, popierająca przedsiębiorczość i gospodar-

kę rynkową. Podstawowymi zadaniami BCC jest realizacja usług klubowych na rzecz członków Klubu, reprezentowanie interesów środowiska przedsiębiorców, tworzenie lobby przedsiębiorców oraz tworzenie więzi środowiskowej i towarzyskiej.

Członkiem BCC może zostać przedsiębiorca tj. osoba fizyczna, osoba prawna oraz nie mająca osobowości prawnej spółka prawa handlowego, która prowadzi działalność gospodarczą, która zawodowo i we własnym imieniu podejmuje i wykonuje działalność gospodarczą, a także reprezentanci lub przedstawiciele przedsiębiorcy, którzy na mocy zaproszenia lub rekomendacji uzyskują akceptację Zarządu BCC.

Organami Business Centre Club są: Rada Organizatorów, Rada Główna, Konwent, Zarząd, Loża Kanclerska.

Instytucje z głosem doradczym

Główny Urząd Statystyczny jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach statystyki. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego wykonuje swoje zadania przy pomocy służb statystyki publicznej. Nadzór nad Prezesem Głównego Urzędu Statystycznego sprawuje Prezes Rady Ministrów. Organizację Głównego Urzędu Statystycznego określa statut nadany, w drodze rozporządzenia, przez Prezesa Rady Ministrów.

Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, po uzyskaniu opinii Rady Statystyki.

Narodowy Bank Polski jest bankiem centralnym Rzeczypospolitej Polskiej powołanym na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Dz.U. Nr 140 z 1997 r. poz. 938 z późn. zm. Posiada osobowość prawną i prawo używania pieczęci z godłem państwowym.

Podstawowym celem NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP. Do zadań NBP należy: organizowanie rozliczeń pieniężnych, prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi, prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami, prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa, regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie, opracowywanie sprawozdawczego bilansu płatniczego oraz bilansów należności i zobowiązań zagranicznych państwa. Organami NBP są: Prezes NBP, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd NBP.

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego stanowi dwustronne forum wypracowywania wspólnego stanowiska Rządu i samorządu terytorialnego. Rozpatruje problemy związane z funkcjonowaniem samorządu terytorialnego i z polityką państwa wobec samorządu terytorialnego, a także sprawy dotyczące samorządu terytorialnego znajdujące się w zakresie działania Unii Europejskiej i organizacji międzynarodowych, do których Rzeczpospolita Polska należy. Do

zadań Komisji Wspólnej należy wypracowywanie wspólnego stanowiska Rządu i samorządu terytorialnego w sprawach ważnych z punktu widzenia polityki państwa oraz zadań samorządu terytorialnego.

W skład Komisji Wspólnej wchodzi przedstawiciele strony rządowej i strony samorządowej w równej liczbie. Stronę rządową w Komisji Wspólnej stanowią: minister właściwy do spraw administracji publicznej i 11 przedstawicieli powoływanych i odwoływanych przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej. Stronę samorządową w Komisji Wspólnej stanowią wyznaczeni przedstawiciele ogólnopolskich organizacji jednostek samorządu terytorialnego.

Komisja Wspólna powołuje stałe zespoły problemowe. W razie potrzeby Komisja Wspólna może powołać doraźne zespoły problemowe.

Posiedzenia Komisji Wspólnej odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na 2 miesiące. Posiedzenia stałych i doraźnych zespołów problemowych odbywają się w zależności od potrzeb.

Organizacje zaproszone na wniosek strony rządowej do udziału w pracach TK z głosem doradczym

Krajowa Rada Spółdzielcza jest naczelnym organem samorządu spółdzielczego i działa na podstawie ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz.U. Nr 80, poz. 210, z póź. zm.), ustawy z dnia 7 lipca 1954 r. o zmianie ustawy – Prawo spółdzielcze oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 90, poz. 419).

Celem działania Krajowej Rady jest: tworzenie warunków rozwoju organizacji spółdzielczych, upowszechnianie idei spółdzielczego gospodarowania, integrowanie organizacji spółdzielczych, wpływanie na zapewnienie przestrzegania legalności, gospodarności i rzetelności prowadzenia działalności przez organizacje spółdzielcze.

Głównymi zadaniami KRS są: reprezentowanie polskiego ruchu spółdzielczego w kraju i za granicą, współdziałanie z naczelnymi organami państwowymi w sprawach dotyczących ruchu spółdzielczego, inicjowanie i opiniowanie aktów prawnych mających istotne znaczenie dla spółdzielczości, organizowanie działalności informacyjnej, szkoleniowej, badawczej, oraz propagowanie inicjatyw związanych z rozwojem spółdzielczości, promocja rozwoju współpracy międzyspółdzielczej i szerzenie idei spółdzielczego współdziałania, współdziałanie ze związkami spółdzielczymi w realizacji zadań ustawowych oraz wykonywanie innych zadań ustawowych zleconych przez Kongres Spółdzielczości.

Organami Krajowej Rady są: Zgromadzenie Ogólne, Komisja Rewizyjna, Zarząd.

Siedzibą KRS jest m.st. Warszawa.

Federacja Konsumentów jest dobrowolnym, samorządnym i trwałym stowarzyszeniem konsumentów, samodzielnie określającym swoje cele, program i struktu-

ry organizacyjne. Federacja Konsumentów działa na podstawie prawa o stowarzyszeniach i wpisu do rejestru stowarzyszeń i związków Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy pod nr 1052 w dniu 7 lipca 1981 r. Jest stowarzyszeniem zarejestrowanym i ma osobowość prawną. Siedzibą władz jest Warszawa. Obejmuje swoim zasięgiem całe terytorium Polski poprzez sieć 48 klubów terenowych, które wykonują pracę poradni konsumenckich oraz zrzeszają wolontariuszy chcących z nami współpracować.

Celem działania Federacji jest tworzenie systemu ochrony interesów konsumentów indywidualnych zmierzającego do zapewnienia należnych im praw oraz oddziaływanie na politykę konsumencką państwa.

Federacja może być członkiem krajowych i międzynarodowych stowarzyszeń o tym samym lub podobnym charakterze działania.

Współpracuje z Parlamentem, organami administracji państwowej i samorządowej, uczelniami oraz innymi instytucjami działającymi w zakresie ochrony konsumentów, a także pokrewnymi stowarzyszeniami i organizacjami krajowymi i zagranicznymi.

Konsultuje i opiniuje wszelkie projekty rozwiązań wynikające z polityki konsumenckiej państwa, a także inicjuje nowe rozwiązania prawne z uwzględnieniem wymogów Unii Europejskiej.

Władzami Federacji są: Krajowy Zjazd Delegatów; Zarząd Federacji zwany Radą Krajową; Główna Komisja Rewizyjna; Sąd Koleżeński. Kadencja władz Federacji trwa 4 lata. Najwyższą władzą Federacji jest Krajowy Zjazd Delegatów zwołany przez Radę Krajową.

Informacje zostały opracowane na podstawie statutów oraz stron internetowych organizacji

Dz.U.01.79.854

2002-01-01	zm.	Dz.U.2001.128.1405	art. 4
2002-01-24	zm.	Dz.U.2001.100.1080	art. 21
2003-01-01	zm.	Dz.U.2002.135.1146	art. 3
	zm.	Dz.U.2002.240.2052	art. 81
2003-04-15	zm.wyn.z	Dz.U.2003.63.590	ogólne
2003-07-01	zm.	Dz.U.2002.135.1146	art. 3
2004-01-01	zm.	Dz.U.2003.213.2081	art. 5
2004-11-23	zm.	Dz.U.2004.240.2407	art. 3
2008-05-26	zm.wyn.z	Dz.U.2008.90.562	ogólne
2012-01-01	zm.	Dz.U.2011.244.1454	art. 3

USTAWA

z dnia 23 maja 1991 r.

o związkach zawodowych
(tekst jednolity)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Związek zawodowy jest dobrowolną i samorządną organizacją ludzi pracy, powołaną do reprezentowania i obrony ich praw, interesów zawodowych i socjalnych.

2. Związek zawodowy jest niezależny w swojej działalności statutowej od pracodawców, administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz od innych organizacji.

3. Organy państwowe, samorządu terytorialnego i pracodawcy obowiązani są traktować jednakowo wszystkie związki zawodowe.

Art. 2. 1. Prawo tworzenia i wstępowania do związków zawodowych mają pracownicy bez względu na podstawę stosunku pracy, członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej, jeżeli nie są pracodawcami.

2. Osobom wykonującym pracę nakładczą przysługuje prawo wstępowania do związków zawodowych działających w zakładzie pracy, z którym nawiązały umowę o pracę nakładczą.

3. Przejście na emeryturę lub rentę nie pozbawia osób, o których mowa w ust. 1 i 2, prawa przynależności i wstępowania do związków zawodowych.

4. Osoby bezrobotne w rozumieniu przepisów o zatrudnieniu zachowują prawo przynależności do związków zawodowych, a jeśli nie są członkami związków zawodowych, mają prawo wstępowania do związków zawodowych w przypadkach i na warunkach określonych statutami związków.

5. Prawo tworzenia i wstępowania do związków zawodowych w zakładach pracy przysługuje również osobom skierowanym do tych zakładów w celu odbycia służby zastępczej.

6. Do praw związkowych funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej i Służby Więziennej oraz strażaków Państwowej Straży Pożarnej, a także pracowników Najwyższej Izby Kontroli stosuje się odpowiednio przepisy niniejszej ustawy, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z odrębnych ustaw.

7. Przepisy ustawy dotyczące pracowników stosuje się odpowiednio również do innych osób, o których mowa w ust. 1–6.

Art. 3. Nikt nie może ponosić ujemnych następstw z powodu przynależności do związku zawodowego lub pozostawania poza nim albo wykonywania funkcji związkowej. W szczególności nie może to być warunkiem nawiązania stosunku pracy i pozostawania w zatrudnieniu oraz awansowania pracownika.

Art. 4. Związki zawodowe reprezentują pracowników i inne osoby, o których mowa w art. 2, a także bronią ich godności, praw oraz interesów materialnych i moralnych, zarówno zbiorowych, jak i indywidualnych.

Art. 5. Związki zawodowe mają prawo reprezentowania interesów pracowniczych na forum międzynarodowym.

Art. 6. Związki zawodowe współuczestniczą w tworzeniu korzystnych warunków pracy, bytu i wypoczynku.

Art. 7. 1. W zakresie praw i interesów zbiorowych związki zawodowe reprezentują wszystkich pracowników, niezależnie od ich przynależności związkowej.

2. W sprawach indywidualnych stosunków pracy związki zawodowe reprezentują prawa i interesy swoich członków. Na wniosek pracownika niezrzeszonego związek zawodowy może podjąć się obrony jego praw i interesów wobec pracodawcy.

Art. 8. Na zasadach przewidzianych w niniejszej ustawie oraz w ustawach odrębnych związki zawodowe kontrolują przestrzeganie przepisów dotyczących interesów pracowników, emerytów, rencistów, bezrobotnych i ich rodzin.

Art. 9. Statuty oraz uchwały związkowe określają swobodnie struktury organizacyjne związków zawodowych. Zobowiązania majątkowe mogą podejmować wyłącznie statutowe organy struktur związkowych posiadających osobowość prawną.

Art. 10. Zasady członkostwa w związku zawodowym oraz sprawowania funkcji związkowych ustalają statuty i uchwały statutowych organów związkowych.

Art. 11. 1. Związki zawodowe mają prawo tworzyć ogólnokrajowe zrzeszenia (federacje) związków zawodowych.

2. Ogólnokrajowe związki zawodowe i zrzeszenia związków zawodowych mogą tworzyć ogólnokrajowe organizacje międzyzwiązkowe (konfederacje).

3. Organizacje związkowe, w tym federacje i konfederacje, mają prawo tworzenia i wstępowania do międzynarodowych organizacji pracowników.

Rozdział 2

Tworzenie związków zawodowych

Art. 12. 1. Związek zawodowy powstaje z mocy uchwały o jego utworzeniu, podjętej przez co najmniej 10 osób uprawnionych do tworzenia związków zawodowych.

2. Osoby, które podjęły uchwałę o utworzeniu związku zawodowego, uchwalają statut i wybierają komitet założycielski w liczbie od 3 do 7 osób.

Art. 13. Statut związku zawodowego określa w szczególności:

- 1) nazwę związku,
- 2) siedzibę związku,
- 3) terytorialny i podmiotowy zakres działania,
- 4) cele i zadania związku oraz sposoby i formy ich realizacji,
- 5) zasady nabywania i utraty członkostwa,
- 6) prawa i obowiązki członków,
- 7) strukturę organizacyjną związku ze wskazaniem, które z jednostek organizacyjnych związku mają osobowość prawną,
- 8) sposób reprezentowania związku oraz osoby upoważnione do zaciągania zobowiązań majątkowych w imieniu związku,
- 9) organy związku, tryb ich wyboru i odwołania, zakres ich kompetencji oraz okres kadencji,
- 10) źródła finansowania działalności związku oraz sposób ustanawiania składek członkowskich,
- 11) zasady uchwalania i zmian statutu,
- 12) sposób rozwiązania związku i likwidacji jego majątku.

Art. 14. 1. Związek zawodowy podlega obowiązkowi rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym, zwanym dalej „rejestrem”.

2. Jeżeli komitet założycielski nie złoży w terminie 30 dni od dnia założenia związku wniosku o rejestrację, uchwała o utworzeniu związku traci moc.

3. Postępowanie w sprawach rejestracji jest wolne od opłat sądowych.

Art. 15. 1. Związek zawodowy oraz jego jednostki organizacyjne wskazane w statucie nabywają osobowość prawną z dniem zarejestrowania.

2. (skreślony).

Art. 16. 1. Związek zawodowy zawiadamia niezwłocznie właściwy sąd o zmianie statutu. Zmiana wchodzi w życie z upływem 14 dni od dnia zawiadomienia, jeżeli sąd nie zgłosił wcześniej zastrzeżeń co do jej zgodności z prawem.

2. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, o których mowa w ust. 1, sąd zawiadamia o nich związek zawodowy i wyznacza rozprawę dla ich rozpatrzenia w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia przez związek o zmianie statutu.

3. Art. 18 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 17. 1. Sąd skreśla związek zawodowy z rejestru, gdy:

- 1) wskazany w statucie organ podjął uchwałę o rozwiązaniu związku,
- 2) zakład pracy, w którym dotychczas działał związek zawodowy, został wykreślony z właściwego rejestru z powodu likwidacji lub upadłości tego zakładu albo jego przekształcenia organizacyjno-prawnego, uniemożliwiającego kontynuowanie działalności tego związku,
- 3) liczba członków związku utrzymuje się poniżej 10 przez okres dłuższy niż 3 miesiące.

2. Okoliczności wskazane w ust. 1 sąd stwierdza z urzędu lub na wniosek związku zawodowego.

3. (skreślony).

Art. 18. 1. Sprawy dotyczące rejestracji związków zawodowych są rozpatrywane w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

2. Sprawy, o których mowa w ust. 1, sąd rozpatruje w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku.

3. (skreślony).

4. (skreślony).

Rozdział 3

Uprawnienia związków zawodowych

Art. 19. 1. ⁽¹⁾ Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), zwanej dalej „ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych”, ma pra-

wo opiniowania założeń i projektów aktów prawnych w zakresie objętym zadaniami związków zawodowych. Nie dotyczy to założeń projektu budżetu państwa oraz projektu ustawy budżetowej, których opiniowanie regulują odrębne przepisy.

2. ⁽²⁾ Organy władzy i administracji rządowej oraz organy samorządu terytorialnego kierują założenia albo projekty aktów prawnych, o których mowa w ust. 1, do odpowiednich władz statutowych związku, określając termin przedstawienia opinii nie krótszy jednak niż 30 dni. Termin ten może zostać skrócony do 21 dni ze względu na ważny interes publiczny. Skrócenie terminu wymaga szczególnego uzasadnienia. Bieg terminu na przedstawienie opinii liczy się od dnia następującego po dniu doręczenia założeń albo projektu wraz z pismem określającym termin przedstawienia opinii. Nieprzedstawienie opinii w wyznaczonym terminie uważa się za rezygnację z prawa jej wyrażenia.

2¹. ⁽³⁾ Założenia albo projekty aktów prawnych, o których mowa w ust. 1, organy władzy i administracji rządowej oraz organy samorządu terytorialnego przekazują również na odpowiedni adres elektroniczny wskazany przez właściwy organ statutowy związku, nie później niż w dniu ich doręczenia na piśmie.

3. ⁽⁴⁾ W razie odrzucenia w całości lub w części stanowiska związku, właściwy organ administracji rządowej lub samorządu terytorialnego informuje o tym związek na piśmie, podając uzasadnienie swojego stanowiska. W razie rozbieżności stanowisk związek może przedstawić swoją opinię na posiedzeniu właściwej komisji sejmowej, senackiej lub samorządu terytorialnego.

4. Związkom zawodowym przysługuje prawo wyrażania publicznie opinii na temat założeń lub projektów, o których mowa w ust. 1, w środkach masowego przekazu, w tym także w radio i telewizji.

Art. 19¹. ⁽⁵⁾ 1. Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, ma prawo opiniowania dokumentów konsultacyjnych Unii Europejskiej, w szczególności białych ksiąg, zielonych ksiąg i komunikatów, oraz projektów aktów prawnych Unii Europejskiej w zakresie zadań objętych zadaniami związków zawodowych.

2. Organy władzy i administracji państwowej kierują dokumenty konsultacyjne Unii Europejskiej oraz projekty aktów prawnych, o których mowa w ust. 1, do odpowiednich władz statutowych związku, określając termin przedstawienia opinii.

3. Dokumenty konsultacyjne Unii Europejskiej oraz projekty aktów prawnych, o których mowa w ust. 1, organy władzy i administracji państwowej przekazują na odpowiedni adres elektroniczny, wskazany przez właściwy organ statutowy związku.

Art. 20. 1. ⁽⁶⁾ Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, ma prawo występowania z wnioskami o wydanie lub zmianę ustawy albo innego aktu prawnego w zakresie spraw objętych zadaniami związku zawodowego. Wnioski dotyczące ustaw związek kieruje do posłów lub organów mających prawo inicjatywy ustawodawczej. W przypadku aktów prawnych niższego rzędu wnioski kieruje się do organów uprawnionych do ich wydania.

2. Organ państwowy, do którego został skierowany wniosek, obowiązany jest w terminie 30 dni przedstawić związkowi zawodowemu swoje stanowisko, a w razie negatywnego stanowiska – także jego uzasadnienie.

Art. 21. 1. Na zasadach ustalonych odrębnymi przepisami związkowi zawodowemu przysługuje prawo prowadzenia rokowań zbiorowych oraz zawierania układów zbiorowych pracy, a także innych porozumień przewidzianych przepisami prawa pracy.

2. W gałęziach pracy nieobjętych układami zbiorowymi regulacja warunków pracy i płacy wymaga konsultacji ze związkami zawodowymi.

Art. 22. ⁽⁷⁾ (uchylony).

Art. 23. 1. Związki zawodowe sprawują kontrolę nad przestrzeganiem prawa pracy oraz uczestniczą, na zasadach określonych odrębnymi przepisami, w nadzorze nad przestrzeganiem przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

2. Jeżeli w sprawach, o których mowa w ust. 1, zdaniem związku zawodowego postępowanie organu administracji państwowej i samorządu terytorialnego lub pracodawcy jest niezgodne z prawem lub narusza zasady sprawiedliwości, związek może wystąpić do właściwego organu z żądaniem spowodowania usunięcia we właściwym trybie stwierdzonej nieprawidłowości.

Art. 24. 1. Dochód z działalności gospodarczej prowadzonej przez związki zawodowe służy realizacji ich zadań statutowych i nie może być przeznaczony do podziału pomiędzy ich członków.

2. Związki zawodowe korzystają ze zwolnień podatkowych przewidzianych dla stowarzyszeń.

Art. 25. 1. Pracownikowi powołanemu do pełnienia z wyboru funkcji związkowej poza zakładem pracy, jeżeli z wyboru wynika obowiązek wykonywania tej funkcji w charakterze pracownika, przysługuje – na wniosek organizacji związkowej – prawo do urlopu bezpłatnego.

1¹. Pracownikowi, który po urlopie bezpłatnym stawia się do pracy w terminie przewidzianym w art. 74 Kodeksu pracy, okres urlopu bezpłatnego wlicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

1². Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb udzielania urlopu bezpłatnego oraz zakres uprawnień przysługujących pracownikowi korzystającemu z tego urlopu.

2. Pracownik ma prawo do zwolnienia od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia na czas niezbędny do wykonania doraźnej czynności wynikającej z jego funkcji związkowej poza zakładem pracy, jeżeli czynność ta nie może być wykonana w czasie wolnym od pracy.

Art. 25¹. ⁽⁸⁾ 1. Uprawnienia zakładowej organizacji związkowej przysługują organizacji zrzeszającej co najmniej 10 członków będących:

- 1) pracownikami lub osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy o pracę nakładczą u pracodawcy objętego działaniem tej organizacji albo
- 2) funkcjonariuszami, o których mowa w art. 2 ust. 6, pełniącymi służbę w jednostce objętej działaniem tej organizacji.

2. Organizacja, o której mowa w ust. 1, przedstawia co kwartał – według stanu na ostatni dzień kwartału – w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po tym kwartale, pracodawcy albo dowódcy jednostki, o której mowa w ust. 1 pkt 2, informację o łącznej liczbie członków tej organizacji, w tym o liczbie członków, o których mowa w ust. 1.

ust. 1.

Rozdział 4

Zakładowa organizacja związkowa

Art. 26. Do zakresu działania zakładowej organizacji związkowej należy w szczególności:

- 1) zajmowanie stanowiska w indywidualnych sprawach pracowniczych w zakresie unormowanym w przepisach prawa pracy,
- 2) zajmowanie stanowiska wobec pracodawcy i organu samorządu załogi w sprawach dotyczących zbiorowych interesów i praw pracowników,
- 3) sprawowanie kontroli nad przestrzeganiem w zakładzie pracy przepisów prawa pracy, a w szczególności przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 4) kierowanie działalnością społecznej inspekcji pracy i współdziałanie z państwową inspekcją pracy,
- 5) zajmowanie się warunkami życia emerytów i rencistów.

Art. 26¹. ⁽⁹⁾ 1. W razie przejścia zakładu pracy lub jego części na nowego pracodawcę, dotychczasowy i nowy pracodawca są obowiązani do poinformowania na piśmie działających u każdego z nich zakładowych organizacji związkowych o przewidywanym terminie tego przejścia, jego przyczynach, prawnych, ekonomicznych oraz socjalnych skutkach dla swoich pracowników, a także zamierzonych działaniach dotyczących warunków zatrudnienia tych pracowników, w szczególności warunków pracy, płacy i przekwalifikowania.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, dotychczasowy i nowy pracodawca są obowiązani przekazać co najmniej na 30 dni przed przewidywanym terminem przejścia zakładu pracy lub jego części.

3. Jeżeli dotychczasowy lub nowy pracodawca zamierza podjąć działania dotyczące warunków zatrudnienia pracowników, jest obowiązany do podjęcia negocjacji z zakładowymi organizacjami związkowymi w celu zawarcia porozumienia w tym zakresie, w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia przekazania informacji o tych działaniach.

4. W razie niezawarcia porozumienia w terminie, o którym mowa w ust. 3, z powodu niemożności uzgodnienia przez strony jego treści, pracodawca samodzielnie podejmuje działania w sprawach dotyczących warunków zatrudnienia pracowników, uwzględniając ustalenia dokonane z zakładowymi organizacjami związkowymi w toku negocjacji nad zawarciem porozumienia.

5. Przepisy ust. 3 i 4 nie mają zastosowania, gdy tryb dokonania działań dotyczących warunków zatrudnienia pracowników, jakie zamierza podjąć pracodawca, określają odrębne przepisy.

Art. 27. 1. Ustalanie zasad wykorzystania zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, w tym podział środków z tego funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności, ustala pracodawca w regulaminie uzgodnionym z zakładową organizacją związkową.

2. Przyznawanie pracownikom świadczeń z funduszu, o którym mowa w ust. 1, dokonywane jest w uzgodnieniu z zakładową organizacją związkową.

3. ⁽¹⁰⁾ Regulaminy nagród i premiiowania są ustalane i zmieniane w uzgodnieniu z zakładową organizacją związkową; dotyczy to również zasad podziału środków na wynagrodzenia dla pracowników zatrudnionych w państwowej jednostce sfery budżetowej.

4. ⁽¹¹⁾ (skreślony).

Art. 28. Pracodawca jest obowiązany udzielić na żądanie związku zawodowego informacji niezbędnych do prowadzenia działalności związkowej, w szczególności informacji dotyczących warunków pracy i zasad wynagradzania.

Art. 29. 1. W razie uzasadnionego podejrzenia, że w zakładzie pracy występuje zagrożenie dla życia lub zdrowia pracowników, zakładowa organizacja związkowa może wystąpić do pracodawcy z wnioskiem o przeprowadzenie odpowiednich badań, zawiadamiając o tym równocześnie właściwego okręgowego inspektora pracy. Pracodawca jest obowiązany w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku zawiadomić zakładową organizację związkową o swoim stanowisku. W razie przeprowadzenia badań, pracodawca udostępnia ich wyniki zakładowej organizacji związkowej wraz z informacją o sposobie i terminie usunięcia stwierdzonego zagrożenia.

2. Zawiadomienie zakładowej organizacji związkowej o odrzuceniu wniosku, o którym mowa w ust. 1, lub niezajęcie przez pracodawcę stanowiska wobec tego wniosku w terminie 14 dni od dnia jego złożenia upoważnia zakładową organizację związkową do przeprowadzenia niezbędnych badań na koszt pracodawcy. O zamiarze podjęcia badań, ich zakresie oraz przewidywanych kosztach zakładowa organizacja związkowa zawiadamia pracodawcę na piśmie z co najmniej 14-dniowym wyprzedzeniem.

3. Pracodawca może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 2, zwrócić się do właściwego okręgowego inspektora pracy o ustalenie celowości zamierzonych badań lub ich niezbędnego zakresu. Przepro-

wadzenie badań wbrew stanowisku inspektora pracy zwalnia pracodawcę z obowiązku pokrycia kosztów tych badań.

Art. 30. 1. W zakładzie pracy, w którym działa więcej niż jedna organizacja związkowa, każda z nich broni praw i reprezentuje interesy swych członków.

2. Pracownik niezrzeszony w związku zawodowym ma prawo do obrony swoich praw na zasadach dotyczących pracowników będących członkami związku, jeżeli wybrana przez niego zakładowa organizacja związkowa wyrazi zgodę na obronę jego praw pracowniczych.

2¹. W indywidualnych sprawach ze stosunku pracy, w których przepisy prawa pracy zobowiązują pracodawcę do współdziałania z zakładową organizacją związkową, pracodawca jest obowiązany zwrócić się do tej organizacji o informację o pracownikach korzystających z jej obrony, zgodnie z przepisami ust. 1 i 2. Nieudzielenie tej informacji w ciągu 5 dni zwalnia pracodawcę od obowiązku współdziałania z zakładową organizacją związkową w sprawach dotyczących tych pracowników.

3. W sprawach dotyczących zbiorowych praw i interesów pracowników organizacji związkowe mogą tworzyć wspólną reprezentację związkową.

4. W sprawach wymagających zawarcia porozumienia lub uzgodnienia stanowiska z organizacjami związkowymi, organizacje te przedstawiają wspólnie uzgodnione stanowisko. Sposób ustalania i przedstawiania tego stanowiska przez każdorazowo wyłanianą do tych spraw wspólną reprezentację związkową określa porozumienie zawarte przez organizacje związkowe.

5. ⁽¹²⁾ Jeżeli w sprawie ustalenia regulaminu wynagradzania, regulaminów nagród i premiovania, regulaminu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, planu urlopów lub regulaminu pracy, okresów rozliczeniowych, o których mowa w art. 129 § 2 i w art. 135 § 2 i 3 Kodeksu pracy, wykazu prac, o którym mowa w art. 151⁷ § 4 Kodeksu pracy lub indywidualnego rozkładu czasu pracy, o którym mowa w art. 8 ust. 2–4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz.U. Nr 92, poz. 879, z późn. zm.) organizacje związkowe albo organizacje związkowe reprezentatywne w rozumieniu art. 241^{25a} Kodeksu pracy, nie przedstawiają wspólnie uzgodnionego stanowiska w terminie 30 dni, decyzje w tych sprawach podejmuje pracodawca, po rozpatrzeniu odrębnych stanowisk organizacji związkowych.

6. ⁽¹³⁾ (skreślony).

Art. 31. 1. Prawo do zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy na okres kadencji w zarządzie zakładowej organizacji związkowej przysługuje:

- 1) częściowo jednemu pracownikowi w miesięcznym wymiarze godzin równym liczbie członków zatrudnionych w zakładzie pracy, gdy ich liczba jest mniejsza od 150,
- 2) jednemu pracownikowi, gdy związek liczy od 150 do 500 członków zatrudnionych w zakładzie pracy,
- 3) dwóm pracownikom, gdy związek liczy od 501 do 1000 członków zatrudnionych w zakładzie pracy,

- 4) trzem pracownikom, gdy związek liczy od 1001 do 2000 członków zatrudnionych w zakładzie pracy,
- 5) kolejnemu pracownikowi za każdy rozpoczęty nowy tysiąc, gdy zakładowa organizacja związkowa liczy ponad 2000 członków zatrudnionych w zakładzie pracy,
- 6) w niepełnym wymiarze godzin i wtedy może ono być udzielane większej liczbie pracowników, zgodnie z zasadami zawartymi w punktach poprzedzających.

2. W zależności od wniosku zarządu zakładowej organizacji związkowej zwolnienia od pracy, o których mowa w ust. 1, udzielane są z zachowaniem prawa do wynagrodzenia lub bezpłatnie. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb udzielania zwolnień od pracy oraz zakres uprawnień przysługujących pracownikowi w czasie tych zwolnień.

3. Pracownik ma prawo do zwolnienia od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia na czas niezbędny do wykonania doraźnej czynności wynikającej z jego funkcji związkowej, jeżeli czynność ta nie może być wykonana w czasie wolnym od pracy.

Art. 32.⁽¹⁴⁾ 1. Pracodawca bez zgody zarządu zakładowej organizacji związkowej nie może:

- 1) wypowiedzieć ani rozwiązać stosunku pracy z imiennie wskazanym uchwałą zarządu jego członkiem lub z innym pracownikiem będącym członkiem danej zakładowej organizacji związkowej, upoważnionym do reprezentowania tej organizacji wobec pracodawcy albo organu lub osoby dokonującej za pracodawcę czynności w sprawach z zakresu prawa pracy,
- 2) zmienić jednostronnie warunków pracy lub płacy na niekorzyść pracownika, o którym mowa w pkt 1

– z wyjątkiem gdy dopuszczają to odrębne przepisy.

2. Ochrona, o której mowa w ust. 1, przysługuje przez okres określony uchwałą zarządu, a po jego upływie – dodatkowo przez czas odpowiadający połowie okresu określonego uchwałą, nie dłużej jednak niż rok po jego upływie.

3. Zarząd zakładowej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu art. 241^{25a} Kodeksu pracy, wskazuje pracodawcy pracowników podlegających ochronie przewidzianej w ust. 1, w liczbie nie większej niż liczba osób stanowiących kadrę kierowniczą w zakładzie pracy albo liczba pracowników ustalona zgodnie z ust. 4.

4. Zarząd zakładowej organizacji związkowej, o której mowa w ust. 3, zrzeszającej do 20 członków ma prawo wskazać pracodawcy 2 pracowników podlegających ochronie przewidzianej w ust. 1, a w przypadku organizacji zrzeszającej więcej niż 20 członków będących pracownikami ma prawo wskazać, jako podlegających tej ochronie, 2 pracowników oraz dodatkowo:

- 1) po jednym pracowniku na każde rozpoczęte 10 członków tej organizacji będących pracownikami, w przedziale od 21 do 50 tych członków,
- 2) po jednym pracowniku na każde rozpoczęte 20 członków tej organizacji będących pracownikami, w przedziale od 51 do 150 tych członków,

- 3) po jednym pracowniku na każde rozpoczęte 30 członków tej organizacji będących pracownikami, w przedziale od 151 do 300 tych członków,
- 4) po jednym pracowniku na każde rozpoczęte 40 członków tej organizacji będących pracownikami, w przedziale od 301 do 500 tych członków,
- 5) po jednym pracowniku na każde rozpoczęte 50 członków tej organizacji będących pracownikami, w przedziale powyżej 500 tych członków.

5. Osobami stanowiącymi kadrę kierowniczą w zakładzie pracy, o których mowa w ust. 3, są kierujący jednoosobowo zakładem pracy i ich zastępcy albo wchodzący w skład kolegiального organu zarządzającego zakładem pracy, a także inne osoby wyznaczone do dokonywania za pracodawcę czynności w sprawach z zakresu prawa pracy.

6. Ochrona przewidziana w ust. 1, w zakładowej organizacji związkowej innej niż wymieniona w ust. 3 i 4, przysługuje jednemu pracownikowi imiennie wskazanemu uchwałą zarządu tej organizacji.

7. Ochrona przewidziana w ust. 1 przysługuje, przez okres 6 miesięcy od dnia utworzenia komitetu założycielskiego zakładowej organizacji związkowej, nie więcej niż trzem pracownikom imiennie wskazanym uchwałą komitetu założycielskiego.

8. W przypadku gdy właściwy organ nie dokona wskazania, o którym mowa w ust. 3, 4, 6 albo 7, ochrona przewidziana w ust. 1 przysługuje – w okresie do dokonania wskazania – odpowiednio przewodniczącemu zakładowej organizacji związkowej bądź przewodniczącemu komitetu założycielskiego.

9. Ochrona przewidziana w ust. 1 przysługuje pracownikowi pełniącemu z wyboru funkcję związkową poza zakładową organizacją związkową, korzystającemu u pracodawcy z urlopu bezpłatnego lub ze zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy. Ochrona przysługuje w okresie tego urlopu lub zwolnienia oraz przez rok po upływie tego okresu. Zgodę, o której mowa w ust. 1, wyraża właściwy statutowo organ organizacji związkowej, w której pracownik pełni albo pełnił tę funkcję.

10. Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb:

- 1) powiadamiania przez pracodawcę zarządu zakładowej organizacji związkowej o liczbie osób stanowiących kadrę kierowniczą w zakładzie pracy, o której mowa w ust. 5,
- 2) wskazywania przez zarząd oraz komitet założycielski zakładowej organizacji związkowej pracowników podlegających ochronie przewidzianej w ust. 1, a także dokonywania zmian w takim wskazaniu.

informacje o jednostce

Art. 33. ⁽¹⁵⁾ 1. Pracodawca, na warunkach określonych w umowie, jest obowiązany udostępnić zakładowej organizacji związkowej pomieszczenia i urządzenia techniczne niezbędne do wykonywania działalności związkowej w zakładzie pracy.

2. Zakładowej organizacji związkowej oraz pracodawcy przysługuje prawo wystąpienia do sądu pracy z roszczeniem wynikającym z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, o której mowa w ust. 1.

3. Jeżeli warunki udostępniania organizacji związkowej pomieszczeń i urządzeń technicznych określają postanowienia układu zbiorowego pracy, prawo wystąpienia z roszczeniem, o którym mowa w ust. 2, przysługuje pracodawcy lub każdej z organizacji związkowych, której postanowienia te dotyczą.

4. Do postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 2 i 3, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu z zakresu prawa pracy.

Art. 33¹. 1. Pracodawca, na pisemny wniosek zakładowej organizacji związkowej i za pisemną zgodą pracownika, jest obowiązany pobierać z wynagrodzenia pracownika składkę związkową w zadeklarowanej przez niego wysokości.

2. Pracodawca jest obowiązany niezwłocznie przekazywać kwoty pobranych składek związkowych na rachunek bankowy wskazany przez zakładową organizację związkową.

Art. 34. 1. ⁽¹⁶⁾ Przepisy art. 25¹–33¹ stosuje się do międzyzakładowej organizacji związkowej obejmującej swoim działaniem pracodawcę, z zastrzeżeniem ust. 2 oraz art. 34¹ i 34².

2. ⁽¹⁷⁾ Przy ustalaniu liczby członków, o której mowa w art. 25¹ ust. 1, oraz prawa do zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy, o którym mowa w art. 31 ust. 1, uwzględnia się liczbę członków międzyzakładowej organizacji związkowej zatrudnionych u wszystkich pracodawców objętych działaniem tej organizacji.

Art. 34¹. 1. Pracodawcy objęci działaniem międzyzakładowej organizacji związkowej ponoszą koszty, w tym koszty wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne, związane z zatrudnianiem pracownika zwolnionego:

- 1) z obowiązku świadczenia pracy na okres kadencji w zarządzie międzyzakładowej organizacji związkowej – na podstawie art. 31 ust. 1 w związku z art. 34 ust. 2,
- 2) od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia – na podstawie art. 31 ust. 3,

odpowiednio do udziału liczby członków tej organizacji zatrudnionych u danego pracodawcy w łącznej liczbie członków tej organizacji zatrudnionych u wszystkich pracodawców objętych działaniem tej organizacji – w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

2. Zarząd międzyzakładowej organizacji związkowej przedstawia pracodawcy, który zwolni pracownika lub pracowników z obowiązku świadczenia pracy lub od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, informacje o liczbie członków tej organizacji zatrudnionych u wszystkich pracodawców objętych działaniem tej organizacji oraz u każdego z tych pracodawców – w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, według stanu na ostatni dzień miesiąca.

3. Zarząd międzyzakładowej organizacji związkowej przedstawia informacje, o których mowa w ust. 2, w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło zwolnienie pracownika lub pracowników z obowiązku

świadczenia pracy lub od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia.

4. Sposób i tryb ponoszenia kosztów, o których mowa w ust. 1, określa każdy pracodawca, który zwolni pracownika lub pracowników z obowiązku świadczenia pracy lub od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, w zakresie dotyczącym kosztów związanych z zatrudnianiem tego pracownika lub tych pracowników.

Art. 34². ⁽¹⁸⁾ 1. Zarząd międzyzakładowej organizacji związkowej, która w co najmniej jednym zakładzie pracy objętym jej działaniem zrzesza pracowników w liczbie wymaganej do uzyskania statusu organizacji reprezentatywnej w rozumieniu art. 241^{25a} Kodeksu pracy, może wskazać pracowników podlegających ochronie przewidzianej w art. 32 ust. 1:

- 1) w liczbie ustalonej zgodnie z art. 32 ust. 3 albo 4 lub
- 2) w liczbie ustalonej zgodnie z art. 32 ust. 3 albo 4 w jednym zakładzie pracy wskazanym przez tę organizację spośród zakładów pracy objętych jej działaniem, w którym ta organizacja zrzesza pracowników w liczbie wymaganej do uzyskania statusu organizacji reprezentatywnej w rozumieniu art. 241^{25a} Kodeksu pracy, powiększonej o liczbę pozostałych zakładów pracy objętych działaniem tej organizacji, w których jest zatrudnionych co najmniej 10 pracowników będących jej członkami.

2. W przypadku gdy międzyzakładowa organizacja związkowa w żadnym zakładzie pracy z objętych jej działaniem nie zrzesza liczby pracowników wymaganej do uzyskania statusu organizacji reprezentatywnej w rozumieniu art. 241^{25a} Kodeksu pracy, liczba pracowników podlegających ochronie przewidzianej w art. 32 ust. 1 nie może być większa od liczby zakładów pracy objętych działaniem tej organizacji, które zatrudniają co najmniej 10 pracowników będących jej członkami.

Rozdział 5

Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy

Art. 35. 1. Kto w związku z zajmowanym stanowiskiem lub pełnioną funkcją:

- 1) przeszkadza w utworzeniu zgodnie z prawem organizacji związkowej,
- 2) utrudnia wykonywanie działalności związkowej prowadzonej zgodnie z przepisami ustawy,
- 3) dyskryminuje pracownika z powodu przynależności do związku zawodowego, pozostawania poza związkiem zawodowym lub wykonywania funkcji związkowej,
- 4) ⁽¹⁹⁾ nie dopełnia obowiązków określonych w art. 26¹, 33¹ i 34¹
– podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

2. ⁽²⁰⁾ (utracił moc).

3. Odpowiedzialność za kierowanie nielegalnym strajkiem określa ustawa o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

Art. 36. 1. Sąd rejestrowy w razie stwierdzenia, że organ związku zawodowego prowadzi działalność sprzeczną z ustawą, wyznacza termin co najmniej 14 dni na dostosowanie działalności tego organu do obowiązującego prawa. Postępowanie wszczyna się na wniosek właściwego prokuratora *wojewódzkiego*⁽²¹⁾.

2. W razie bezskutecznego upływu terminu przewidzianego w ust. 1, sąd rejestrowy może:

- 1) orzec grzywnę wobec poszczególnych członków organu związkowego w wysokości określonej w art. 163 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego,
- 2) wyznaczyć władzom związku termin przeprowadzenia nowych wyborów do organu związku wymienionego w ust. 1, pod rygorem zawieszenia działalności tego organu.

3. Jeżeli środki określone w ust. 2 okażą się bezskuteczne, sąd rejestrowy, na wniosek Ministra Sprawiedliwości, orzeka o skreśleniu związku zawodowego z rejestru. Od tego orzeczenia przysługuje apelacja.

4. Do spraw, o których mowa w ust. 1–3, stosuje się odpowiednio art. 18.

5. Związek zawodowy skreślony prawomocnym orzeczeniem z rejestru w myśl ust. 3 jest obowiązany niezwłocznie zaprzestać swej działalności, a w terminie najpóźniej trzech miesięcy od uprawomocnienia się tego orzeczenia dokonać swojej likwidacji w sposób przewidziany w statucie.

Rozdział 6

Przepisy szczególne

Art. 37. Spory między związkami zawodowymi a pracodawcami i ich organizacjami dotyczące interesów pracowniczych rozwiązywane są na zasadach określonych w odrębnej ustawie.

Art. 38. Przepisy ustawy dotyczące związków zawodowych stosuje się odpowiednio do organizacji związkowych, o których mowa w art. 11 ust. 1 i 2, z wyłączeniem przepisu art. 12 ust. 1 w części dotyczącej liczby założycieli związku, a w części dotyczącej liczby członków związku przepisu art. 17 ust. 1 pkt 3.

Art. 39. 1. W zakładach pracy mogą być tworzone pracownicze kasy zapomogowo-pożyczkowe, których członkami mogą być pracownicy, emeryci i renciści bez względu na przynależność związkową. Nadzór społeczny nad tymi kasami sprawują związki zawodowe.

2.–4. (utraciły moc).

5. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia szczególne zasady organizowania i działania kas, o których mowa w ust. 1, obowiązki zakładów pracy w tym zakresie.

Rozdział 7

Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe

Art. 40. W ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. z 1988 r. Nr 30, poz. 207, z 1989 r. Nr 20, poz. 104, Nr 29, poz. 154 i Nr 34, poz. 178 oraz z 1990 r. Nr 30, poz. 179, Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 319 i Nr 78, poz. 462) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 41. W ustawie z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. Nr 16, poz. 134, z 1972 r. Nr 53, poz. 341 i 342, z 1974 r. Nr 24, poz. 142 i Nr 47, poz. 282, z 1979 r. Nr 15, poz. 97, z 1983 r. Nr 16, poz. 78, z 1989 r. Nr 20, poz. 104, Nr 34, poz. 178 i Nr 35, poz. 192 oraz z 1990 r. Nr 4, poz. 19) po art. 48 dodaje się art. 48a w brzmieniu:

„Art. 48a. 1. Żołnierzom zawodowym nie przysługuje prawo tworzenia i wstępowania do związków zawodowych. Obowiązkiem Państwa jest zagwarantowanie żołnierzowi zawodowemu godziwych warunków służby i uposażenia.

2. Z chwilą powołania do zawodowej służby wojskowej ustaje dotychczasowe członkostwo w związkach zawodowych.”

Art. 42. W ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. Nr 31, poz. 214, z 1984 r. Nr 35, poz. 187, z 1988 r. Nr 19, poz. 132, z 1989 r. Nr 4, poz. 24 i Nr 34, poz. 178 i 182 oraz z 1990 r. Nr 20, poz. 121 i Nr 51, poz. 300) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 43. W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 1990 r. Nr 23, poz. 138, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306 i Nr 89, poz. 517) dział VI skreśla się.

Art. 44. W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. z 1991 r. Nr 25, poz. 103) rozdział 7 skreśla się.

Art. 45. 1. Nieruchomości Zrzeszenia Związków Zawodowych wraz z ich wyposażeniem, przekazane na zasadach i w trybie określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 61 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 48 ust. 1 niniejszej ustawy, podlegają podziałowi, w równych częściach, pomiędzy Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” i Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych.

1a. Jeżeli nieruchomość, o której mowa w ust. 1, w dniu podziału nie stanowi własności lub nie jest przedmiotem użytkowania wieczystego Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, podziałowi pomiędzy Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” i Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawo-

dowych podlegają nakłady na nieruchomości poczynione przez Zrzeszenie Związków Zawodowych i zwrócone przez właściciela nieruchomości.

2. Czynności prawne przekraczające zakres zwykłego zarządu majątkiem, którego dotyczy ust. 1, są nieważne, a dokonane w drodze tych czynności przeniesienia praw do składników majątkowych są bezskuteczne, korzyści zaś uzyskane przez osoby trzecie w wyniku tych czynności podlegają zwrotowi na rzecz uszczuplonego majątku, o jakim mowa w tym przepisie.

3. Minister Pracy i Polityki Socjalnej, w terminie do dnia 31 sierpnia 1997 r., w oparciu o inwentaryzację nieruchomości, o których mowa w ust. 1, określi w drodze rozporządzenia wykazy nieruchomości, które od dnia wejścia w życie rozporządzenia stanowić będą wyłączną własność albo przedmiot użytkowania wieczystego Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego "Solidarność" lub Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych; wykazy te stanowić będą podstawę do ujawnienia praw w księgach wieczystych.

3a. Postępowanie w sprawach, o których mowa w ust. 1a i 3, wolne jest od opłat sądowych.

4. Minister Pracy i Polityki Socjalnej w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 3, określi ponadto szczegółowe zasady i tryb:

- 1) przeniesienia praw do nieruchomości podlegających podziałowi, o którym mowa w ust. 1,
- 2) rozliczeń związanych z tym podziałem, jeżeli wartość poszczególnych nieruchomości nie pozwoli na równy ich podział.

5. Inwentaryzację, o której mowa w ust. 3, przeprowadzi komisja powołana przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej.

6. Minister Pracy i Polityki Socjalnej dokona, w drodze decyzji, rozliczeń, o których mowa w ust. 4 pkt 2.

7. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 3 i 4, Minister Pracy i Polityki Socjalnej wyda po zasięgnięciu, w trybie określonym w art. 19 ust. 2, opinii Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego "Solidarność" i Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych.

Art. 46. Rejestracja organizacji związkowych dokonana przed dniem wejścia w życie ustawy zachowuje moc prawną.

Art. 47. Pracownikom pełniącym z wyboru funkcje w zarządzie zakładowej organizacji związkowej, korzystającym w dniu wejścia w życie ustawy ze zwolnienia od pracy na podstawie dotychczasowych przepisów, przysługuje prawo do dalszego korzystania ze zwolnienia od pracy na warunkach określonych tymi przepisami, nie dłużej jednak niż do dnia 30 czerwca 1993 r.

Art. 48. 1. Traci moc ustawa z dnia 8 października 1982 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 1985 r. Nr 54, poz. 277, z 1988 r. Nr 11, poz. 84, z 1989 r. Nr 20, poz. 105 i z 1990 r. Nr 30, poz. 179).

2. Do czasu wydania rozporządzenia Rady Ministrów, o którym mowa w art. 39 ust. 5 niniejszej ustawy, pozostają w mocy przepisy wydane na podstawie art. 58 ustawy wymienionej w ust. 1.

Art. 49. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Dz.U.91.55.235

1996.04.05	zm.	Dz.U.96.34.148	art. 2
2001.01.01	zm.	Dz.U.97.121.769	art. 81
	zm.	Dz.U.00.60.700	art. 2
	zm.	Dz.U.00.107.1127	art. 3
2002.01.24	zm.	Dz.U.01.100.1080	art. 22
2004.11.23	zm.	Dz.U.04.240.2407	art. 4

USTAWA

z dnia 23 maja 1991 r.

o organizacjach pracodawców
(Dz.U. z dnia 26 czerwca 1991 r.)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Pracodawcy mają prawo tworzyć, bez uzyskania uprzedniego zezwolenia, związki według swego uznania, jak też przystępować do tych organizacji, z zastrzeżeniem stosowania się do ich statutów.

2. Pracodawcą w rozumieniu ustawy jest podmiot, o którym mowa w art. 3 Kodeksu pracy.

3. (skreślony).

Art. 2. Związki pracodawców mają prawo tworzenia federacji i konfederacji, jak też przystępowania do nich, a każdy związek, federacja i konfederacja ma prawo do przystępowania do międzynarodowych organizacji pracodawców.

Art. 3. Związki pracodawców, ich federacje i konfederacje są samorządne i niezależne w swej działalności statutowej od organów administracji rządowej, samorządu terytorialnego oraz innych organizacji.

Art. 4. Związki pracodawców, ich federacje i konfederacje nie mogą podejmować działań zmierzających do ograniczenia praw pracowników do zrzeszania się w związki zawodowe oraz działań mających na celu sprawowanie kontroli nad związkami pracowników.

Art. 5. Podstawowym zadaniem związków pracodawców, ich federacji i konfederacji jest ochrona praw i reprezentowanie interesów, w tym gospodarczych, zrzeszonych członków wobec związków zawodowych, organów władzy i administracji rządowej oraz organów samorządu terytorialnego.

Art. 6. 1. Majątek związków pracodawców, ich federacji i konfederacji powstaje ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, z własnej działalności i dochodów z majątków organizacji.

2. Składka na rzecz związków pracodawców, o których mowa w ust. 1, zaliczana jest w koszty uzyskania przychodu do wysokości określonej rozporządzeniem Rady Ministrów.

Rozdział 2

Tworzenie związków pracodawców

Art. 7. 1. Związek pracodawców powstaje z mocy uchwały o jego założeniu, podjętej na zgromadzeniu założycielskim przez co najmniej 10 pracodawców.

2. Decyzje dotyczące członkostwa pracodawcy będącego osobą prawną w organizacji pracodawców podejmuje organ upoważniony do składania oświadczeń woli w jej imieniu.

3. Zgromadzenie założycielskie, które podjęło uchwałę o założeniu związku pracodawców, uchwała statut i wybiera komitet założycielski w liczbie co najmniej 3 osób.

Art. 8. 1. Statut związku pracodawców powinien zawierać w szczególności:

- 1) nazwę związku, siedzibę oraz terytorialny zakres działania,
- 2) organy związku, zakres ich uprawnień, tryb ich wyboru i odwołania oraz okres kadencji,
- 3) podstawowe cele i zadania związku oraz sposoby i formy ich realizacji,
- 4) sposób nabywania i utraty członkostwa,
- 5) prawa i obowiązki członków,
- 6) sposób reprezentowania związku oraz osoby upoważnione do zaciągania zobowiązań majątkowych w imieniu związku,
- 7) zasady dokonywania zmian statutu, rozwiązywania związku i przeznaczenie jego majątku w razie likwidacji,
- 8) sposób uzyskiwania środków finansowych oraz ustanawiania składek członkowskich.

2. Związki, które zamierzają tworzyć terenowe jednostki organizacyjne, określają w statucie strukturę organizacyjną i zasady tworzenia tych jednostek.

Art. 9. 1. Związek pracodawców podlega obowiązkowi rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym.

2. Jeżeli komitet założycielski nie złoży w terminie 30 dni od dnia założenia związku wniosku o rejestrację, uchwała o utworzeniu związku traci moc.

Art. 10. Związek pracodawców nabywa osobowość prawną z dniem zarejestrowania.

Art. 11. 1. Związek pracodawców zawiadamia niezwłocznie sąd o zmianie statutu. Zmiana wchodzi w życie z upływem 14 dni od dnia zawiadomienia, jeżeli sąd nie zgłosił zastrzeżeń co do jej zgodności z prawem.

2. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, o których mowa w ust. 1, sąd zawiadamia o nich związek pracodawców i wyznacza rozprawę dla ich rozpatrzenia w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia przez związek o zmianie statutu.

3. (skreślony).

Art. 12. 1. Sąd skreśla związek pracodawców z Krajowego Rejestru Sądowego, gdy:

- 1) wskazany w statucie organ podjął uchwałę o rozwiązaniu związku,
- 2) liczba członków związku utrzymuje się poniżej 10 pracodawców przez okres dłuższy niż 3 miesiące.

2. Okoliczności wskazane w ust. 1 sąd stwierdza z urzędu lub na wniosek związku pracodawców.

3. (skreślony).

Art. 13. 1. Sprawy dotyczące rejestracji związku pracodawców są rozpatrywane w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

2. Sprawy, o których mowa w ust. 1, sąd rozpatruje w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku.

3. (skreślony).

Art. 14. Przepisy art. 7–13 stosuje się odpowiednio do federacji i konfederacji wymienionych w art. 2, z tym że:

- 1) liczba założycieli tych organizacji nie może być mniejsza niż trzy,
- 2) (skreślony),
- 3) sąd skreśla organizacje z Krajowego Rejestru Sądowego, gdy liczba członków utrzymuje się poniżej trzech przez okres dłuższy niż trzy miesiące.

Rozdział 3

Uprawnienia organizacji pracodawców

Art. 15. Związki pracodawców, ich federacje i konfederacje mają prawo uchwalania swych statutów i regulaminów wewnętrznych, swobodnego wybierania swych przedstawicieli, powoływania zarządów oraz układania programów działania.

Art. 16. 1. Organizacja pracodawców, reprezentatywna w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych”, ma prawo opiniowania założeń i projektów aktów prawnych w zakresie praw i interesów związków pracodawców. Nie dotyczy to założeń projektu budżetu państwa oraz projektu ustawy budżetowej, których opiniowanie regulują odrębne przepisy.

2. Organy władzy i administracji rządowej oraz organy samorządu terytorialnego są obowiązane zapewnić organizacjom pracodawców wykonywanie uprawnień, o których mowa w ust. 1, na równych prawach ze związkami zawodowymi.

Art. 16¹. 1. Organizacja pracodawców, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, ma prawo opiniowania dokumentów konsultacyjnych Unii Europejskiej, w szczególności białych ksiąg, zielonych ksiąg i komunikatów, oraz projektów aktów prawnych Unii Europejskiej w zakresie objętym zadaniami związków pracodawców.

2. Organy władzy i administracji państwowej kierują dokumenty konsultacyjne Unii Europejskiej oraz projekty aktów prawnych Unii Europejskiej, o których mowa w ust. 1, do odpowiednich władz statutowych związku, określając termin przedstawienia opinii.

3. Dokumenty konsultacyjne Unii Europejskiej oraz projekty aktów prawnych, o których mowa w ust. 1, organy władzy i administracji państwowej przekazują na odpowiedni adres elektroniczny, wskazany przez właściwy organ statutowy związku.

Art. 16². 1. Organizacja pracodawców, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, ma prawo występowania z wnioskami o wydanie lub zmianę ustawy albo innego aktu prawnego w zakresie spraw objętych zadaniami organizacji pracodawców.

2. Wnioski dotyczące ustaw organizacja kieruje do posłów lub organów mających prawo inicjatywy ustawodawczej, a wnioski dotyczące innych aktów prawnych – do organów uprawnionych do ich wydania.

3. Organ państwowy, do którego został skierowany wniosek, jest obowiązany, w terminie 30 dni, przedstawić organizacji pracodawców swoje stanowisko, a w razie negatywnego stanowiska – także jego uzasadnienie.

Art. 17. Związki pracodawców uczestniczą, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, w prowadzeniu rokowań zbiorowych, w zawieraniu układów zbiorowych pracy oraz innych porozumień w zakresie objętym ich zadaniami statutowymi.

Art. 18. 1. Dochód z działalności gospodarczej prowadzonej przez związki pracodawców oraz federacje i konfederacje służy realizacji ich zadań statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między ich członków.

2. Związki pracodawców, ich federacje i konfederacje korzystają ze zwolnień podatkowych przewidzianych dla stowarzyszeń.

Rozdział 4

Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy

Art. 19. 1. Sąd rejestrowy w razie stwierdzenia, że dany organ związku pracodawców prowadzi działalność sprzeczną z ustawą, wyznacza termin co najmniej 14 dni do dostosowania działalności tego organu do obowiązującego prawa. Postępowanie wszczynają się na wniosek właściwego prokuratora wojewódzkiego.

2. W razie bezskutecznego upływu terminu przewidzianego w ust. 1, sąd rejestrowy może:

- 1) orzec grzywnę indywidualnie nakładaną na członków danego organu związku,
- 2) wyznaczyć władzom związku termin przeprowadzenia nowych wyborów do organu związku wymienionego w ust. 1, pod rygorem zawieszenia działalności tego organu.

3. Jeżeli środki określone w ust. 2 okażą się bezskuteczne, sąd rejestrowy, na wniosek Ministra Sprawiedliwości, orzeka o skreśleniu związku pracodawców z Krajowego Rejestru Sądowego. Od tego orzeczenia przysługuje apelacja.

4. Do spraw, o których mowa w ust. 1–3, stosuje się odpowiednio art. 13.

5. Związek skreślony prawomocnym orzeczeniem z Krajowego Rejestru Sądowego jest obowiązany niezwłocznie zaprzestać swej działalności, a w terminie najpóźniej trzech miesięcy od uprawomocnienia się tego orzeczenia dokonać swojej likwidacji w sposób przewidziany w statucie.

6. Przepisy ust. 1–5 stosuje się odpowiednio do federacji i konfederacji wymienionych w art. 2.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 20. 1. Organizacje zrzeszające pracodawców na podstawie dotychczasowych przepisów mogą stać się, po dostosowaniu swych statutów do przepisów ustawy i po spełnieniu wymagań przewidzianych w ustawie, organizacjami pracodawców w rozumieniu art. 1 ust. 2 lub art. 2.

2. Do czasu powstania na podstawie przepisów ustawy ogólnokrajowej reprezentacji pracodawców, nie dłużej jednak niż do dnia 30 września 1991 r., prawa i interesy pracodawców polskich w stosunkach międzynarodowych reprezentuje Konfederacja Pracodawców Polskich.

Art. 21. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

